M A G I S T E R

REVISTĂ EDITATĂ DE CASA CORPULUI DIDACTIC SIBIU
Decembrie 2020 - Ianuarie 2021
Anul 2021, Nr. 34

MAREA UNIRE ÎN IMAGINI ȘI CUVINTE

SIBIU, 2021

CASETA REDACȚIONALĂ

Revista MAGISTER
Este o publicaţie a editurii MAGISTER a Casei Corpului Didactic Sibiu.

CASA CORPULUI DIDACTIC SIBIU
550020 Sibiu, str. Turismului nr.15
Tel./Fax: +40269/ 230259
www.ccdsibiu.ro
edituramagister18@gmail.com

COLECTIVUL DE REDACŢIE

Director
Mirela-Maria Iancu

Responsabil editură
Camelia Vancu

Profesori metodişti
Nicoleta Elena Maier
Mirela-Cristina Mateescu
Mihaela-Carmen Seuşan
Sanda Ioana Stanciu
Camelia IoanaVancu

Informatician
Ştefan Ciobîcă

DIFUZARE

Bibliotecar
Maria Pitariu

ISSN 1453-7214

CUPRINS

SECŢIUNEA ARTICOL ***2***

FEMEI REMARCABILE PE FRONTUL ROMÂNESC 3

EROI UITAŢI AI MARELUI RĂZBOI - GENERALUL IOAN BOERIU 7

ORGANIZAREA GĂRZILOR NAŢIONALE ROMÂNEȘTI 13

EVENIMENTE POLITICO - MILITARE DIN MEDIAȘ ÎN PERIOADA NOIEMBRIE 1918 – IANUARIE 1919 18

SUPORTUL POPULAR AL MARII UNIRI. PERSPECTIVE ISTORIOGRAFICE 27

CONSILIUL NAȚIONAL ROMÂN DIN CRĂCIUNELU DE JOS (JUDEȚUL ALBA) 31

(7 NOIEMBRIE 1918 – 15 FEBRUARIE 1919) 31

MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918 43

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA POLITICO-MILITARĂ A GENERALULUI DĂNILĂ-PAPP 46

SECŢIUNEA ACTIVITĂŢI CULTURALE ***64***

VERSURI UITATE DIN MARELE RĂZBOI 65

ISTORIA - CEA MAI IMPORTANTĂ COMPONENTĂ A CULTURII UNIVERSALE 71

LOCALNICI CARE AU FĂCUT ISTORIE 73

ISTORIA CITITĂ 76

ZIUA NAȚIONALĂ ÎNTRE ”IERI ȘI AZI” 77

ARATĂ-NE CĂ EȘTI ROMÂN! 80

1 DECEMBRIE 1918 PRIN OCHI DE COPIL 82

PĂSTRAREA ȘI TRANSMITEREA OBICEIURILOR POPULARE, O NECESITATE ARGUMENTATĂ 84

CEAS FESTIV 87

SECŢIUNEA POEZIE ***90***

1 DECEMBRIE 91

CU INIMA LA NEAMUL ROMÂNESC 92

MĂRITE DOAMNE, ... 93

ROMÂNIA 94

SECŢIUNEA FOTOGRAFIE ***95***

SECŢIUNEA POWERPOINT ***116***

SECŢIUNEA ACTIVITĂŢI METODICE, CONCURSURI, WORKSHOP-URI ***127***

,,Ce voi fi oare, când voi crește mare?” 128

PROFESOR ÎN PANDEMIE 150

BEGEGNUNG MIT OSTEUROPA (Întâlnire cu Europa de Est) 151

”UN ANIMAL SALVAT, UN PRIETEN ADEVĂRAT” 154

”URSULEȚII” ÎN BUCĂTĂRIE” 155

SECȚIUNEA *ARTICOL*

FEMEI REMARCABILE PE FRONTUL ROMÂNESC

Prof. BELCIUG RUXANDRA MARIA
Liceul Tehnologic Mârșa

Primul Război Mondial oferă posibilitatea femeilor de a se remarca, atât la nivel individual, cât și la nivel de categorie socială, în ipostaze diferite, destinate până atunci, în mod tradițional, bărbaților. Astfel, în timpul marii conflagrații, femeile vor sprijinii, completa și întări acțiunile de pe front ale bărbaților, contribuind cu dăruire, sacrificiu și în egală măsură la atingerea obiectivelor.

Semnificative în acest sens au fost acțiunile cumulate ale figurilor feminine ca grup social în afirmare, întărite prin demersurile unor personalități precum Regina Maria, Martha Bibescu, Marta Trancu-Rainer sau Dr. Elsie Maud Inglis.

Regina Maria a României este asociată în mod evident cu importanta contribuție pe care au avut-o femeile în timpul războiului în spațiul românesc. Dincolo de originea și educația ei britanică, Regina Maria se implică pe tot parcursul războiului în spatele frontului, urmând și sprijinind îndeaproape activitățile armatei române. Ea este responsabilă de buna funcționare a serviciului de ambulanțe destinate frontului și tot ea se va ocupa de aplanarea diferitelor neînțelegeri care apar inevitabil între organizațiile Crucii Roșii prezente pe teritoriul României (pe lângă serviciul românesc al Crucii Roșii mai sunt prezente și serviciile statelor aliate: francez, britanic și rusesc).

Regina face numeroase vizite pe front, alături de soțul său Ferdinand I, decorându-i pe soldați și ridicându-le moralul, însă, cea mai mare parte a timpului, este prezentă în spitale, îngrijind răniții și bolnavii de tifos, cu riscul deteriorării propriei sănătăți.

Supranumită de popor „Regina Inimilor", "Mama răniților ", "Regina-soldat" pentru atitudinea ei bravă din timpul primului război mondial, Regina Maria a lucrat direct pe front, în spitale de campanie și a coordonat activitatea unei fundații de caritate.

Despre acestă intensă perioadă de activitate din timpul retragerii administrației la Iași, regina nota în martie 1917: "(…) *munceam îndoit pentru bolnavii și răniții din toate spitalele și mă duceam din ce în ce mai mult printre sărmanii nenorociți din mahalalele orașului. Cred că sunt printre puținele regine care au văzut asemenea privelişti și care au călcat în locuri pline de atâta înfiorătoare și neînchipuită mizerie. (...) Din zori până în amurg umblam printre ei, pretutindeni, oriunde ar fi fost, prin orice murdărie sau primejdie de infecție. Niciodată nu mi-am astupat urechile în fața unui strigăt de ajutor"*[1].

Datorită intervenției sale în Conferința de Pace de la Paris, după primul război mondial, ia naștere România Mare. Frumusețea reginei, atitudinea ei diplomată, precum și inteligența ieșită din comun au fost calități care au sprijinit cererile ei îndreptățite de recunoaștere a unirii Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România . Ea a pledat pentru cauza poporului, reamintindu-le aliaților occidentali enormul sacrificiu al armatei române.

La 15 octombrie 1922, Regele Ferdinand și Regina Maria sunt încoronați, la Catedrala din Alba Iulia, ca suverani ai Românei Întregite.

---

[1] Maria, Regină a României, *Povestea vieții mele,* Editura Rao International Publishing Company, București, 2009, p.157.

În testamentul spiritual intitulat "Țării mele și poporului meu ", Regina Maria scria, în 1933, cuvinte impresionante prin sinceritate și care rămân emblematice pentru țara pe care a slujit-o toată viața. În acest testament Regina Maria binecuvânta România spunând că este țara bucuriilor și durerilor ei, o țară frumoasă, cunoscând toate cărările ei, dar, în același timp, se simțea cu inima împăcată pentru că a reușit să o vadă reîntregită. Totodată, regina îndemna România să fie veșnic îmbelșugată, mare, cinstită, iubită și falnică printre națiuni.

Regina Maria a fost în multe privințe un exemplu, prin eleganța ei, prin inteligență și cultură, prin devotamentul față de țară și față de familie, devenind subiectul presei românești și internaționale. Regina Maria este una dintre cele mai importante personalități ale istoriei românești.

Martha Bibescu este o personalitate feminină din sfera politică românească de la începutul secolului XX. Fiind cunoscută pentru originile sale princiare, frumusețe, erudiție, dar și pentru influența exercitată în rândurile înaltei clase politice românești și internaționale, ea se remarcă și prin contribuția din timpul Primului Război Mondial.

În timpul perioadei de neutralitate, reședința sa, Palatul Mogoșoaia, va reprezenta loc de întâlnire pentru ambasadorii marilor puteri. Începutul războiului o va găsi pe Martha la Paris, de unde va parcurge un drum sinuos și deloc lipsit de pericole pentru a se întoarce în țară și a-și oferi ajutorul.

Ajungând la București în septembrie 1916, ea își desfășoară activitatea în Spitalul numărul 118 care funcționa sub egida Crucii Roșii din România, îngrijind bolnavii alături de Regina Maria, de care o lega o lungă amiciție. Ea decide să se dedice acestei munci în ciuda retragerii administrative în Moldova, Aceasta se datora unui accentuat sentiment de responsabilitate în îndeplinirea datoriei față de spitalul pe care îl conducea și de răniții îngrijiți a căror stare de sănătate nu permitea evacuarea.

În timpul ocupării Bucureștiului de către trupele germane, Martha nota în jurnalul ei: "*Șaptesprezece răniți...unul și-a pierdut brațul...Le spălăm picioarele, le ardem hainele pline de păduchi... Două operații...Tânărul Dumitru a murit ținându-mă de mână... Am interzis personalului auxiliar să se uite pe fereastră... Mă întorc la pacienții mei, mulți soldați plâng*"[2]. Martha se îngrijea cu stoicism de siguranța personalului și a pacienților săi.

În acest context, spitalul a rezistat datorită poziției sociale a Marthei și a abilităților ei de a face compromisuri, tratând și soldați nemți, pentru a putea continua misiunea de sprijinire a compatrioților. Ulterior, datorită capacităților sale diplomatice și a legăturilor din perioada de pace și neutralitate, doamna Bibescu reușește să obțină anularea deciziei de mutare a spitalului la periferie. Cu toate acestea, pe fondul evoluției frontului, Martha Bibescu se vede nevoită să părăsească țara în mai 1917.

Activitatea ei din timpul Primului Război Mondial rămâne meritorie, reușind să mențină o situație acceptabilă pentru soldații aflați în îngrijire prin cheltuieli proprii și în ciuda tuturor obstacolelor.

Marta Trancu-Rainer este cunoscută drept prima femeie chirurg din România, fiind medicul curant al Reginei Maria și al fiicelor acesteia. În timpul Primului Război Mondial ea obține statutul de medic militar cu rangul de maior, conducând în paralel Spitalul Colțea, Spitalul de Chirurgie instalat în Palatul Regal, întemeiat la cererea Reginei Maria și pe cel al

[2] Christine Sutherland, *Fascinanta Martha Bibescu și lumea ei*, Editura Vivaldi, București 2004, p 190-191.

Școlii de Poduri și Șosele. Deși volumul de muncă era copleșitor, doamna doctor a contribuit la salvarea multor vieți, atât ale soldaților, cât și ale ofițerilor armatei române.

În jurnalul său, Marta consemna adesea necesitatea de a alerga de la un spital la altul pentru a rezolva o multitudine de cazuri variate și dificile. În ciuda programului solicitant, doamna doctor își rezerva timp pentru a lua decizii organizatorice ferme și echilibrate permițând buna funcționare a tuturor spitalelor.

În timpul atacurilor tot mai dese, doamna Trancu-Rainer nota: "*Ieri, în timpul bombardamentului am rămas în sala de operații care era plină de geamuri. La Colțea, la 7,20 pansamente nesfârșite. Femure zdrobite, mușchi herniați, un miros pestilențial, văicăreli, strigăte, țipetele fetiței cu cangrenă. La 10,30 la Palat(...) pansamente multe*"[3]. Dăruirea și stăruința cu care doamna doctor își făcea datoria au fost apreciate atât de pacienți, cât și de regina Maria. În timpul pregătirii retragerii în Moldova, medicul consemna: " *I-am pansat pe toți pentru evacuare. Mă despart de ei cu inima ruptă. Ce frumos şi-au luat bună ziua! Mâinile lor aspre, coajă de copac, mi-au sărutat mâna cu atâta recunoştinţă. Am fost răsplătită pentru tot ce am îndurat (...) Regina a vrut să vină cu noi. M-a luat de braț, a traversat grădina cu mine și m-a pus pe scaun, spunându-mi: Piesa mea de rezistență trebuie să fie lângă mine*"[4].

Activitatea sa din timpul războiului a fost răsplătită, Marta Trancu-Rainer fiind decorată în 1919 cu Ordinul Regina Maria, clasa I-a, contribuția sa fiind una excepțională.

Dr. Elsie Maud Inglis, personalitate de marcă în spațiul britanic, joacă un rol important și în istoria din spatele frontului a Primului Război Modial, prin activitatea de organizare de spitale și îngrijire a răniților desfășurată în perioada octombrie 1916-august 1917.

Dr. Inglis și organizația acesteia, Scottish Woman's Hospitals, formată exclusiv din femei, s-au îngrijit de răniții ruși, sârbi și români prin spitalele amenajate în localitățile Medgidia, Hârșova, Brăila, Galați și Reni, retrăgându-se odată cu trupele româno-ruse și divizia sârbă. Mai întâi, Dr. Inglis împreună cu divizia sa de surori medicale, au ajuns la Medgidia unde se afla deja o echipă britanică de medici și au tratat un număr mare de invalizi și civili. După numai trei săptămâni, din păcate, au fost nevoite să se retragă din Medgidia, pe fondul pătrunderii armatei bulgare în Dobrogea.

În timp ce făceau ultimele pregătiri de retragere, surorile acordau îngrijiri medicale soldaților cu răni ușoare, cei mai grav răniți fiind evacuați pentru a fi tratați corespunzător. În timpul retragerii, la solicitarea unui medic român, două asistente, împreună cu doi medici, printre care și Dr. Inglis, rămân la Hârșova, pentru a oferi ajutor pesonalului medical de acolo, în tratarea răniților al căror număr era din ce în ce mai mare.

În cele din urmă, au ajuns la Brăila, unde Dr. Inglis a pregătit un spital și a muncit în continuu pentru a trata răniții. Ea nota cu privire la acestă situație în corespondența sa: „ *Și în seara următoare eram la Brăila, într-o avalanșă de răniți care veneau întruna (...) ei (personalul medical n.n.) lucrau deja de 36 de ore fără oprire, când noi am ajuns. Rănițiisupraaglomeraseră casele goale și zăceau în uniformele lor, cu rănile neîngrijite de patru sau cinci zile. Îți poti imagina condițiile. Așa ca ne-am suflecat mânecile și ne-am apucat de*

[3] Marta Trancu-Rainer, *File de jurnal*, Editura Eminescu, București, 1986, p 87.
[4] Ibidem, p.91.

treabă"[5]. Nici în acest loc nu și-au desfășurat activitatea foarte mult timp, pentru că în 5 decembrie a început o nouă retragere, la Galați, unde au muncit intens, tratând sute de răniți în urma bombardamentelor.

O lună mai târziu, la 4 ianuarie1917, Dr. Inglis și echipajul său s-au văzut din nou nevoiți să se retragă la Reni, nu înainte de a asigura buna evacuare a răniților.

Elsie Maud Inglis, împreună cu divizia sa de surori medicale, își încheia astfel activitatea desfășurată în spațiul românesc, oferind un binevenit sprijin celor angrenați pe front.

În concluzie, activitatea femeilor din timpul Primului Război Mondial se remarcă prin curaj, dăruire și patriotism. Marta Trancu-Rainer surprinde pertinent acest aspect în apelul pe care îl adresează femeilor din 1918: „*Marea majoritate a femeilor au luptat cu râvnă neîntrecută. Am arătat că posedăm o capacitate de muncă, o voință neînfricată și un dispreț către moarte, la fel cu bărbații. (...) Deopotrivă de curajoasă în timpul bombardărilor ca și în lupta cu bolile contagioase, ele și-au făcut perfect datoria*"[6].

Numărul mare de femei implicate, ca reprezentante al grupului social din care făceau parte, cât și personalitățile care se disting din rândul acestora demonstrează importanta contribuție feminină din timpul Primului Război Mondial.

Bibliografie

1. Balfour, Lady Frances, *Dr. Elsie Inglis*, George H. Doran Company, New York, 1919.
2. Maria, Regină a României, *Povestea vieții mele*, Editura Rao International Publishing Company, București, 2009.
3. Maria, Regina Românei, *Jurnal de război*, Editura Humanitas, București, 2015.
4. Sutherland, Christine, *Fascinanta Martha Bibescu și lumea ei,* Editura Vivaldi, București, 2004.
5. Trancu-Rainer, Marta, *File de Jurnal*, Editura Eminescu, București, 1986.

[5] Lady Frances Balfour, *Dr. Elsie Inglis, Editura* George H. Doran Company, New York, 1919, p 221.
[6] Ibidem, p 162-163.

EROI UITAŢI AI MARELUI RĂZBOI - GENERALUL IOAN BOERIU

Prof. ADRIAN-DUMITRU LUNGOCI
Şcoala Gimnazială „Andrei Şaguna” Şura Mare

Generalul Ioan Boeriu

Marele conflict mondial cunoscut în epocă drept Marele Război sau Războiul Națiunilor şi denumit mai târziu, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Primul Război Mondial, a fost un conflict militar care a atins dimensiuni planetare şi s-a desfăşurat între anii 1914-1918. Despre acest conflict s-a scris mult şi se va mai scrie în anii care vor urma, pentru că s-a transformat într-un război total prin intensitatea și extinderea fără precedent a teatrelor de operațiuni, prin amplitudinea bătăliilor, prin mobilizarea nu numai a forțelor armate, dar și a întregii populații şi a tuturor resurselor, uneori chiar prin neglijarea moralității, obiceiurilor sau legilor internaționale. Acest conflict a schimbat complet harta politică a lumii, a adus schimbări majore în organizarea socială, a creat şi a modelat destine.

Unui astfel de destin ne-am propus să-i dedicăm aceste rânduri, respectiv lui Ioan Boeriu, român transilvănean, ofiţer al Armatei austro-ungare în Primul Război Mondial, iar după Marea Unire, general al Armatei române. Despre acesta se ştiu puţine lucruri şi considerăm că a intrat pe nedrept într-un con de umbră.

Ioan Boeriu s-a născut la data de 10 octombrie 1859 în satul Vaida-Recea (astăzi Recea), lângă Făgăraş, într-o familie de grăniceri români, localitatea aflându-se pe raza de acţiune a Regimentului I grăniceri (1763-1851), care-şi avea comandamentul în comuna Orlat (Sibiu), regiment ce avea în jurisdicţie 82 de sate, aşezate între Haţeg şi Zărneşti[1]. În apropiere, la Lisa, a fost sediul companiei a IX-a din Regimentul grăniceresc, iar localitatea Vaida-Recea era în aria de acoperire a acestei companii[2]. O fostă cazarmă a grănicerilor este astăzi actuala clădire a şcolii din Recea.

Boeriu şi-a început studiile la această şcoală grănicerească, instituţie la care erau daţi, prin tradiţie, toţi copiii grănicerilor români din Ţara Făgăraşului. După absolvirea cu rezultate meritorii, s-a înscris la Gimnaziul Romano-Catolic din Sibiu, unde se preda în germană, limbă pe care avea să o vorbească foarte bine. Deşi părinţii şi-ar fi dorit să devină preot, în satul natal, Ioan Boeriu a ales cariera militară prin înscrierea la Şcoala de Cadeţi de Infanterie (Kadettenschule) a Armatei austro-ungare din Sibiu.

[1] http://www.monitorulexpres.ro/?mod=monitorulexpres&p=mozaic&s_id=141929
[2] https://ro.wikipedia.org/wiki/Regimentul_I_de_Grani%C8%9B%C4%83_de_la_Orlat,_Compania_a_IX-a

El a urmat astfel îndemnul unui alt român din Ţara Făgăraşului care a reuşit să facă o carieră strălucită în Armata austro-ungară, colonelul baron David Urs de Margina[3], ajuns după pensionare preşedintele „Fondului scolastic grăniceresc“ de la Sibiu şi conducătorul şcolilor grănicereşti din sudul Transilvaniei. Acesta a emis Circulara 905 din 1874, pentru învăţătorii şi părinţii copiilor de la şcolile grănicereşti, prin care arăta că „ interesele poporului nostru cer să fim reprezentaţi cât mai bine în toate sferele vieţii sociale. Cine ar fi mai mult chemat să se dedice vieţii militare decât tinerimea noastră grăniţerească, părinţii căreia au servit cu arma în mână aproape o sută de ani şi au dobândit învingeri glorioase pe mai toate câmpurile de bătaie din Europa”[4].

Kadettenschule din Sibiu era o şcoală militară pregătitoare. Candidaţii trebuia să aibă vârsta de cel puţin 16 ani şi patru clase secundare. Elevii urmau aici patru ani, iar ulterior, absolvenții erau distribuiţi la regimente cu gradul de stegari (Fähnrich), echivalentul gradului de plutonier. Apoi trebuia executat obligatoriu un stagiu de un an, care pentru unii putea să dureze şi 4-5 ani, în funcţie de locurile bugetate şi de calificativele primite. Respectându-se cu stricteţe ordinea mediilor de absolvire, absolvenţii erau înaintaţi la gradul de sublocotenenți activi în regimentele cezaro-crăieşti[5]. După terminarea studiilor militare cu calificativul „eminent“, tânărul Ioan Boeriu a fost repartizat ca sublocotenent la Regimentul austro-ungar de infanterie nr. 68 al Corpului de armată nr. 4 din Budapesta, unde în 1900 ajunsese deja căpitan. A primit diferite funcţii în regimente din Bosnia, Budapesta şi Viena. În anul 1905 a fost avansat maior şi comandant de batalion al Regimentului nr. 76 din Esztergom (Ungaria). La 1 mai 1909 a fost avansat la gradul de locotenent colonel. În această perioadă se găsea în Statul major al Regimentului de infanterie nr. 33 din garnizoana Arad, unitate formată în cea mai mare parte din ostaşi români. La 1 mai 1914 a fost avansat la rangul de colonel[6].

În fruntea Regimentului de infanterie nr. 76, a participat la campaniile Armatei austro-ungare în anii Primului Război Mondial, pe frontul rusesc.

În dimineaţa zilei de 23 august 1914, colonelul a aşteptat pe un front de 30 km lungime la Polichna, în apropiere de Krasnik, cu 18 batalioane, dotate cu 10 baterii de artilerie. Forţele ţariste erau impresionante. Soldaţii conduşi de Boeriu au luptat 13 ore, s-au ales cu mari pierderi, dar au oprit inamicul, capturând trei steaguri, 18 tunuri, numeroase mitraliere, iar 6.000 de soldați ruși au fost luaţi prizonieri. Cucerirea satului Polichna a pregătit victoria austriacă în bătălia de la Krasnik. Pe 24 noiembrie 1914, Boeriu a reuşit, după mai multe zile de lupte grele, să recupereze poziţiile ruseşti de la Jangrot, care, însă, nu au putut fi menţinute din cauza numărului superior de luptători inamici. Colonelul a cerut retragerea regimentului său, slăbit după trei zile de lupte grele. În bătălia de la Sulozcsova, Boeriu a fost rănit grav şi transportat la un spital din Viena. Rămas cu o infirmitate, generalul a fost transferat la Ministerul Cezaro-Crăiesc de Război, unde a lucrat ca expert militar şi a fost avansat la gradul de general maior (11 septembrie 1915). În anul 1917 a obţinut Ordinul

[3] Ioan Părean; Radu Părean, *David Urs de Margina, un mare român pe nedrept uitat*, Sibiu, Editura Asociaţiunii „Astra”, 2006, p.56.
[4] Victor Lazăr, *David Urs de Mărgineni*, Biblioteca Poporală a „Asociațiunii”, anul XIII, nr. 109, Sibiu, Editura Asociaţiunii, Tipografia Arhidiecezană, 1923, p. 24-26.
[5] Ioan Parean, op. cit., p. 57.
[6] http://www.monitorulexpres.ro/?mod=monitorulexpres&p=mozaic&s_id=141929

Imperial al Coroanei de Fier de clasa I, ceea ce impunea şi înnobilarea. Astfel, braşoveanul a primit titlul de baron „de Polichna“, după numele localităţii unde s-a remarcat în luptă[7].

Sfârşitul războiului, din toamna anului 1918, l-a găsit pe generalul român la Viena, unde militarii români din Armata austro-ungară au fost organizaţi sub comanda sa. Comandamentul a fost instalat chiar într-o aripă a Ministerului de Război din Viena, iar buna organizare a trupelor şi plasarea lor sub o comanda fermă, au uşurat misiunea autorităţilor austriece în recăpătarea controlului statului, în perioada dramatică care a urmat înainte şi după încheierea armistiţiului cu Antanta, la 3 noiembrie 1918.

Înainte de plecarea de la Viena, trupele române au participat la sfinţirea drapelului tricolor. Generalul Ioan Boeriu şi ostaşii săi au depus jurământul: „Jur credinţă naţiunii române şi supunere în toate Consiliului Naţional Român. Nu voi sta decît în serviciul neamului românesc, pe care nu-l voi părăsi în nici un caz şi sub nicio împrejurare“. Evenimentul a fos imortalizat foto de către Samoilă Mârza, şi el ostaş al acestei armate.

Întorşi acasă, soldaţii ardeleni conduşi de generalul Boeriu au asigurat ordinea necesară la Alba Iulia, unde s-a desfăşurat Marea Adunare Națională. Faptul că evenimentul de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918, a decurs fără să se fi produs niciun incident, este în mod categoric şi meritul bunei organizări a ordinii de către unităţile militare subordonate lui Ioan Boeriu.

După Marea Unire, Ioan Boeriu a fost numit general de corp de armată în România, având în subordine toate forţele militare ale Consiliului Dirigent al Transilvaniei. Astfel, la 18 ianuarie 1919, vice-președintele Consiliului Dirigent, Ștefan Cicio-Pop, printr-o circulară, aducea la cunoștință numirea generalului Ioan Boeriu la comanda armatei din Transilvania. În partea finală a notei se sublinia faptul că: *„Armata ardeleană română este parte integrantă a Armatei române”*[8]. Astfel, fostul ofiţer al Armatei cezaro-crăieşti, Ioan Boeriu, a devenit printr-un joc al istoriei şi prin calităţile sale, întâiul comandant al primei armate a Transilvaniei unite cu Patria Mamă. După dizolvarea Consiliului Dirigent (4 aprilie 1920) de către Guvernul de la Bucureşti, generalului Boeriu i-a fost încredinţată comanda Corpului VII de armată de la Sibiu. El a sprijinit înfiinţarea în 1920 a Şcolii Militare de Infanterie nr. 2, care a funcţionat în vechiul local al Şcolii de Cadeţi, unde fusese elev şi Boeriu. Pentru activitatea sa în slujba idealului naţional, Ioan Boeriu a fost decorat cu Ordinul „Coroana României“ în grad de mare ofiţer de către Regele Ferdinand I. Această decoraţie întregeşte o activitate exemplară şi se adaugă la distincţiile şi decoraţiile primite în Armata austriacă, precum: Ordinul Maria Terezia, Ordinul imperial Coroana de Fier clasa I, Crucea de Merit Militar clasa II, Ordinul împărătesc Leopold, Ordinul imperial Coroana de Fier clasa III.

După o activitate prolifică şi o carieră exemplară în cadrul armatei, generalul Ioan Boeriu s-a pensionat la 21 februarie 1921 şi a predat comanda Corpului VII armată generalului Henri Cihosky.

Trecut în rezervă, Ioan Boeriu s-a implicat în diverse activităţi culturale. Astfel, timp de un deceniu, a fost membru al Asociaţiunii „ASTRA” din Sibiu, iar între anii 1921-1922 şi 1939-1940 a fost şi preşedinte al Comitetului Administrativ al Fondului Scolastic

---

[7] Ibidem

[8] *Gazeta oficială publicată de Consiliul Dirigent*, nr. 6, 27 ianuarie 1919, p. 28.

Grăniceresc. S-a stins din viaţă la vârsta de 90 de ani, pe 2 aprilie 1949, la Sibiu, dar a fost înmormântat în Recea, conform dorinţei sale. Aici există şi o casă memorială, înfiinţată după 1989, care aminteşte posterităţii de generalul Ioan Boeriu.

Sfinţirea primului steag tricolor al Consiliului Naţional Român Militar, Viena (14 noiembrie 1918), în prezenţa generalului Boeriu şi a lui Iuliu Maniu

Generalul Ioan Boeriu cu un grup de soldaţi, 1919

Generalul Ioan Boeriu alături de alţi ofiţeri ai Armatei Austro-Ungariei care au primit Ordinul Maria Terezia

Ordinul „Coroana României”, înființat de regele Carol I în 14 martie 1881, avea menirea de a răsplăti servicii deosebite aduse statului de către militari sau civili

Bibliografie

1. *Gazeta oficială publicată de Consiliul Dirigent*, nr. 6, 27 ianuarie 1919.
2. Lazăr, Victor, *David Urs de Mărgineni*, Sibiu, Biblioteca Poporală a „Asociaţiunii”, anul XIII, nr. 109, Editura Asociaţiunii, Tipografia Arhidiecezană, 1923.
3. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Boeriu
4. http://enciclopediaromaniei.ro
5. http://www.monitorulexpres.ro/?mod=monitorulexpres&p=mozaic&s_id=141929
6. Parean, Ioan; Părean, Radu, *David Urs de Margina, un mare român pe nedrept uitat*, Sibiu, Editura Asociaţiunii „Astra”, 2006.
7. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Boeriu
8. http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Fi%C8%99ier:Drapel_CNRM1.jpg
9. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ioan_Boeriu
10. http://www.monitorulexpres.ro/?mod=monitorulexpres&p=mozaic&s_id=141929
11. https://ro.wikipedia.org/wiki/Ordinul_%E2%80%9ECoroana_Rom%C3%A2niei%E2%80%9D

ORGANIZAREA GĂRZILOR NAŢIONALE ROMÂNEŞTI

Prof. CĂTĂLIN LAZĂR
Colegiul Național Pedagogic „Andrei Șaguna” Sibiu

Prefacerile politice ce se prefigurau în Europa ca urmare a enunţării şi statuării în plan internaţional a principiului dreptului popoarelor la autodeterminare precum şi iminenta descompunere a monarhiei bicefale austro-ungare, pe fondul inexorabilului deznodământ militar ce se anticipa în toamna anului 1918, au mobilizat liderii naţiunii române transilvănene într-un efort cvasigeneral pe calea realizării uniaţiei. Efortul unionist a presupus o serie convergentă de acţiuni în plan politic local, naţional şi european dar şi în plan militar. Disoluţia autorităţii de stat ce părea uşor predictibilă ca urmare a capitulării şi dezagregării Austro-Ungariei, precum şi refuzul exprimat de guvernul şi Parlamentul maghiar de la Budapesta de a recunoaşte pretenţiile segregaţioniste ce vizau ceea ce ei considerau teritorii indisolubile ale statului ungar i-au determinat unilateral pe românii transilvăneni să acţioneze pentru a crea cadrul politic şi militar imperios necesar pentru a se realiza unirea cu România.

La Budapesta, s-a constituit Consiliul Naţional Român Central (Marele Sfat Naţional Român), „unicul for care reprezenta voinţa poporului român şi care se baza pe libera hotărâre asigurată de curentul vremii şi de voinţa popoarelor libere”[1]. Acest consiliu şi-a declarat intenţia de a organiza garda naţională şi de a dezvolta o activitate febrilă pentru a restabilii ordinea şi pacea internă[2] pe întregul teritoriu locuit de românii din Ungaria şi Transilvania[3]. Ştefan Cicio Pop în apelul „Către Naţiunea Română” le cerea românilor să se organizeze în gărzi locale „în care poate fi primit fiecare om de cinste fără deosebire de neam şi lege”[4].

Gărzile erau organizate pe comitate după statutele Gărzii Naţionale din Arad şi erau supuse Consiliului Naţional Român. Ele aveau misiunea de a menţine ordinea şi de a împiedica furturile şi omorurile. Garda Naţională din Arad îşi avea sfera de acţiune şi în satele din jur. În satele cu majoritate maghiară răspundea şi era competent cu susţinerea ordinii Sfatul naţional militar maghiar. Comandantul suprem al Gărzii Naţionale era comandantul gărzii arădene căruia i se supuneau toate secţiunile armate din diferitele cercuri politice ale comitatului. Secţiunile erau obligate să înfiinţeze în fiecare comună cu majoritate românească o gardă naţională română. Garda nu putea avea în componenţa sa mai mult de 5% din populaţie. Ea trebuia condusă de un ofiţer sau, în lipa acestuia, de un subofiţer (sergent major sau plutonier). Gardiştii trebuiau să poarte un brăţar tricolor pe braţul stâng cu inscripţia „Garda naţională română”. Solda gardiştilor era de 30 de coroane pentru un ofiţer şi de 20 de coroane pentru un soldat. Gărzile erau încartiruite în casa comunală iar de alimentarea membrilor lor se ocupa satul respectiv. În gardă erau primiţi doar elemente de cea mai mare încredere. Pentru a se putea înscrie în gărzile româneşti bărbaţii de naţiune străină trebuiau să depună un jurământ preconceput. Gărzile trebuiau să trimită rapoarte

[1] Mihai Racoviţan, *Alexandru Vaida Voevod între Memorand şi Trianon (1892-1920)*, Sibiu, 2000, p. 131.
[2] Românul, *„Înviere”*, nr. 1, anul VII, 1918, p. 1.
[3] Românul *„Organizaţia Gardei Naţionale Române”,* nr. 1, anul VII, 1918, p. 3.
[4] Românul, *„Către Naţiunea Română”*, nr. 1, anul VII, 1918, p.2.

zilnice comandamentului central iar ordinele le primeau fie prin telefon fie prin intermediul organul de presă „Românul”[5]. Fiecare soldat român avea obligaţia să se prezinte fără amânare la biroul Consiliului Naţional Român[6] pentru a primi o misiune.

În zilele următoare Consiliul Naţional Român a reiterat necesitatea organizării urgente a gărzii naţionale române în întreaga Transilvanie. În afara Transilvaniei se aflau regimente româneşti. Acestea au fost organizate într-un sfat militar, la Viena, în frunte cu generalul Boeriu. Regimentul de infanterie nr. 64, aflat la Viena şi regimentele nr. 2 şi 51, staţionate la Praga s-au plasat sub autoritatea Consiliul Naţional Român şi s-au pus la dispoziţia acestuia[7]. La Lugoj a fost înfiinţat primul batalion românesc[8], condus de căpitanul George Gârda care a făcut un apel de înrolare feciorilor români.

Secţia militară de la Arad a primit comanda supremă asupra gărzilor naţionale române şi misiunea de a le organiza în toate comitatele şi comunele româneşti. Deoarece s-au primit rapoarte că în unele locuri gărzile româneşti au fost ordonate sub comandă străină, s-a enunţat principiul ca acestea să stea exclusiv sub comanda supremă a secţiei militare arădene[9].

Comandant al Statului Major al gărzilor naţionale române, a fost numit maiorul Alexandru Vlad[10]. Acesta, la 12 noiembrie, în primul Ordin emis informa opinia publică transilvăneană, prin intermediul organului de presă „Românul”, de organizarea gărzii naţionale în secţii cercuale cu sediile în reşedinţele cercurilor vechi administrative. Comanda secţiilor cercuale era preluată de ofiţerul cel mai bătrân în rang. Au fost desemnaţi 16 comandanţi. Comandanţii secţiilor cercuale trebuiau să compună imediat lista ofiţerilor aflaţi în cercul respectiv cu ajutorul cărora urmau să formeze gărzi rurale în toate comunele. S-a preferat ca aceste gărzi să fie conduse de ofiţeri ce locuiau în comunele respective. Comandanţii secţiilor cercuale aveau obligaţia să întocmească un inventar al hainelor şi muniţiei. S-a cerut ca particularii care nu erau membri ai gărzilor să predea eventualele arme ce se regăseau în posesia acestora. Comandanţii trebuiau să constate în ce comune s-au format gărzi străine, să raporteze despre numărul acestora şi ţinuta lor faţă de organizaţiile româneşti similare. S-a cerut dezarmarea, în localităţile cu o populaţie majoritară neromânească, gardiştilor ce depăşeau 5% din populaţia comunei respective. Totodată s-a cerut împărţirea armelor aflate în posesia acestora cu gărzile româneşti în proporţia cuvenită. Trebuiau organizate gărzi separate pentru asigurarea trenurilor, formate din 4 ofiţeri şi 200 de feciori. Comandanţii acestora trebuiau să instituie în fiecare gară gărzi pentru a asigura edificiile, liniile, materialul trenului şi a transportului, pentru protecţia personalului şi pentru menţinerea ordinii[11]. S-a făcut o nouă informare că ordinele comandei superioare a gărzilor

---

[5] Românul, *„Organizaţia Gardei Naţionale Române”,* nr. 1, anul VII, 1918, p. 3.
[6] Românul, *„Către Naţiunea Română”*, nr. 1, anul VII, 1918, p.2.
[7] Românul, *„Şedinţele comitetului şi consiliului naţional – comunicat oficial”,* nr. 3, anul VII, 1918, p. 1.
[8] Românul, „Organizarea românilor”, nr. 4, anul VII, 1918, p. 4.
[9] Românul, *„Şedinţele comitetului şi consiliului naţional – comunicat oficial”,* nr. 3, anul VII, 1918, p. 1.
[10] Românul, *„Oficiale. Comanda supremă a Gardelor naţionale Române din Ungaria şi Transilvania”*, nr. 4, anul VII, 1918, p. 4.
[11] Românul, *„Oficale. Ordin I. Către secţiunile cercuale ale gardei naţionale române din Arad”,* nr. 3, anul VII, 1918, p. 4.

naţionale române erau publicate în Românul[12], insistându-se pentru a se facilita difuzarea cu promptitudine a acestui organ de presă.

Gărzi naţionale româneşti s-au constituit în întreaga Transilvanie, în mediul urban şi rural. Una dintre primele s-a constituit la Caransebeş[13]. Aceasta a fost constituită pentru susţinerea siguranţei publice şi pentru păstrarea averii locuitorilor oraşelui. Garda era condusă de un comitet executiv care a desfăşurat o activitate vrednică, nefiind cunoscut nici un exces. Se dorea ca această organizare să servească de exemplu pentru toate comunele din împrejurimi. Consilii militare au fost înfiinţate la Alba-Iulia, Şiria, Hălmagiu şi ţineau sub pază oficiile, au restabilit mijloacele de comunicaţie, telefonul şi telegraful. Gărzi naţionale româneşti s-au mai constituit la Şoimuş, Dobla, Ilia Murăşană, Ciuciu, Şeitin[14]. La Blaj[15] garda a fost organizată de căpitanul Ion Muntean care, pentru a preveni eventualele incidente armate a dispus dezarmarea jandarmeriei locale. În comitatul Solnoc – Dobâca adunarea întrunită la Dej în data de 3 noiembrie în prezenţa lui Alexandru Vaida Voevod şi Theodor Mihali a decis constituirea gărzii naţionale româneşti, comandată de Romul Micşa şi de locotenentul Victor Micşa. Astfel de organizaţii s-au conturat şi la Lipău, Baia Mare, Curtici, Comlăuş, Nerău, Şeica Mare, Ocnele Mureşului, Hususău, Lemlac, Gherla, Căprioara, Pesac, Şomcuta Mare, Sasca Montană, Oraviţa, Ghiladul, Geoagiu, Bârsa, Sălişte, Bistriţa-Năsăud, Aiud, Vălcani, Oraviţa[16].

La Sibiu, garda naţională românească a fost organizată la 3 noiembrie şi s-a aflat, iniţial, sub comanda lui Vasile Barbu[17]. Apelul[18], publicat la 9 noiembrie 1918 în „Telegraful Român", anunţa constituirea, la 6 noiembrie, „sub steagul tricolor" a Legiunii române, având în frunte un Sfat militar format din 30 de membri condus de maiorul Valeriu Liuba şi subordonat Sfatului militar naţional român, în virtutea solicitării făcute de Consiliul Naţional Român Central, la 31 octombrie 1918. Sfatul militar şi-a asumat misiunea de a coordona constituirea gărzilor naţionale româneşti din localităţile comitatului (sediul Comandamentului militar al Legiunii române din Sibiu se afla pe strada Măcelarilor, seminarul „Andreian"). La 9 noiembrie Comitetul Naţional Român pentru Sibiu şi împrejurimi, a făcut un nou apel[19] solicitând constituirea, în fiecare comună, a unui Sfat naţional, format din 10-20 membri, subordonat Comitetului Naţional din Sibiu, precum şi „o ceată de gardişti români, spre susţinerea ordinei şi siguranţei în comună". Aceste cete urmau a fi constituite din soldaţi veniţi de pe front şi din „alţi oameni harnici de a purta arme" şi puse sub comanda unui ofiţer sau subofiţer. Armele şi muniţiile din dotarea gardiştilor, reuniţi sub steagul tricolor, au fost oferite de Legiunea din Sibiu. Românilor li se solicita să nu facă parte din gărzile locuitorilor de alt neam (saşi sau maghiari) dar să colaboreze cu acestea.

---

[12] Românul, *„Oficiale. Comanda supremă a Gardelor naţionale Române din Ungaria şi Transilvania"*, nr. 4, anul VII, 1918, p. 4.
[13] Românul, *„Informaţiuni"*, nr. 2, anul VII, 1918, p. 4
[14] Românul, *„Organizarea românilor"*, nr. 4, anul VII, 1918, p. 4.
[15] Românul, *„Blajul între cele dintâi centre organizate"*, nr. 10, anul VII, 1918, p. 4.
[16] Românul, *„Organizarea românilor"*, nr. 23, anul VII, 1918, p.3.
[17] Nicolae Nistor, M. N. Marinescu-Frăsinei, *Sibiul şi ţinutul în lumina istoriei*, vol. II, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1990, p. 118.
[18] 1918 LA ROMÂNI, DOCUMENTELE UNIRII, vol. VII, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, pp. 143-144.
[19] 1918 LA ROMÂNI, DOCUMENTELE UNIRII, vol. VII, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, pp. 209-211.

Prin Ordinul de zi nr. 4[20], emis la Arad în 20 noiembrie, era constituită garda naţională română din comitatul Hunedoara comandată de locotenent-colonelul Dumitru Florian şi Virgil Albescu[21]. Acelaşi ordin îl numea comandant pentru cercul Brad pe căpitanul Sabin Banciu. În fruntea gărzii naţionale române din Alba-Iulia era numit căpitanul Florian Medrea. Au fost numiţi sau confirmaţi comandanţi: locotenent-colonelul Titus Cernăuţianu pentru secţia Orăştie, sublocotenentul Victor Velţian pentru secţia Deva, sublocotenentul Traian Mager pentru secţia Hălmagiu, căpitanul Aurel Bogdan pentru sudul Oltului, căpitanul Aurel Ciortea pentru Ţara Bârsei şi căpitanul Traian Radu pentru Făgăraş.

Situaţia financiară precară, datorată condiţiilor generate de desfăşurarea războiului dar şi de ritmul trepidant în care istoria îşi urma cursul a creat o nevoie acută de resurse pecuniare. Ofiţerii şi soldaţii români trebuiau remuneraţi, aprovizionarea acestora cu alimente şi muniţiei, eventualele deplasări, necesitau bani. Lipsa acestora ar fi putut da naştere la nemulţumiri, iar acest tip de stare de spirit se dorea a fi evitat de cei care şi-au asumat rolul politico-militar. În acest sens s-a făcut un apel[22] către naţiunea română, în special către păturile sociale înstărite şi bănci să sprijine acoperirea cheltuielilor gărzilor naţionale.

Ştefan Cicio Pop (preşedintele Consiliului Naţional Român Central) împreună cu Gheorghe Crişan, în ziua de 20 noiembrie, au redactat textul convocării Marii Adunări Naţionale de la Alba-Iulia. Cu menţinerea ordinii în cadrul Adunării Naţionale Constituante a fost mandatată secţia militară română din Alba-Iulia. Comanda[23] trupelor pentru susţinerea ordinii a fost preluată de căpitanul Florian Medrea în înţelegere cu căpitanul Aurel Bogdan. Gărzile din cercurile Alba-Iulia, Blaj, Abrud şi Aiud, precum şi gărzile din localităţile mărginaşe acestora trebuiau să se prezinte în seara de 30 noiembrie la Alba-Iulia.

Într-un apel[24] făcut de Comanda legiunii române din Sibiu, către secţiile acesteia din împrejurimi (Sălişte, Poiana, Răşinari, Sebeş, Boiţa, Miercurea, Cristian, Slimnic, Avrig, Porumbac, Bungard, Porceşti, Ilimbav, Cornăţel, Săsciori) li se cerea să-i pună la dispoziţie, fiecare, câte 10-15 feciori (foşti soldaţi şi subofiţeri). Legionarii astfel mobilizaţi urmau să stea în serviciul nemijlocit şi stabil al legiunii centrale. La 27 noiembrie, Comitetul Naţional Român din oraşul şi comitatul Sibiu înştiinţa populaţia că „a luat sub scutul său toate liniile ferate ce pleacă din oraşul nostru…cu gările, haltele, cantoanele şi toate întocmirile lor”[25]. Scopul acestor acţiuni era de a menţine ordinea publică şi de a preveni eventualele acţiuni care vizau perturbarea traficului feroviar.

---

[20] Românul, *„Oficiale, Ordinul de zi nr. 4”,* nr. 12, anul VII, 1918, p.3.
[21] Românul, *Oficiale. Ordin de zi nr. 3”,* nr. 6, anul VII, 1918, p. 4.
[22] Românul, *„Oficiale”,* nr. 11, anul. VII, 1918, p. 4-
[23] Românul, *„Oficiale, Ordinul de zi nr. 5”,* nr. 12, anul VII, 1918, p. 4.
[24] 1918 LA ROMÂNI, DOCUMENTELE UNIRII, vol. VII, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, p. 482
[25] 1918 LA ROMÂNI, DOCUMENTELE UNIRII, vol. VII, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, pp. 550-551.

Consensul general ce a caracterizat Marea Adunare de la Alba-Iulia, a cărei decizie politică a fost adoptată fără şovăire sau sfială de românii prezenţi în oraşul unirii a încheiat procesul istoric de constituire a statului naţional român unitar. Acest act a fost susţinut şi de aportul consistent al gărzilor naţionale româneşti care pe fondul de insecuritate creat de tumultul războiului şi de destrămarea construcţiei statale austro-ungare, artificială şi anacronică, a impus în Transilvania, teritoriu al marilor pasiuni şi orgolii naţionale, un climat în care s-a putut desfăşura adunarea plebiscitară românească. Gardiştii români, per ansamblul lor, în condiţiile în care s-au organizat ad-hoc, au constituit o forţă subordonată comandamentului central de la Arad, devotată ideii unioniste.

Bibliografie

Racoviţan, M., *Alexandru Vaida Voevod între Memorand şi Trianon (1892-1920)*, Editura Tehno Media, Sibiu, 2000.

Nistor, N., Marinescu-Frăsinei, M.-N., *Sibiul şi ţinutul în lumina istoriei*, vol. II, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1990.

1918 LA ROMÂNI, DOCUMENTELE UNIRII, vol. VII, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989.

Românul, oficiosul Partidului Național Român din Ungaria și Transilvania, octombrie-noiembrie 1918.

EVENIMENTE POLITICO - MILITARE DIN MEDIAȘ ÎN PERIOADA NOIEMBRIE 1918 – IANUARIE 1919[1]

HELMUTH JULIUS KNALL
Dr. CHIRIAC MIHAI

La sfârșitul lunii octombrie 1918 dezagregarea imperiului se adâncea tot mai mult, revoluția cuprinzând și Transilvania. În acest studiu vom analiza evenimentele politice și militare desfășurate în perioada noiembrie 1918 – ianuarie 1919 arătând importanța și locul acestora atât pentru municipiul de pe Târnava Mare cât și pentru istoria națională a statului român. Prezentul demers nu include Adunarea Săsească de la Mediaș din 8 ianuarie 1919, acest eveniment făcând obiectul unui viitor studiu.

La Mediaș evenimentele politico-militare au început la data de 1 noiembrie 1918 odată cu sosirea în gară a soldaților „revoluționari". Aceștia au rupt gradele militare de pe gulere și însemnele imperiale de pe chipiurile ofițerilor, subofițerilor, polițiștilor și lucrătorilor căilor ferate aflați în gară. Trăgeau haotic, urlau, cântau și se comportau precum indienii eliberați. Soldații susțineau că s-a încheiat armistițiul, că acum este pace și că de aceea trag salve de bucurie în aer. Evenimentele s-au repetat și la sosirea trenurilor din după amiaza și seara aceleiași zile, fără însă a provoca victime. Scânteia revoltei i-a cuprins pe 2 noiembrie și pe soldații din garnizoana orașului, aflată în descompunere. Aceștia au intrat în cârciumi, apoi au mers beți pe străzile orașului până la gară ca să-i salute „cu entuziasm alcoolic" pe tovarășii lor de idei. Au adus un butoi cu bere, dându-i cep în piața centrală. Un husar s-a urcat pe o lampă, încercând în zadar să se facă auzit în tumult, iar un clarinetist scotea sunete stridente din instrumentul său. O bandă de țigani aflați în drum spre casă a fost oprită. După ce au încercat fără succes să pătrundă în alte crâșme, s-au îndreptat spre ulița Forcăș [Str. Nicolae iorga – s.n.], larma provocată de ei auzindu-se încă mult timp din depărtare. În această situație, comandantului garnizoanei locale i-a venit ideea să le permită soldaților să plece acasă. La auzul acestei vești a dispărut orice sentiment de onoare din sufletul soldaților: au spart depozitele și cazărmile și le-au jefuit până la ultima picătură. Șeful gării a strâns toate vagoanele disponibile care au fost atașate trenului de seară pentru a-i scoate din oraș pe soldații răsculați[2].

Reacția promptă a autorităților locale și a cetățenilor de bună-credință a dus la restabilirea rapidă a ordinii în oraș. Evenimentele petrecute în oraș au determinat vecinătățile să formeze din nou un serviciu de pază de noapte. Cetățenii urmau să patruleze de la ora 7 seara până la ora 5 dimineața pe străzile orașului pentru a sesiza de îndată acțiunile de tulburare a liniștii publice, spargerile, incendiile și altele[3]. „Mediascher Wochenblatt" publica un apel datat 1 noiembrie 1918, intitulat „Acum liniștea este întâia îndatorire cetățenească" din care citățm: „Ne aflăm în ajunul unor evenimente mari, măreț și simțim

[1] O variantă extinsă a acestui studiu a fost publicată de H. Knall în revista *Mediașul și Marea Unire (1918-2018). Studii*, Mediaș, editura Crisserv, 2018. Facem referire la articolul intitulat: *Mediașul în perioada Marii Uniri*, p. 40-89.
[2] Mediascher Wochenblatt. 1918, nr. 44 din 2 noiembrie, p. 3 și nr. 45 din 9 noiembrie, p. 2. (în continuare M. Wbl. 1918)
[3] Ibidem, p. 2.

mersul greu, implacabil al istoriei universale. De când există omenirea nu s-a observat nici pe departe o acțiune atât de grandioasă și necruțătoare a forțelor lumii ... Evenimentele se precipită. Ceea ce este valabil în acest moment și este îndreptățit să existe, poate nu mai este valabil într-o oră și este depășit de evenimente noi, senzaționale ... Ceea ce este valabil pe 1 noiembrie poate nu mai este valabil pe 2 noiembrie ... Trebuie să ne lăsăm purtați de acest curs de nestăvilit al mersului lumii și să nu pierdem din vedere vechea propoziție adevărată ca motto: «Acum liniștea este întâia îndatorire cetățenească!» ... Ce vor aduce orele și zilele următoare – nu putem ști. Orice s-ar întâmpla însă, nu putem opri, influența, schimba mersul lucrurilor. Singurul lucru care ne rămâne de făcut și care ne aduce într-adevăr folos și binecuvântare este: să păstrăm liniște, ordine și fermitate!”[4].

Pentru menținerea liniștii și ordinii în oraș a fost creată o gardă civică (numită oficial garda orășenească) cuprinzând bărbați din rândurile tuturor naționalităților, înscriși pe bază voluntară. Ea era pusă sub comanda șefului poliției, având sediul în hotelul „Traube”. Era împărțită în 8 grupe a câte 40 de bărbați care executau cu schimbul serviciul 6 ore din 48. La ieșirile din oraș erau postate câte două santinele care opreau fiecare căruță suspectă și fiecare civil sau militar care intenționa să intre în oraș, cerându-le să se legitimeze. De asemenea trebuiau adunați toți prizonierii de război, iar după ce li se dădea hrana necesară, aceștia urmau a fi evacuați cu trenul următor. Garda alcătuia echipe de 3-8 bărbați care patrulau pe străzi pentru a împiedica tulburarea liniștii publice și dezordinea. Prin aceste măsuri s-a reușit asigurarea în decurs de cinci zile a liniștii și ordinii în oraș. Însemnele gardiștilor erau o banderolă albă la braț și o etichetă de legitimare galbenă la șapcă. Erau înarmați cu baionetă și puști noi Mannlicher. „Mediascher Wochenblatt” îi chema pe toți bărbații să se înscrie în gardă. Chemarea era adresată în special persoanelor înstărite, sub amenințarea că numele celor care nu-și vor îndeplini această obligație vor fi publicate în ziar[5].

Printr-un comunicat din 2 noiembrie, publicat în „Mediascher Wochenblatt”, Poliția informa cetățenii asupra măsurilor pe care le-a dispus. Toate cârciumile și restaurantele, precum și depozitele de rachiu rămân închise până la noi dispoziții. Sălile de mese ale hotelurilor „Traube” și „Schützen”, precum și cafeneaua „Folkend” pot să țină deschis până la ora 7 seara. Vânzarea de băuturi spirtoase este interzisă. Copiii și tinerii nu au voie să umble pe străzi. Adunarea pe străzi este interzisă. Porțile trebuie închise la ora 7 seara. La lăsarea întunericului jaluzelele magazinelor și obloanele ferestrelor trebuie închise. În cazul producerii dezordinii toată lumea trebuie să se retragă în case și să închidă porțile. Accesul la gară și în zona gării este permis numai călătorilor. Călătoriile trebuie limitate la strictul necesar[6].

Pentru rezolvarea operativă a chestiunilor publice și economice curente, s-a constituit sub președinția primarului un așa-numit Comitet de Salvare din care făceau parte: fabricantul de pielărie Samuel Karres, prim-preotul Karl Römer, protopopul Romul Mircea, avocatul dr. Dumitru Popp, notarul public dr. Novak, fabricantul Samuel Mendel și câte un reprezentant al muncitorimii săsești, românești și maghiare[7].

---

[4] Ibidem, p. 1-2.
[5] Ibidem, p. 2, 3; nr. 45 din 9 noiembrie, p. 1, 2.
[6] Ibidem, nr. 44 din 2 noiembrie, p. 4.
[7] Ibidem, nr. 46 din 16 noiembrie, p. 2.

Între timp sosise un ordin al guvernului de la Budapesta, prin care se dispunea înființarea de gărzi naționale, stabilindu-se și o recompensă corespunzătoare pentru gardiști. Reprezentanța orașului a aprobat constituirea unei gărzi având în componența sa cel mult 450 de membri. Cheltuielile legate de organizarea gărzii vor fi suportate de către guvernul maghiar, sumele necesare urmând a fi procurate până la sosirea banilor prin valorificarea bunurilor militare aflate în administrarea orașului. Dacă acestea nu vor fi suficiente, instituțiile financiare locale să avanseze 300.000 de coroane garantate de municipalitate. S-a aprobat formula jurământului gardiștilor și regulamentul de serviciu al gărzii[8]. Răspunzând unui apel în cele trei limbi al șefului poliției, Ferdinand Roth, toți cei care doreau să se înroleze în garda națională s-au adunat la 10 noiembrie, ora 13, în piața centrală a orașului. Bărbații adunați în piață s-au așezat pe trei grupe după naționalități: germani, români, maghiari. Scopul, obiectivele și sarcinile gărzii naționale au fost explicate fiecărui grup în parte în limba sa maternă de către căpitanul Limbeșan (românilor), dr. Heilper (maghiarilor) și de directorul gimnaziului evanghelic Jekeli (sașilor). Înșrierile s-au făcut pe loc și în zilele următoare, ajungându-se ca garda să cuprindă în scurt timp 485 de bărbați: 221 germani, 131 români și 133 maghiari. Dintre aceștia urmau să fie aleși de către o comisie mixtă 420 de oameni potriviți din rândul tuturor naționalităților. Membrii gărzii au fost adunați în 13 noiembrie în sala „Traube" pentru depunerea jurământului. Acolo li s-a explicat modul de organizare a gărzii naționale din Mediaș așa cum fusese stabilită de o comisie comună - de șeful poliției Roth în limba germană și în limba maghiară și de directorul de bancă Comșa în limba română. Unicul scop al gărzii era menținerea ordinii și siguranței în oraș. Garda națională era pusă sub comanda șefului poliției asistat de un consiliu de disciplină format din câte patru reprezentanți din partea germanilor, românilor și maghiarilor (câte doi ofițeri și câte doi reprezentanți ai trupei). Urma să fie ales un commandant militar cu doi adjuncți reprezentând cele trei naționalități. S-a stabilit ca limba de comandă să fie limba germană, însă toate ordinele se vor emite în toate cele trei limbi. Programul zilnic cuprindea trei schimburi de câte 8 ore: de la 5 dimineața până la 1 la amiază, de la 1 la amiază până la 9 seara și de seara de la 9 până dimineața la 5. Garda va fi împărțită în funcție de numărul înscrierilor în 5 sau 7 detașamente formate din câte 50 bărbați. Aceștia vor executa un serviciu neîntrerupt de 8 ore după 48, respective 32 de ore. Pentru această muncă primesc un salariu de 20 coroane (ofițerii 30 coroane), iar în ziua în care sunt de serviciu 5 coroane pentru întreținere. După prelucrarea acestui regulament de serviciu, gardiștii au depus următorul jurământ separat pe națiuni în fața șefului poliției: „Eu N.N. jur că voi respecta legile și ordonanțele, că voi îndeplini ordinele superiorilor mei și că voi interveni după puterile mele cu propria mea persoană pentru menținerea liniștii și ordinii, precum și pentru siguranța vieții și averii în orașul nostru. Așa să-mi ajute Dumnezeu!" În aceeași seară, la ora 9, garda națională și-a luat în primire serviciul, înlocuind garda orășenească care, după 10 zile de funcționare, și-a încetat activitatea.[9]. Însă și această gardă a avut o viață scurtă, deorece între timp se va înființa o gardă națională română independentă. În ședința reprezentanței orășenești din 29 noiembrie comandantul poliției a prezentat un raport asupra activității gărzii de sub comanda sa. Reprezentanța a hotărât să trimită în Comitetul de Salvare existent pe

[8] Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Alba, fond Primăria Municipiului Mediaș, Registre, protocol 1918, nr. 119, procesul verbal din 13 noiembrie, punctul nr. 196. (în continuare SJAN Alba)
[9] M. Wbl. 1918, nr. 46 din 16 noiembrie, p. 2.

Hermann Jekeli, dr. Friedrich Ipsen și doi ofițeri ai gărzii care urmau să fie desemnați de către comandantul poliției. Acolo urmau să aibă loc discuții asupra menținerii, respectiv dizolvării gărzii naționale[10].

O altă problemă cu care se confrunta comunitatea locală în toamna anului 1918 a fost răspândirea gripei spaniole. „Mediascher Wochenblatt" își informa cititorii încă pe 12 octombrie despre gripă: „Din toate părțile Europei, dar în special din Germania, Austria și Ungaria sosesc informații despre apariția epidemiei de gripă spaniolă, determinând autoritățile din marile orașe să întreprindă măsuri serioase pentru combaterea acestei boli, care poate duce des și cu ușurință la deces. În țara noastră gripa a progresat mai ales în capitală, astfel încât a fost necesar să se treacă la închiderea tuturor școlilor. Însă nu numai la Budapesta, ci și în provincie gripa face ravagii și nu a cruțat nici orașul nostru ... Având în vedere că gripa a prins deja rădăcini și în orașul nostru, recomandăm autorităților orășenești să țină sub observație răspândirea gripei, iar la constatarea creșterii acesteia să ia la timp măsuri de protecție"[11]. Tot în luna octombrie, „Mediascher Wochenblatt" prelua dintr-o publicație vieneză articolul semnat de medicul șef Karl Georg Panesch despre gripa spaniolă și tratarea ei prin metode naturiste[12]. Și la Mediaș s-a trecut la închiderea școlilor din cauza gripei spaniole, prelungită de două ori până pe 11 noiembrie[13] și pe 18 noiembrie[14].

Precipitarea evenimentelor a determinat redacția gazetei „Mediascher Wochenblatt" (Săptămânalul mediesean) să hotărească pe la mijlocul lunii noiembrie ca publicația să apară de două ori pe săptămână (miercuri și sâmbătă) fără schimbarea denumirii sau creșterea prețului abonamentului. Redacția își motiva hotărârea în felul următor: „Credem că prin această schimbare putem să facem față cerințelor zilei, care ridică pretenții mai mari și față de un săptămânal. Astăzi evenimentele se precipită cu viteză. În zile și ore se decide și se realizează ceea ce se făcea până acum în ani, ba chiar în decenii. În mijlocul acestei desfășurări rapide și noi resimțim necesitatea de a aduce mai repede la cunoștința publicului, altfel decât poate să o facă un săptămânal, hotărârile, comunicatele și propunerile consiliilor noastre populare și naționale. Considerăm mai ales necesar ca populația de la țară din circumscripția noastră electorală să fie informată despre cele mai importante curente și evenimente ale zilei. Pe de altă parte, noi, cei de aici din oraș, trebuie să luăm legătura cu locuitorii de la țară ca să aflăm care este situația în comunele noastre și ce s-a făcut sau nu s-a făcut într-o chestiune sau alta. Cu alte cuvinte vrem să creăm pentru sașii Țării Vinului un punct central în care să se adune toate țițele. Suntem în legătură strânsă cu biroul comitetului cercual din Mediaș și vrem să intrăm în legătură cu toate consiliile naționale din orașele surori pentru a face posibilă în acest fel o acțiune unitară în ceea ce privește evenimentele de maximă importanță din zilele și săptămânile următoare"[15].

La 25 noiembrie, pe baza unui ordin venit de la CNRC, adunarea electorală a cercului electoral Mediaș a ales în unanimitate cinci deputați pentru „Marea Adunare Națională Română, care se va convoca din partea Consiliului Central Național Român încă în decursul

[10] SJAN Alba, protocol 1918, nr. 119, procesul verbal din 29 noiembrie, punctul nr. 219.
[11] M. Wbl. 1918, nr. 41 din 12 octombrie, p. 3.
[12] Ibidem, nr. 43 din 26 octombrie, p. 1-2.
[13] Ibidem, nr. 44 din 2 noiembrie, p. 4.
[14] Ibidem, 1918., nr. 45 din 9 noiembrie, p. 3.
[15] Ibidem, 1918, nr., 46 din 16 noiembrie, p. 1.

acestui an și la Adunările, cari eventual le va convoca în decursul anului următor.” Este vorba de: dr. Dumitru Popp, avocat în Mediaș, dr. Dionisie Roman, avocat în Mediaș, Alexandru Comșa, funcționar de bancă în Mediaș, Ioan Călburean, econom în Mediaș, și Ioan Dăian, econom în Mediaș. Delegații au primit împuternicirea (credențional) de „a contribui cu votul lor la decizerea asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Bănatul Timișan”[16]. Ca supleanți din partea cercului electoral Mediaș[17] au fost desemnați: Zaharia Dobrotă și Ioan Nistor, contabil (ambii din Șeica Mare)[18], Ioan Micu Bercan, econom din Ștenea,[19] și Ioan Oltean, preot în Ibișdorful săsesc[20] [Ighișul Nou – s.n.]. În total au fost aleși 940 de delegați în cercurile electorale, din care 35 au fost aleși în cele 4 cercuri ale comitatului Târnava Mare și 48 în cele 3 cercuri ale comitatului Târnava Mică[21].

În ședința extraordinară a reuniunii învățătorilor greco-catolici din tractul protopopesc al Mediașului, ținută la Agârbiciu la 27 noiembrie, a fost ales cu unanimitate ca delegat al ei în Marea Adunare Națională din Alba Iulia învățătorul Ioan Mihu din Șoala. El a fost împuternicit să voteze „Unitatea teritorială și politică a tuturor Românilor”. La ședință au fost prezenți: Ioan Botezan, preot, Ioan Mihu, învățător în Șoala, Ilie Câmpean, învățător în Agârbiciu, Ilie Ban, învățător în Șeica Mică, și George Porime, învățător în Blăjel. Horia L. Botezan, „fiind depărtat în afaceri naționale se consideră prezent și se autorizează cu subscrierea hotărârilor aduse”. Din partea publicului au fost prezenți: Virgil Botezan, stud. univ. și Nicolae Baciu pictor[22]. La adunarea de la Alba Iulia au participat de drept și cei doi protopopi din Mediaș aflați în funcțiune: Romul Mircea și Iuliu Nistor[23]. Deputații au fost însoțiți la Alba Iulia de către un grup de mediești. La consfătuirea preliminară de la Alba Iulia din 30 noiembrie în care s-a discutat proiectul de hotărâre ce urma să fie prezentat Marii Adunări Naționale, dr. Dionisie Roman s-a pronunțat pentru unirea fără condiții a Transilvaniei cu România[24].

La Alba Iulia au fost delegați și alți reprezentanți din localități apropiate de Mediaș. Din Măgărei [Pelișor – s.n.], cercul Agnita al comitatului Târnava Mare, au fost delegați Ioan Suciu (învățător pensionar), Septimiu Aron (rig. în drept), Emanoil Suciu (învățător), George Stanciu, Ioan Holerga[25]. Din Dârlos, cercul Bălăușeri al comitatului Târnava Mică, au fost delegați Ioan Langa, Ioan Frâncu și Vasile Farcaș[26]. Din cercul Diciosânmărtin [Târnăveni – s.n.] al comitatului Târnava Mică au fost delegați ca supleanți: din Blăjel preotul Zacharie

---

[16] *Documente IX. 1918 la români. Documentele unirii. Unirea Transilvaniei cu Romania 1 decembrie 1918*, volumul IX, București 1989, p. 250-252. (în continuare *Documente IX*)
[17] *Monografia județului Târnava Mare*, Sighișoara, 1943, p. 181. (în continuare *Monografia*)
[18] *Documente IX*, p. 258-259.
[19] Ibidem, p. 259-260.
[20] Ibidem, p. 257.
[21] Ștefan Pascu, *Făurirea statului național unitar român*, volumul II, București, 1983, p. 172.
[22] *Documente X. 1918 la români. Documentele unirii. Unirea Transilvaniei cu Romania 1 decembrie 1918*, volumul X, București 1989, p. 75-76. (în continuare *Documente X*)
[23] *Monografia*, p. 181.
[24] Ștefan Pascu, op.cit., p.182, nota 98.
[25] *Documente IX*, p.257-258.
[26] Ibidem, p. 348.

Las[27], din Velț Ioan Bogdan (econom), Ilie Șerban (econom), Ilie Bogdan (econom) și Ioan Baba[28], iar din Tătârlaua Ioan Muntean[29].

Chiar în ziua desfășurării Marii Adunări Naționale, Sfatul național român din Mediaș a expediat o telegramă pe adresa ei, în care se spunea: „Românii din Mediaș și jur salută cu entuziasm Marea Adunare Națională și sunt ferm convinși că conform dorinței mult așteptate va decreta uniunea națională”[30]. Telegrame asemănătoare au fost expediate în aceeași zi și din Șeica Mare de medicul Racoția (Proclamați uniunea cu regatul român. Uniți să fim ori să murim!”) și în numele poporului român din Hașag („Consimțim din adâncul inimei cu hotărârile adunării naționale. Trăiască și înflorească unitatea națională!”)[31]. Numeroase adeziuni tipizate intitulate „Hotărârea noastră” și întărite prin semnăturile unui mare număr de români au fost trimise în preajma Marii Adunări Naționale pe adresa acesteia din toate părțile Transilvaniei. Din comitatul Târnava Mare au fost trimise adeziuni cu 8358 de semnături din 22 de comune, iar din comitatul Târnava Mică adeziuni cu 5533 de semnături din 14 comune[32]. Astfel de adeziuni au fost trimise și din localități din zona Mediaș: Biertan, Copșa Mare, Hoghilag, Laslea, Mălâncrav, Șaroșul pe Târnave, Dârlos, Alma, Giacăș și Șmig[33]. Textul lor era identic și suna astfel:

„Hotărârea noastră

Obștea poporului român din comuna ... din îndemn propriu și fără nici o silă sau ademenire din vre-o parte, dă la iveală dorința fierbinte, ce însuflețește inima fiecărui Român, și declară, că voința sa nestrămutată este:

Voim să fim alăturați, împreună cu teritoriile românești din Ardeal, Bănat, Ungaria și Maramurăș la Regatul României, sub stăpânirea Maiestății sale Regelui Ferdinand I.

În acestă hotărâre a noastră așternem tot ce au dorit strămoșii noștri, tot ce ne încălzește pe noi, cei de față și tot ce va înălța pururea pe fiii și nepoții noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!”

Urmează o frumoasă manifestaţie pe străzile oraşului, în ordine cu drapelele în frunte. Publicul ce aştepta în piaţă izbucneşte în aclamări vii şi îndelungi: Trăiască România-Mare! Conductul impozant parcurge apoi şi celelalte străzi şi reîntorcând în piaţă se postează în cerc având pe stegarii călări în mijloc. Căpitanul legiunii adresează celor de faţă câteva cuvinte însufleţitoare, încheind cu ovaţii la adresa naţiunii române şi a marelui sfat naţional român. În fine avocatul dr. Roman asigură pe saşii din comună că legiunea română va păstra cu demnitate liniştea şi ordinea”[34]. Relatând despre această manifestaţie „Mediascher Wochenblatt” constata că ea s-a desfăşurat „într-o ordine exemplară şi absolut demnă” şi îşi

---

[27] Aurel Galea, *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 – 10 aprilie 1920)*, Târgu Mureș, 1996, p. 418.
[28] *Documente, IX*, p. 352.
[29] *Dicționarul personalităților unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Adunarea Națională de la Alba Iulia*, coordonatori Ioan I. Șerban, Nicolae Josan, Alba Iulia, 2003, p. 65.
[30] *Documente X*, p. 332.
[31] Ibidem, p. 332-333.
[32] Pascu, op.cit., 1983, p. 214, nota 147.
[33] *Documente, IX*, p. 266-269; 274-277; 294-295; 296-298; 298-301; 327-329; 348-351; 352-356; 366-368; 382-385.
[34] *Documente VII. 1918 la români. Documentele unirii. Unirea Transilvaniei cu Romania 1 decembrie 1918*, volumul VII, București 1989, p. 509.

exprima speranța că „manifestările naționale ale oricărui popor din patria noastră se vor desfășura în forme la fel de demne și potrivite”[35].

După decretarea mobilizării armatei române a început retragerea grupului de armate Mackensen din România. O parte din trupele germane au fost dirijate prin pasurile Predeal, Bran și Buzău spre Brașov, Sighișoara, Mediaș, Teiuș[36]. La 23 noiembrie 1918 „Mediascher Wochenblatt” își anunța cititorii că în zilele și săptămânile următoare era așteptată trecerea unor unități ale armatei germane prin Mediaș[37]. La 7 decembrie, aceeași publicație, relatând despre sosirea primelor trupe germane în oraș, dezmințea zvonurile potrivit cărora armata română care a pătruns în Transilvania îi va ridica pe toți bărbații între 18-36 ani pentru a fi duși la construirea de drumuri în România. Aceste zvonuri erau calificate drept fanteziste și lipsite de orice temei[38]. La 11 decembrie cititorii erau informați că numeroase trupe germane, retrăgându-se din Sighișoara, au trecut prin Mediaș, iar în orice clipă era așteptată sosirea armatei române[39]. În retragerea lor, trupele au lăsat în urmă numeroase bunuri, care au fost preluate în administrare de către magistrat, care a prezentat un raport despre aceasta în ședința reprezentanței orășenești din 29 noiembrie.

În ceea ce privește trupele romîne ajunse în orașul de pe Târnava Mare, un detașament de aproximativ 200 de militari sub comanda căpitanului Traian Iliescu, au sosit în gara Mediaș la 16 decembrie 1918 la ora 14[15]. „Mediascher Wochenblatt” relatează despre primirea lor: „Deja la ora 8 dimineața s-a răspândit vestea despre intrarea trupelor de ocupație. În piaţă [Piaţa Regele Ferdinand I - s.n.] era multă agitaţie: femei şi fete romînce cu flori şi drapele s-au adunat aşteptând intrarea trupelor care, anunţată pentru ora 10, se tărăgăna oră după oră. La Primărie reprezentanţii oficiali pregătiţi pentru primire erau adunaţi încă de la ora 11 $^{1}/_{2}$, însă trenul se lăsa aşteptat. În cele din urmă, la ora 1 s-a anunţat că trenul a intrat în gară. Pentru întâmpinarea trupelor, s-a deplasat un banderiu românesc de călăreţi care a şi deschis coloana trupelor la intrarea în oraş. Aceasta s-a deplasat de la gară urcând Dealul Cazărmii [Str. Unirii - s.n.], prin strada Forcăş [Str. N. Iorga - s.n.] unde populaţia românească stătea de o parte şi de alta a străzii până în piaţă“ [Regele Ferdinand I - s.n.]. Acolo trupele române au fost întâmpinate de către o delegație formată din magistratul orașului, membrii consiliilor naționale și reprezentanții diferitelor confesiuni.

Viceprimarul Johann Caspari a rostit un cuvânt de salut în limba germană și l-a rugat pe comandantul trupelor să-i ia sub ocrotirea sa pe toți locuitorii orașului, oferindu-i ca semn al atitudinii pașnice a cetățenilor sare, pâine și pământ. În numele consiliului național român protopopul Romul Mircea a adresat un cuvânt de salut „în concordanșă cu spiritul egalității, libertății și fraternității”. Președintele consiliului național săsesc, Samuel Karres, l-a salutat pe comandant în numele cetățenilor sași din Mediaș, „care reprezintă majoritatea locuitorilor acestui oraș”. Îl roagă pe commandant să acorde sprijinul său în menținerea în continuare a liniștii și ordinii în oraș, care până acum au fost menținute printr-o înțelegere între consiliile naționale ale tuturor națiunilor din oraș. În numele consiliului național maghiar a vorbit în

---

[35] M. Wbl. 1918, nr. 49 din 27 noiembrie, p. 2.
[36] Dumitru Preda, Vasile Alecsandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, 1994, p. 72.
[37] M. Wbl. 1918, nr. 48 din 23 noiembrie, p. 2-3.
[38] Ibidem, nr. 52 din 7 decembrie, p. 2.
[39] Ibidem, 1918, nr. 53 din 11 decembrie, p. 2.

limba maghiară notarul de stat dr. Novak. Din partea diferitelor confesiuni au vorbit: protopopul greco-catolic Iuliu Nistor, prim-preotul evanghelic Karl Römer, preotul reformat Csiki, preotul romano-catolic Kis și rabinul suprem Moses Reich din partea comunității izraelite. „*Trupele de ocupație*“ au defilat în fața comandantului lor după care s-a încins o horă în piață. Soldații au fost încartiruiți la persoane particulare[40].

Relațiile căpitanului Traian Iliescu cu populația locală au fost amicale, bazându-se pe respect reciproc și colaborare. Astfel, incendiul izbucnit în noaptea de 17/18 decembrie în curtea fabricii de pielărie Karres a fost stins repede prin intervenția comună a pompierilor locali și a militarilor români[41]. Cu ocazia Crăciunului, populația Mediașului și a zonei a contribuit prin daruri la înfrumusețarea acestei sărbători pentru trupele române staționate în oraș. La 29 decembrie, căpitanul Iliescu a mulțumit public tuturor cetățenilor care și-au adus contribuția la reușita sărbătoririi Crăciunului: domnului fabricant Samuel Karres jun. pentru împodobirea frumosului brad; domnului proprietar de moară Andreas Schuster pentru prăjiturile gustoase; domnilor Ambrosi, dr. Binder, Zoppelt și directorului Herbert pentru merele frumoase; doamnei protopop Moldovan, doamnei Bârză și domnului preot Crișan pentru minunații cozonaci; domnului director Tavolato pentru vinul mult și bun; domnului fabricant Jos. Theil pentru varză și slănină; comunelor Proștea Mare, Valea Viilor, Bratei ș.a. pentru bogatele lor donații; preotului Crișan și coristelor sale care au încântat prin cântecele lor frumoase[42].

O parte a trupelor române din Mediaș, sub comanda unui locotenent, au efectuat în 29 decembrie 1918 o vizită în comuna învecinată Moșna. Locuitorii comunei (2/3 sași și 1/3 români), împodobiți cu eșarfe și înarmați cu drapele, s-au așezat în centrul comunei, în timp ce de pe clădirea Primăriei fluturau drapelele naționale săsești și românești. Punctual, și-a făcut apariția călare comandantul, însoțit de suita sa de 24 de persoane. În fața Primăriei comandantul a fost salutat de către primar în numele conducerii și al întregii populații, fără deosebire de limbă și religie. El i-a adresat rugămintea să sprijine autoritatea locală în exercitarea atribuțiilor sale și în menținerea liniștii și ordinii. În continuare oaspeții au fost salutați în cuvinte emoționante de către părintele ortodox: „El i-a asemuit cu soarele de primăvară, care trezește pământul din somn, îl încălzește și îl face să înverzească din nou. El i-a preamărit ca salvatori ai națiunii române, care a suferit sub un jug greu, ca eliberatori de sub o stăpânire barbară. El și-a exprimat bucuria că frații români au fost uniți cu patria mamă, România Mare. Vorbitorul a fost întrerupt de dese urale ’Să trăiască”. În numele credincioșilor evanghelici a vorbit părintele Hoch, care a amintit celor prezenți cuvintele de apreciere la adresa sașilor rostite de către Vasile Goldiș cu ocazia intrării armatei române în Brașov. În continuare el a spus printre altele: „Dar chiar dacă oamenii ar dori să tacă, pietrele ar vorbi, și acele pietre de dincolo din a noastră biserică-cetate impunătoare, cu turnurile și zidurile sale de incintă, ridicate de mâini harnice, vrednice și libere de țărani”. La toate alocuțiunile comandantul a răspuns în cuvinte scurte, care s-au sfârșit în îndemnul la unitate și fraternitate între națiuni[43].

---

[40] M. Wbl. 1918, nr. 55 din 18 decembrie, p. 2.
[41] Ibidem, nr. 55 din 18 decembrie, p. 2.
[42] *Mediascher Zeitung für sächsisch-deutsche Volkspolitik*, anul 27, 1919., nr. 6 din 18 ianuarie, p. 3. (în continuare *M. Ztg*. 1919)
[43] Ibidem, nr. 5 din 15 ianuarie, p. 3.

Aceeași atmosferă de bună înțelegere a domnit și cu ocazia primirii făcute generalului francez Berthelot în gara din Mediaș. La sfârşitul lui decembrie 1918 şi la începutul lui ianuarie 1919, acesta a făcut o vizită în teritoriile revendicate de România. La 1 ianuarie 1919, generalul Berthelot s-a întâlnit la Sibiu cu membrii Consiliului Dirigent (Maniu, Cicio-Pop), cu generalii Moșoiu și Boeriu[44].

La 2 ianuarie 1919, generalul, venind din Sibiu, a trecut cu un tren special prin Mediaş. Într-un articol de ziar putem citi următoarele: „Consiliul naţional român local şi forţa de ocupaţie i-au organizat o frumoasă primire la gară[45]. La invitaţia Consiliului naţional român a participat şi magistratul şi comunitatea la primire. În acest scop, gara a fost împodobită festiv. Pe clădirea gării erau fixate crengi de brad şi ghirlande, iar de grinzile transversale ale sălii atârnau minunate cuverturi româneşti lucrate cu mâna. Între linia a doua şi a treia fusese plasat un grup de brazi împodobiţi cu drapelul francez şi cel român. Peste tot se puteau citi pancarde cu inscripţiile: «Trăiască generalul Berthelot!», «Trăiască Franţa!», «Trăiască România Mare!».

La primire au venit şi delegaţii ale populaţiei româneşti din satele învecinate şi gărzi naţionale care s-au deplasat la gară cu muzică răsunătoare. Garda de onoare era compusă din reprezentanţi ai forţei de ocupaţie româneşti locale şi ai gărzii naţionale româneşti. La ora 2^{30} trenul a intrat în gară. Generalul Berthelot a trecut în revistă garda de onoare, după care a fost salutat în numele comitatului şi a populaţiei româneşti de preşedintele dr. Roman. În numele delegaţiilor săseşti prezente a vorbit în limba germană prefectul Consiliului naţional săsesc, fabricantul Samuel Karres. La ambele alocuţiuni generalul francez a răspuns scurt. Apoi trenul şi-a continuat drumul. Trupele venite la gară s-au întors în sunetul muzicii în oraş, unde s-a încins în piaţă o horă.” Profitând de această ocazie și de dorința exprimată de către căpitanul Iliescu de a-i cunoaște mai bine pe sașii din Mediaș, în după amiaza aceleiași zile a avut loc în restaurantul „Traube” o întâlnire neprotocolară între cetățenii români și sași din Mediaș și ofițerii garnizoanei române. Oaspeții au fost salutați de președintele Consiliului național săsesc, Samuel Karres. Căpitanul Iliescu a răspuns amical, mulțumind pentru invitația care i-a fost adresată și pentru prezență. Au urmat mai multe alocuțiuni pătrunse de spiritul egalității, libertății și fraternității. Deosebit de valoroasă a fost alocuțiunea proaspăt numitului prefect al județului Târnava Mare, dr. Dionisie Roman.

Referindu-se la buna conviețuire și conlucrare de până acum a românilor cu sașii, el și-a exprimat speranța că bunele raporturi între cele două națiuni, care au suferit în trecut sub aceeași idee de stat, vor deveni și mai bune și amicale și că ambele națiuni vor lucra împreună la propășirea Transilvaniei. În încheiere s-a intonat în comun imnul sașilor „Siebenbürgen, Land des Segens” (Transilvanie, țară binecuvântată)[46].

---

[44] Dumitru Preda, Vasile Alecsandrescu, Costică Prodan, op.cit., p. 142.

[45] Helmuth Knall, *Construirea primelor linii de cale ferată în Transilvania. 130 de ani de la racordarea Mediașului la rețeaua feroviară*, în Mediaș – pagini de istorie (1267 – 2002), Mediaș, 2002, p. 81.

[46] *M. Ztg*. 1919, nr. 2 din 4 ianuarie, p. 3.

SUPORTUL POPULAR AL MARII UNIRI. PERSPECTIVE ISTORIOGRAFICE

Prof. IOAN ADRIAN NEAMŢU
Colegiul Naţional "Octavian Goga" Sibiu

Marea Unire a fost un eveniment de o importanţă majoră pentru societatea românească a ultimului veac. Nu e deci de mirare de ce referinţa la acest eveniment este una extrem de frecventă în spatiul public în general, în cel istoriografic în particular. Odată cu declararea zilei naţionale de **1 Decembrie** (în 1990), referinţa la acest eveniment a fost suplimentar potenţată, comportând, după cum e şi firesc, interpretări nuanţate. Intensitatea şi frecvenţa ridicate cu care sunt invocate şi evocate acţiunile de pe parcursul anului 1918 sunt responsabile, după cum e şi firesc, de crearea a numeroase locuri comune legate de momentul aureolar al istoriei noastre naţionale. Elementul central al acestor evocări îl constituie dimensiunea de "proiect naţional" al demersurilor de întregire de la 1918. Actul de voinţă comună a naţiunii române conferă legitimitatea istorică necesară validării acestui demers în conştiinţa noastră naţională. El privilegiază, ca grilă de interpretare, suportul popular al **Unirii**, rezultat al aplicării principiilor willsoniene, referitoare la autodeterminarea naţională a naţiunilor din defuncta monarhie austro-ungară.

Această perspectivă istoriografică, *cu bătaie lungă,* se impune încă de la prima lucrare monumentală dedicată războiului de întregire, realizată de Constantin Kiriţescu, în *Istoria războiului pentru întregirea României* (ediţia I, 2 volume, 1922-1924).[1] Lucrarea fixează Marea Unire drept corolar al luptei naţionale seculare a românilor din toate provinciile istorice, unite în formula statului unitar, pentru prima dată, la 1918; sunt evocate contribuţiile aduse acestui ideal, de elitele naţionale, acompaniate de jertfa de sânge a poporului român, în seculara lui luptă pentru eliberare şi unitate.

Instaurarea regimului communist în România, la finele celui de-Al Doilea Război Mondial, va reconfigura dramatic perspectivele istoriografice interbelice dedicate realizării *României Mari*. Condiţionările ideologice şi geopolitice conduc la distorsionarea sensibilă a evenimentelor istorice, dar mai ales a interpretărilor date acestora. Noul curs istoriografic va fi fixat prin noul manual de *Istorie a României,* redactat de Mihai Roller în 1947, devenit principalul ideolog al regimului în trasarea şi tranşarea noilor orientări istoriografice. Acest curs va fi menţinut şi de manualele succesive, până la începutul anilor '60, când regimul comunist iniţiază un proces treptat de recuperare a dimensiunii naţionale, rezultat al desprinderii parţiale de sub influenţa Moscovei. Condiţionările ideologice şi geopolitice (satelizarea în raport cu Moscova), amintite anterior, vor obliga istoriografia perioadei comuniste a anilor '40-'50 la numeroase compromisuri, în raport cu chiar propiile-i teze. Recurgînd la *lupta de clasă* ca unic criteriu hermeneutic de interpretare al faptelor istorice, *Marele Război,* fundal istoric al întregirii naţionale, este considerat drept unul *imperialist, reacţionar,* menit a inhiba lupta maselor populare de emancipare socială şi de a promova

[1] Lucian Boia, *„Germanofilii". Elita intelectuală românească în anii Primului Război Mondial,* Bucureşti Humanitas, 2009, p.12.

interesele înguste, de clasă, ale moşierimii şi burgheziei româneşti şi de aiurea. „ Participarea Romîniei la primul război mondial a fost determinată de ţelurile expansioniste ale claselor dominante, de tendinţa lor de a lua parte la reîmpărţirea lumii. De aceea, participarea Romîniei burghezo-moşiereşti la acest război a avut un caracter imperialist”.[2] Golită de motivaţia sa naţională, participarea României la război este astfel delegitimată în ansamblul său. Această consecvenţă nu poate fi însă menţinută, din moment ce „Unirea Transilvaniei cu România a constituit un act just, progresist”, rezultat al luptei maselor populare „pentru eliberarea naţională şi prefacere socială”[3], consideră autorii aceluiaşi manual. Această concesie făcută unirii Transilvaniei (teritoriu din cuprinsul statului român) amenda în fapt şi *tezele lui Buharin*, preluate de PCdR în 1923. Conform lor, *România Mare* este un stat imperialist care trebuia să se autodizolve ca urmare a aplicării principiului autodeterminării de către minorităţile naţionale din cuprinsul său. Unirea Basarabiei cu România va fi citită în schimb prin prisma acestor *teze*: „Guvernul regal romîn a văzut în aceste acţiuni o primejdie pentru interesele moşierilor şi capitaliştilor din Romînia. Plin de ură împotriva statului socialist, el a trimis în ianuarie 1918 armata care a cotropit Basarbia, a desfiinţat cu forţa sovietele revoluţionare şi a anexat-o la Romînia. Acesta a fost un act de agresiune, de călcare în picioare a voinţei liber exprimată de imensa majoritate a populaţiei din acea regiune”[4]

Reorientarea regimului comunist de la Bucureşti spre o linie naţională, începând cu deceniul şapte, va evolua înspre abordări cu caracter naţionalist, contrare perioadei anterioare (deceniile 8 şi 9 în special). Noua orientare istoriografică se materializează prin redactarea primului tratat de *Istorie a Romîniei* (vol. I-IV, 1960 – 1964). Tratatul s-a constituit „ în prima şi ultima încercare de a scrie o istorie a României de către istorici marxişti, sau care doreau să păstreze principiile sale de bază, fără a cădea în păcatele dogmatismului constant falsificator, aşa cum fusese până în 1960, sau în cele ale falsurilor patriotarde...după 1971.”[5]În ceea ce priveşte progresele realizate de tratat, se remarcă tonul ştiinţific şi profesionist cu care au fost abordate subiectele (inclusiv cele sensibile). Se renunţă la etichetarea stereotipă şi la invectiva ideologică; este abordat cu mult curaj şi fără complexe dosarul sensibil al relaţiilor româno-ruse. Se menţionează anexarea Basarabiei în 1812, sunt prezentate planurile anexioniste ale Rusiei ţariste în raport cu principatele etc. Dar aceste „libertăţi” asumate de regim reprezintă şi limitele la care se expune. Problemele mai litigioase de dată mai recentă (cum ar fi unirea Basarabiei cu România la 1918) n-au mai fost asumate. De aceea, volumul V al tratatului nu va mai fi publicat.[6] Manualele şcolare de istorie omit şi ele problema „basarbeană” din contextul Marii Uniri, menţionând-o însă pe cea a Bucovinei pe lângă cea a Transilvaniei. Opţiunea marxistă în plan ideologic, esenţial antielitistă, privilegiază în continuare rolul primordial al maselor în făurirea istoriei, fără blamarea elitelor „burghezo-moşiereşti” ca imperialiste, aşa cum se întâmplase în perioada precedentă.

După *Tezele din iulie* (1971), evoluţia istoriografică cu accente naţionaliste se precipită, contaminându-se indecelabil cu idei protocroniste, promovate de *culturnicii* regimului. Sub raport interpretativ, „dogma” naţionalistă a relativizat-o pe cea marxistă,

---

[2] XXX, *Istoria Romîniei* (manual de clasa a XI-a), Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, p. 272.
[3] *Ibidem*, p.284.
[4] *Ibidem, p.283.*
[5] Vlad Georgescu, *Politică şi istorie, Cazul comuniştilor români. 1947- 1977*, Bucureşti, Humanitas, 1992, 54.
[6] *Ibidem*, p. 57.

devenită în context, o notă de subtext.[7] Temele predilecte ale acestei istoriografii sunt *originile, continuitatea, unitatea, lupta pentru independenţă, originalitatea şi genialitatea poporului*... Dintr-o atare perspectivă, **Marea Unire** de la 1918 este prezentată ca un moment epopeic al istoriei naţionale, un act asumat de întreaga naţiune. Se renunţă la disocierea marxistă dintre masele largi populare şi elitele sale exploatatoare, pentru a putea reda unitatea de voinţă a întregii naţiuni, chiar dacă rolul elitelor rămâne în continuare estompat. Chiar şi problema Basarbiei va fi tratată tangenţial, în contextul degradării relaţiilor româno-sovietice de la finele deceniului 9.[8]

După 1989, dinamizarea discursului istoriografic este un efect direct al prăbuşirii regimului communist; în imediat, reinstaurarea libertăţii de expresie are drept efect eliminarea limitărilor de ordin tematic şi ideologic, proprii perioadei anterioare. Subiectul Marii Uniri, este abordat comprehensiv, în toată complexitatea sa; rolul elitelor (culturale, politice etc.) este restaurat la justa lui contribuţie, iar evenimentele care au condus la Marea Unire sunt abordate în integralitate. Dincolo însă de aceste discontinuităţi, supravieţuiesc şi elemente de continuitate cu perioada anterioară; clişee stilistice ("lupta milenară a întregului popor", "aspiraţia de veacuri") cu irizaţii "patriotarde" sau pasarea unor subiecte sensibile din perspectiva unităţii de acţiune a actanţilor Marii Uniri. Prezentarea "unităţii naţionale" (definitivată prin Marea Unire) în cheie teleologică este contestată de abordarea istoriografiei demitizante, reprezentată de Lucian Boia într-o lucrare extrem de polemică în raport cu istoriografia noastră, mai veche sau mai nouă.[9] Temele centrale ale istoriografiei româneşti sunt filtrate de Boia printr-o grilă de interpretare relativistă, nuanţând şi contestând o serie de "mituri fondatoare": *originile, latinitatea, unitatea* (de neam şi cea politică) etc. Pentru Boia, spre exemplu, unitatea politică a românilor este un ideal modern, paşoptist, de dată relativ recentă, ce nu poate fi plasat nicicum într-un registru temporal ancestral (*in illo tempore*). Realizarea Marii Uniri este, în concepţia aceluiaşi autor, rolul unor conjuncturi istorice, aşa cum a fost Marele Război şi nu rodul unui determinism istoric rezultat din sensul unic al istoriei naţionale. El chestionează şi faliile marcate de opţiunile diferite ale elitelor naţionale din Regatul României în perioada neutralităţii în raport cu taberele beligerante, rezultat al aceluiaşi context politic angoasant pentru statul roman: nevoia identificării corecte a taberei învingătoare.[10]

---

[7] Bogdan Murgescu, *A fi istoric în anul 2000*, Editura All, 2000, p.27.
[8] Lucian Boia, *op.cit.*, p.15.
[9] Lucian Boia, *Istorie şi mit în conştiinţa istorică românească,* Bucureşti, Humanitas, 1997.
[10] Lucian Boia, *Germanofilii*....

În acelaşi registru, demitizant, Boia consideră că, la nivel popular, e greu perceptibil un "ideal naţional" manifest la românii ardeleni în împrejurările anterioare războiului.[11] Sigur, constatarea sa, în acest caz, este una empirică, lipsită de profunzime. Se ştie îndeobşte că societăţile rurale, cum preponderent era cea a românilor ardeleni, sunt peste tot "dezideologizate", în sens modern. Statusul lor social nu încurajează militantismul manifest, deschis, propriu elitelor. Conştiinţa ideologică a acestor societăţi este una latentă, forţată să devină manifestă de contexte cu puternică încărcătură emoţională şi socială, menite să cristalizeze opţiunile împărtăşite tacit în momentele de acalmie şi să iasă din rezereva (auto)impusă. Un astfel de experiment teribil l-a constituit marea conflagraţie mondială de la începutul secolului XX. Că aşa stau lucrurile şi în cazul românilor ardeleni, mărturie stă "istoria măruntă" consemnată de "eroii anonimi" în diversele lor consemnări din epocă.[12]

[11] Lucian Boia, *Primul Război Mondial, Controverse, paradoxuri, reinterpretări,* Bucureşti, Humanitas, 2014, pp. 66-85.
[12] Valeriu Leu, Carmen Albert, *Banatul în memorialistica „mărunta" sau istoria ignorată (1914- 1919),* Reşiţa, 1995.

CONSILIUL NAȚIONAL ROMÂN DIN CRĂCIUNELU DE JOS (JUDEȚUL ALBA)

(7 NOIEMBRIE 1918 – 15 FEBRUARIE 1919)

Dr. VASILE MĂRCULEȚ
Colegiul Tehnic „Mediensis” Mediaș

Toamna anului 1918 consacra o intensificare a luptei naționale în întreaga Transilvanie. Localitatea Crăciunelu de Jos, asemenea majorității localităților din Transilvania, nu a făcut excepție de la acest fenomen. Aspectele luptei naționale aveau să se împletească, însă, cu cele ale luptei sociale, conferind situației din localitate un caracter aparte. În acest context, la cumpăna anilor 1918-1919 se constată la nivelul localității o situație destul de tensionată. Pe acest fond s-a constituit și a funcționat Consiliul Național Român din localitate.

Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos: constituire și componență. Situația de la Crăciunelul de Jos este consemnată în mai multe documente. Astfel, într-un scurt și tardiv *Memoriu,* redactat la finalul unui *Tabloul nominal* cu participanții la război, redactat la 24 februarie 1922, la solicitarea ASTREI, se consemnează că *„în toamna anului 1918 a fost revoluție în comună și devastări disparante”*[1]. Dar, precizează în continuare *Memoriul, „vărsări de sânge nu au fost”*[2]. Aflăm, de asemenea, din același act că *„revoluția a fost stinsă ferm”* de Garda Națională Română din localitate[3].

Parcurgerea *Protocoalelor agendelor Consiliului Național Român din Blaj,* din perioada noiembrie 1918-ianuarie 1919, ne oferă o serie de informații care, nu numai că le confirmă pe cele din *Memoriu,* dar pun în evidență existența unor tensiuni mult mai accentuate, permițând, totodată, conturarea unei imagini mai complexe și mai complete a realităților din localitate. Aflăm, astfel, că sătenii, sau, cel puțin, unii dintre ei au creat dezordine, au prădat vagoane cu alimente, cu combustibil, cu produse sanitare, staționate în gara localității[4]. Calmarea spiritelor și restabilirea ordinii în sat au făcut necesară prezența, în câteva rânduri, a reprezentanților Consiliului Național Român din Blaj, însoțiți, uneori, de membri ai Gărzii Naționale din Blaj sau chiar de militari[5].

Pe fondul manifestării respectivelor tensiuni locale, la 7 noiembrie 1918, în prezența reprezentanților Consiliului Național Român din Blaj, locotenent Emil Negruțiu, profesorii Ovidiu Hulea și Elisa Bodocan, s-a constituit Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos, prin transformarea Comitetului Comunal existent[6]. Consiliul Național Român din

[1] ANSJ Sibiu, *Tablou nominal 1914-1918*, f. 189v; Cf. Bucur, Mărculeț 2019, p. 16.
[2] ANSJ Sibiu, *Tablou nominal 1914-1918*, f. 189v; Cf. Bucur, Mărculeț 2019, p. 16.
[3] ANSJ Sibiu, *Tablou nominal 1914-1918*, f. 189v; Cf. Bucur, Mărculeț 2019, p. 16.
[4] *CNR din Blaj*, I, p. 58, 61, 68, 81, *Protocolul I.*
[5] *CNR din Blaj*, I, p. 56, 58, 61, 66, 73, *Protocolul I.*
[6] *CNR din Blaj*, I, p. 58, 59, *Protocolul I.*

răciunelu de Jos urma să-și desfășoare activitatea sub patronajul, îndrumarea și controlul Consiliului Național Român din Blaj[7].

Componența Consiliului Național din Crăciunelu de Jos este evidențiată în răspunsul la *Ordinul Consiliului Dirigent nr. 27/1918 privind organizarea și activitatea Consiliilor Naționale Române și a Gărzilor Naționale Române locale*, redactat la 10 ianuarie 1919 și prezentat la 13 ianuarie, de președintele lui, teologul Nicolae Mărculețiu. Potrivit comunicării acestuia, Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos era format din următorii 24 de membri: Nicolae Mărculețiu, teolog absolvent, președinte, Nicolae Mărgineanu, econom, Vasile Iuga, econom, Ioan Baba, econom, Mihail Comșa, econom, Ioan Pop, econom, Nicolae Pop, econom, Alexandru Mărginean, econom, Vasile Mărginean, econom, Alexandru Ganga, econom, Ioan Bărbuleș (probabil Bărbuleț), econom, Ioan Mărgineanu, econom, Gligor Crișan, econom, Alexandru Vestemean, econom, Vasile Baba, econom, Vasile Comșa iunior, econom, Ioan Goța, econom, Vasile Bărbuleț, econom, Vasile Comșa senior, econom, Ieronim Comșa, econom, Ioan Ganga, econom, Vasile Mărginean, econom, Teofil Coman, econom, și George Șarlea, econom[8].

Componența precizată în 10 ianuarie 1919, este, probabil, ultima variantă cunoscută de Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos. Numai așa se explică, în opinia noastră, absența din rândul membrilor săi a lui Ioan Mărculeț, arătat, la 7 decembrie 1918, în al II-lea *Protocol al agendelor Consiliului Național Român din Blaj*, ca făcând parte din cadrul acestuia[9].

Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos avea în frunte un Birou, cu activitate permanentă, format din trei membri: Nicolae Mărculețiu, funcționar, președinte, secretar și controlor, Vasile Iuga, notar și Nicolae Mărginean, casier. Consiliul își desfășura consfătuirile în fosta școală de stat, iar Biroul în Primărie[10].

În aceeași perioadă au fost învestiți și membrii administrației comunale, care au depus jurământul în fața Cosiliului Național Român. Aceștia au fost: Nicolae Mărginean, primar, nou ales, Ioan Baba, (lui George sau I. George?), Ieronim Bărbuleț, jurați vechi, Vasile Iuga, jurat mare, Alexandru Roșu, jurat, și George Mărginean, jurat. Ultimii trei sunt înregistrați în documente ca fiind *„jurați noi”*[11].

Un rol important în asigurarea unui climat prielnic desfășurării activităților din localitate a revenit Gărzii Naționale Românești, subordonată Consiliului Național Român. În raportul lui, transmis la 10 ianuarie 1919, Nicolae Mărculețiu consemna faptul că *„la început am avut în comună 100 gardiști. În 19 nov. st. n. 1918, numărul gardiștilor s-a redus la 30; iar în 4 dec. st. n. s-a sistat de tot. Comandant de gardă a fost: Alimpiu Iuga (din loc)”*[12].

---

[7] *CNR din Blaj*, I, p. 205, nr. VIII.
[8] *CNR din Blaj*, II, p. 157-158, nr. XXIII/1; Cf. Trif 2016, p. 14.
[9] *CNR din Blaj*, I, p. 155, *Protocolul II*.
[10] *CNR din Blaj*, II, p. 158, nr. XXIII/3.
[11] *CNR din Blaj*, II, p. 158, nr. XXIII/2. În documentul publicat apare numele primului jurat vechi, Ioan Baba, în varianta *„Ioan Baba I. George”*, fără niciun semn de punctuație. Ne punem întrebarea dacă *„I.”* (mare) nu este cumva un *„l.”* de la *„lui”*, transcris sau tipărit greșit? Într-un asemenea caz, numele s-ar putea citi *Ioan Baba al lui George*; Cf. Trif 2016, p. 14.
[12] *CNR din Blaj*, II, p. 159-160, nr. XXIII/6.

Compararea informațiilor transmise de raportul lui Nicolae Mărculețiu cu cele cuprinse în actele Consiliului Național Român din Blaj evidențiază o serie de neconcordanțe. Astfel, într-un act al Consiliului Național Român din Blaj, intitulat *Conspectul gărzilor naționale române din 32 de comune din Comitatul Alba, Târnava Mică și Târnava Mare, cu efectivul acestora în perioada 5-30 noiembrie 1918*, Crăciunelu de Jos figurează cu un număr de 56 gardiști, cu 26 de membri mai mult decât precizează Nicolae Mărculețiu în raportul lui[13].

Raportul președintelui Nicolae Mărculețiu cuprinde și o scurtă însemnare despre modul de remunerare a Gărzii Naționale din Crăciunelu de Jos. Conform consemnării acestuia, *„garda a fost plătită în 3 rate: rata I și a II de Blaj (în bani); rata a III de comună – în bani și bucate”*[14].

Activitatea Consiliului Național Român. Revenind la situația din localitate, informațiile de care dispunem ne permit să identificăm declanșarea unor conflicte serioase între localnici și unii potentați locali. Dintre acestea se detașează conflictele cu Alfred Magnesius, administratorul moșiei Crăciunelu de Jos, achiziționată, în 1915, de Banca *Siebenbürger Vereinsbank*. În contextul succeselor inițiale înregistrate de Germania, instituția financiară săsească cumpărase, *„cu ajutor din Berlin”*, moșia baronului Francisc (Ferencz) Bánffy, cu scopul de a face *„în ținutul acela curat românesc o colonie germană”*[15].

Pe fondul schimbărilor survenite la finalul războiului, se pare că sătenii au atentat la bunurile băncii săsești. Potrivit relatării administratorului Alfred Magnesius, către Consiului Național Român din Blaj, din 15 noiembrie 1918, unii localnici au pătruns în pădurea băncii tăind copacii *„pe ales și la câte 50 cm până la 1 m de la pământ”*, ducând acasă până la opt care de lemne, alții, care nu aveau animale, au devastat curtea administrației luând *„carele, caii etc.”*, iar din ziua precedentă *„au început a se atinge și de nutreț”*[16]. La 16 noiembrie, același îi acuza pe săteni că au *„dus 500 de saci de grâu”*, deși promisese soldaților întorși de pe front câte doi saci, iar celor săraci câte două care de lemne, cărora le asigura și transportul[17]. Situația avea să se calmeze la intervenția trimișilor Consiliului Național Român din Blaj, Ștefan Roșianu și Augustin Popa, care s-au deplasat la Crăciunelu de Jos[18].

La escaladarea tensiunilor au contribuit din plin și abuzurile proprietarilor sau administratorilor. La 7 decembrie 1918, Ioan Mărculeț, țăran din Crăciunelu de Jos, membru în Consiliul Național Român din localitate, informa Consiliul Național Român din Blaj că evreul de la moara din sat, *„vinde bucate oamenilor din Tiur pe prețul maximal de 11-12 coroane”*, în condițiile în care și *„oamenii din Crăciunel au lipsă de bucate”*, iar aceștia i-au cerut *„să nu mai vândă bucate tiurenilor, ci să le reție pentru crăciuneni”*, deși *„cer bucate pe așteptare”*[19]. Autorul informării solicita, totodată, intervenția Consiliului Național Român din Blaj pentru reglementarea situației[20]. La 26 decembrie 1918, Alfred Magnesius reclama

[13] *CNR din Blaj*, I, p. 212, nr. X.
[14] *CNR din Blaj*, II, p. 160, nr. XXIII/6.
[15] *Patria*, nr. 33/1919, p. 2; Cf. *Unirea Poporului*, nr. 13/1924, p. 1.
[16] *CNR din Blaj*, I, p. 101, *Protocolul I*.
[17] *CNR din Blaj*, I, p. 107, *Protocolul I*.
[18] *CNR din Blaj*, I, p. 107, *Protocolul I*.
[19] *CNR din Blaj*, I, p. 155, *Protocolul I*.
[20] *CNR din Blaj*, I, p. 155, *Protocolul II*.

Consiliului Național Român din Blaj faptul că *„oamenii nu vor cu niciun preț să se bage slugi, cu motivarea că la primăvară se vor împărți moșiile și cei care vor fi aflați ca slugi nu vor primi pământ”*, solicitând intervenția acestuia *„ca să lumineze poporul despre rătăcirea lui”*[21]. La rândul lor, la 1 ianuarie 1919, sătenii Vasile Mărculeț și Alexandru Rațiu îl reclamau pe Alfred Magnesius Consiliului Național Român din Blaj, a cărui intervenție o solicitau, de faptul că *„le-a dat astă toamnă case, ca să șeadă în ele”*, cu singura condiție *„să repareze casele (le lipseau uși, ferești, etc.)”*, dar, după ce au făcut acest lucru, administratorul sas *„i-a provocat să iasă din case, căci bagă acolo servitori, deși mai are multe case goale”*[22]. La intervenția Consiliului Național Român din Blaj, acesta răspundea cinic că el *„n-a făcut nicio reparație”* respectivelor case și, în consecință, *„va pune pe cine va vrea”*, în ele[23].

Atitudinea duplicitară a lui Alfred Magnesius și de divizare a locuitorilor i-a adus pe unii dintre aceștia, beneficiari ai unor înțelegeri cu adminstratorul sas, în conflict cu Consiliul Național Român din localitate. Ca urmare, conform consemnării din 2 ianuarie 1919 a *Protocolului II al agendelor Consiliului Național Român din Blaj*, Vasile Mărginean și fratele său, Alexandru, precum și Vasile Goța, au reclamat Consiliului Național Român din Blaj, a cărei intervenție au solicitat-o, faptul că *„dl teolog Nic. Mărculeț, cu Comitetul de acolo, nu-i lasă să-și ducă acasă lemnele câștigate din pădurea băncii săsești din Sibiu, pe baza înțelesului făcut cu Magnesius, în puterea căruia aveau să capete jumătate din lemnele adunate în pădure”*[24].

Modul în care și-a îndeplinit atribuțiile, în contextul situației tensionate existentă în localitate, reiese din raportul înaintat de președintele său, Nicolae Mărculețiu, în 10 ianuarie 1919, Consiliului Național Român din Blaj, în care se precizează că la momentul redactării actului, *„afacerile administrative le îndeplinește comitetul național din loc, ajutat funcționarii de la administrația comunală”*[25]. Autorul raportului admitea că *„fără îndoială, că administrația sufere în unele puncte”* exprimându-și speranța că *„e de dorit ca viitoarea și adevărata administrație să fie cât mai curând stabilită”*[26].

Referitor la aprovizionarea localității, în raportul președintelui Consiliului Național Român se arată că *„comuna a fost prevăzută – în parte – cu bucate de la curtea boierească din loc – proprietatea băncii săsești din Sibiu - și de la proprietarul Citron Nicolae (evreu de neam)”*[27]. Totodată, se preciza în raport, *„rezerve destul de respectabile m[ai] sunt încă la sus numiții proprietari, cu deosebire reserve de cucuruz”*[28].

Ultima componentă a raportului lui Nicolae Mărculețiu se referă la raporturile dintre locuitori. Din aceasta reiese că la data actului, *„ordinea în comună – peste tot – e restabilită. Viața socială și-a luat aproape mersul normal”*[29]. Totuși, se consemnează în continuare, *„ici colo se mai agită spiritele din cauza purtării nu tocmai corecte a unuia sau altuia din*

---

[21] *CNR din Blaj*, I, p. 174, *Protocolul II*.
[22] *CNR din Blaj*, I, p. 182, *Protocolul II*.
[23] *CNR din Blaj*, I, p. 182, *Protocolul II*.
[24] *CNR din Blaj*, I, p. 184, *Protocolul II*.
[25] *CNR din Blaj*, II, p. 159, nr. XXIII/4.
[26] *CNR din Blaj*, II, p. 159, nr. XXIII/4.
[27] *CNR din Blaj*, II, p. 159, nr. XXIII/5.
[28] *CNR din Blaj*, II, p. 159, nr. XXIII/5.
[29] *CNR din Blaj*, II, p. 160, nr. XXIII/7.

comună”, dar *„în general, funcționari puși în fruntea comunei sunt stăpâni pe situație”*[30]. Ca urmare, conchide tranșant autorul raportului, *„de ceva conflict vrednic de notat ce s-ar fi ivit între românii și străinii din comună nu poate fi vorba”*[31].

La 1 februarie 1919, prefectul comitatului Alba Inferioară, avocat dr. Ioan Pop, emitea *Ordinul nr. 133* prin care anunța încetarea activității consiliilor naționale, începând cu 15 februarie 1919[32]. În baza acestui ordin, Consiliul Național Român din Crăciunelu de Jos își înceta activitatea.

Deosebit de însemnată este știrea, cuprinsă în *Memoriul* din 1922, cu privire la participarea reprezentanților localității Crăciunelu de Jos la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. Memoriul consemnează faptul că *„la adunarea de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 au luat parte aproximativ 50 persoane”*[33].

Odată cu realizarea Marii Uniri, în evoluția națiunii române și a statului român se deschidea o nouă etapă. Localitatea Crăciunelu de Jos avea să beneficieze și ea de binefacerile acesteia.

Bibliografie

Arhivele Naționale. Serviciul Județean Sibiu, Filiala Sibiu, Fond Astra, Pachet nr. 1, act nr. 1b: *Tablou nominal despre locuitorii români care au luat parte la războiul din anii 1914-1918* (**ANSJ Sibiu, *Tablou nominal 1914-1918***).

Consiliul Național Român din Blaj (noiembrie 1918 – ianuarie 1919). Protocoale și acte, vol. I. Ediție îngrijită, studiu introductiv, indici și glosar de Viorica Lascu și M. Știrban, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978 (***CNR din Blaj*, I**).

Consiliul Național Român din Blaj (noiembrie 1918 – ianuarie 1919). Protocoale și acte, vol. II. Ediție îngrijită, prefață, indici și glosar de M. Știrban și Viorica Lascu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980 (***CNR din Blaj*, II**).

Patria, anul I, nr. 33, din 25 martie 1919 (***Patria*, nr. 33/1919**).

Unirea Poporului, anul VI, nr. 13, din 30 martie 1924 (***Unirea Poporului*, nr. 13/1924**).

Bucur Alexandru, Mărculeț Vasile, *Participarea românilor din Crăciunelu de Jos la Primul Război Mondial (1914-1918) – un document inedit*, în „Document. Revista Arhivelor Militare Române”, XXII, 2019, 2(84) (**Bucur, Mărculeț 2019**).

Trif Gabriela, *Consiliul Național Român din Crăciunel (1918-1919)*, în „Astra Blăjeană”, 4(81), 2016 (**Trif 2016**).

[30] *CNR din Blaj*, II, p. 160, nr. XXIII/7.
[31] *CNR din Blaj*, II, p. 160, nr. XXIII/7.
[32] *CNR din Blaj*, I, p. 213, nr. XI.
[33] ANSJ Sibiu, *Tablou nominal*, f. 189v; Cf. Bucur, Mărculeț 2019, p. 16.

ROMÂNII DIN BANATUL SÂRBESC, DUPĂ MAREA UNIRE

Prof. AUREL POPESCU
Şcoala Gimnazială Nr. 1 Sibiu

Unirea Banatului cu România a fost proclamată pe 1 decembrie 1918 la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Preluarea administrației Banatului de către autoritățile românești s-a desfășurat cu întârziere și cu mare greutate, datorită prezenței în regiune a trupelor sârbe și franceze.

Administrația românească s-a instalat în Banat abia un an mai târziu, unirea fiind consfințită de intrarea trupelor românești în Timișoara pe 3 august 1919. Deși România revendicase Banatul în cadrul granițelor sale naturale, până la Tisa și Dunăre, Banatul a fost în cele din urmă împărțit între Regatul României (aproximativ 2/3) și Regatul sârbilor, croaților și slovenilor (aproximativ 1/3).

Situația din Banat în toamna anului 1918 devenise tot mai tensionată. Acțiunile de protest din regiunile urbane s-au înmulțit. Pe 6 și 20 octombrie, la Timișoara au avut loc demonstrații pentru încheierea ostilităților militare. La 26 octombrie, participanții la manifestația organizată pe străzile orașului au dărâmat statuia generalului austriac Antoniu Scudier, precum și monumentul lui Coronini[1]. Publicația locală Temesvári Hírlap consemna că statuia „a fost dărâmată cu o rangă. Nu are importanță de cine. Nici nu merită să mai fie ridicată. Ea reprezenta o lume veche, dispărută, militarismul, servilismul și închinarea la idoli”[2]. La 31 octombrie 1918, a avut loc o mare demonstrație de stradă la Timișoara. În aceeași zi, în sala cazarmei militare, a avut loc o întrunire a celor mai importante personalități politice și militare locale și s-a înființat un Consiliu Național al Banatului, condus de dr. Aurel Cosma. În zilele următoare, soldații întorși de pe front, revoltați de lipsurile în care se zbăteau familiile lor iau cu asalt conacele celor avuți, împărțind celor înfometați stocurile de alimente și de alte bunuri rechiziționate. În multe localități, autoritățile făceau apel la aparatul represiv. Jandarmii și așa numitele „gărzi de oțel” intervin cu brutalitate, mulți locuitori nevinovați căzând victime măcelurilor[3]. Românii din Banat s-au constituit în Consilii și Gărzi naționale românești, ca răspuns la dezordinea care se crease, la atrocitățile jandarmilor și ale „gărzilor de oțel” ungurești[4]. Lupta lor pentru emancipare națională și autodeterminare intra acum în ultima fază.

Cu o zi înainte, dr. Otto Roth, membru în conducerea Partidului Social Democrat din Ungaria și locotenentul colonel Albert Bartha, șeful Statului Major al Comandamentului Militar Timișoara, au participat, în Budapesta, la întrunirea liderilor politici maghiari. Întorși la Timișoara, au avut convorbiri, în seara de 30 octombrie, cu fruntașii maghiari locali și

[1] Academia Română, *Istoria românilor*, vol VII, tom II, De la independență la Marea Unire (1878-1918), coord. acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 187.
[2] Nicolae Ilieșiu, *Timișoara*. Monografie istorică, Timișoara, 1943, reeditat de Editura Planetarium, Timișoara, 2006, p. 145.
[3] Ioan Munteanu, *Banatul și Marea Unire*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1992, p. 81.
[4] Radu Păiușan, *Mișcarea națională din Banat și Marea Unire 1895-1919*, Editura de Vest, Timișoara, 1992, p.45.

decid ca la adunarea populară din ziua următoare, care încheia demonstrația de stradă, să proclame Republica Autonomă Bănățeană, în cadrul Ungariei și să înființeze „Sfatul Poporului din Banat”, subordonat guvernului din Budapesta. Lider avea să fie dr. Otto Roth, iar comandant al armatei Albert Bartha. La adunarea din 31 octombrie, dr. Otto Roth a proclamat Republica Bănățeană și a declarat că va rămâne atașat noului guvern maghiar. Manevra, însă, nu a fost deloc agreată de români, care o vedeau ca pe o încercare de a împiedica unirea Banatului cu Regatul României. Fruntașii românilor au părăsit consfătuirea și, într-o întrunire separată, au alcătuit „Consiliul Militar Național Român”, având ca președinte pe dr. Aurel Cosma.

În 11-13 iunie, Consiliul Suprem al Conferinței de Pace de la Paris a comunicat României decizia finală privind granița dintre România și Ungaria și dintre România și Serbia. Astfel, două treimi din Banat reveneau României și o treime revenea Serbiei.

În 28 iulie, administrația română s-a instalat în Banat. Gheorghe Dobrin a fost numit prefect pentru județul Severin cu sediul la Lugoj, iar Aurel Cosma pentru județul Timiș-Torontal, cu sediul la Timișoara.

La 3 august 1919 în Timișoara au intrat primele unități ale armatei române, sub comanda colonelului Economu, în uralele mulțimii entuziasmate. În piața din centrul orașului, care de atunci se va numi „Piața Unirii”, armata a fost primită de oficialitățile locale și de reprezentanți ai minorităților. Pentru a pecetlui actul unirii Banatului cu România, au sosit la Timișoara de la Arad prim-ministrul Ion I.C. Brătianu și ministrul Consiliului Dirigent Ștefan Cicio-Pop. În ziua următoare, Regatul României a încheiat tratatul cu puterile aliate în urma căruia Banatul intra în granițele României Mari.

În 1919, Banatul a fost împărțit între Regatul României și Regatul Serbiei, Croaților și Slovenilor (numit mai târziu Regatul Iugoslaviei). Revendicarea sârbilor nu se baza pe vreun drept istoric, ci pe existența a 250.000 de sârbi locuitori la nord de Dunăre. Alt argument al sârbilor a fost poziția geografică a capitalei Belgrad, aflată exact la granița cu Banatul și, prin urmare, vulnerabilă din punct de vedere strategic și militar. Mai târziu, o ultimă încercare de independență a venit din partea germanilor din Banat, care, în data de 16 aprilie 1920, au trimis o petiție la Conferința de Pace de la Paris, cerând reinstituirea republicii, care ar fi inclus nu doar Banatul, dar și regiunea vecină Bácska. Noua republică urma, după planurile germanilor, să fie împărțită în cantoane, care să fie administrate de grupurile etnice majoritare din fiecare canton. Conferința de Pace de la Paris a refuzat însă această propunere.

La Conferința de Pace de la Paris, prim-ministrul Ion I.C. Brătianu a cerut recunoașterea granițelor unei Românii care includea întreg Banatul, cu granița pe Tisa inferioară până la vărsarea acesteia în Dunăre și apoi cursul Dunării. Conferința însă a decis linia de demarcație care s-a păstrat până astăzi, cu excepția unei rectificări care a avut loc în 1923. La 24 noiembrie 1923, România și Regatul Sârb au încheiat la Belgrad un protocol pentru rectificare de frontieră. România a cedat Iugoslaviei satele Meda (Međa, Párdány), Modoș (Jaša Tomic), Șurian (Šurjan), Căptălan (Busenje), Crivobara (Markovićevo) și Gaiu Mare (Veliki Gaj, Nagy Gaj), în timp ce Regatul Iugoslaviei a cedat României satele Beba Veche (Stara Beba, Óbéba), Cherestur (Krstur, Pusztakeresztúr), Ciortea (Csorda) și Iam

(Jám) şi oraşul Jimbolia (Žombolj, Zsombolya). Rectificarea efectivă a avut loc la 10 aprilie 1924[5].

Este bine să cunoaştem această evoluţie, pentru a putea aprecia just conflictul ce s-a ivit la conferinţa păcii între noi şi sârbi la chestiunea Banatului.

Articolul III din tratatul nostru de alianţă din 14 august 1916 prevedea că „Franţa, Anglia, Italia şi Rusia recunosc României dreptul de a anexa de la Austro-Ungaria toate teritoriile specificate la articolul IV". Iar prin articolul IV graniţele revendicărilor teritoriale româneşti sunt fixate astfel încât cuprind Banatul întreg. Cu toate acestea drepturile noastre asupra Banatului au fost contestate la conferinţa păcii de către sârbi şi conferinţa a adoptat o soluţie tranzacţională, acordând acestora zona bogată a Torontalului şi parte din judeţul Timiş. Soluţia aceasta nu se întemeia nici pe argumente istorice, deoarece sârbii sunt populaţie de colonizare şi n-au stăpânit niciodată în trecut acest teritoriu; nici pe realităţile etnice, pentru că cei 600000 de români şi 400000 de şvabi reprezentau mai mult decât cei 300000 de sârbi. S-au invocat însă motive strategice – necesitatea unei zone de apărare a Belgradului – deşi această zonă nu poate constitui o apărare reală şi Ion I. C. Brătianu, primul delegat al României, atrăsese atenţia, că „Dunărea era singura graniţă capabilă să evite în viitor procese între noi şi sârbi, aşa cum ele există din nenorocire în Dobrogea, între bulgari şi ţara noastră. Ar fi nenorocit să tranşem sub înrâurirea unor factori vremelnici, o chestiune care poate uşura, sau compromite pentru totdeauna, dezvoltarea relaţiilor între cele două popoare".

Apărând cu intransigenţă drepturile românilor asupra Banatului, Ion I. C. Brătianu a fost înfrânt de formidabila coaliţie de ambiţii şi interese pe care o înfruntase, a părăsit conferinţa păcii şi la 12 septembrie 1919 a prezentat demisia întregului cabinet pe motivul nerespectării tratatului nostru de alianţă de către Marile Puteri. Căci, el avea convingerea, exprimată mai târziu într-o conferinţă la Ateneu, că în „chestiunile cele mari, în acele de ordin moral care stăpânesc viitorul unui neam, de care sunt legate interesele lui supreme de onoare şi de naţionalitate, nu pot fi preţuri de tocmeală, nu pot fi motive de oportunitate ca să te hotărască a le compromite, coborându-te de pe terenul înalt şi sigur al principiilor. Oricare ar fi vicisitudinile zilelor şi anilor, oricare ar fi durata lor, vine ora răsplatei"[6].

Raporturile româno-iugoslave de după război, încep deci sub semnul acestui conflict rezolvat printr-o soluţie tranzacţională susţinută şi de unii bărbaţi politici români şi acceptată de România sub presiunea aliaţilor, în vederea viitoarelor legături politice dintre statele beneficiare ale tratatelor de pace. Aceste legături se vor concretiza între altele, prin constituirea Micii Antante, organism politic menit a cimenta apropierea dintre statele succesoare şi a le asigura hotarele faţă de tendinţele de revizuire. Ar fi fost de aşteptat, ca în vederea intereselor superioare ce erau de apărat în comun, interese pentru care cele două state au semnat ulterior şi Pactul Înţelegerii Balcanice din 9 februarie 1934, o reală prietenie şi înţelegere să dea şi un conţinut sufletesc legăturilor dintre cele două popoare.

Din suprafaţa totală a Banatului, de 28.526 kmp, aproximativ o treime (9.276 kmp) aparţine Serbiei. Pe acest teritoriu, pe lângă populaţia sârbească majoritară, au trăit din totdeauna şi români, precum şi alte naţionalităţi. Românii, destul de reduşi numeric astăzi

---

[5] Costin Scorpan, *Istoria României.* Enciclopedie, Editura Nemira, București, 1999, pp. 201-203.
[6] *Gheorghe Brătianu, Acţiunea politică şi militară a României în 1919, p. 38.*

datorită asimilării şi emigrărilor, continuă să vieţuiască în vechile lor aşezări, chiar dacă în unele dintre ele nu mai deţin majoritatea populaţiei. În total, românii au locuit şi mai locuiesc în 42 de aşezări din Banatul sârbesc, în special la sate, însă şi în oraşele învecinate. Din punct de vedere geografic, localităţile care au şi populaţie românească, în proporţie mai mare sau mai mică, se pot împărţi în şase grupuri, acoperind practic întreaga suprafaţă a Banatului sârbesc.

Cel mai mare grup al localităţilor în care trăiesc români se află în zona oraşului Vârşeţ şi cuprinde 13 aşezări. Este vorba de oraşul Vârşeţ (Vršac) propriu-zis şi de aşezările rurale: Vlaicovăţ (Vlajkovac), Râtişor (Ritiševo), Coştei (Kuštilj), Voivodinţ (Vojvodinci), Iablanca (Jablanka), Mesici (Mesić), Sălciţa (Sočica), Marcovăţ (Markovac), Srediştea Mică (Malo Središte), Jamu Mic (Mali Žam), Mărghita (Margita) şi Sân Ianăş (Barice).

Urmează grupul celor 9 localităţi aflate în preajma oraşului Becicherecu Mare, cel mai important oraş din întregul Banat sârbesc. Pe lângă Becicherecu Mare (Zrenjanin), românii mai locuiesc în satele Ecica (Ečka), Uzdin (Uzdin), Sărcia (Šutjeska), Toracu Mare, Toracu Mic (reunite acum în localitatea Begejci), Clec (Klek), Iancahid (Jankov Most) şi Chisoroş (Rusko Selo).

În sud, în zona oraşului Panciova, se găseşte un alt grup de 6 aşezări în care locuiesc şi români, adică Panciova (Pančevo) şi comunele Iabuca (Jabuka), Glogoni (Glogonj), Ofcea (Ovča), Omoliţa (Omoljica) şi Satu Nou (Banatsko Novo Selo). Tot un grup de 6 localităţi este întâlnit în jurul vechiului centru românesc Alibunar. Acest grup este format din: Alibunar (Alibunar), Seleuş (Seleuš), Sân Mihai (Lokve), Nicolinţ (Nikolinci), Petrovasâla (Vladimirovac) şi Dobriţa (Dobrica).

În fine, mai există două grupuri de câte 4 aşezări. Primul dintre ele este în zona Cuvinului şi cuprinde aşezările Cuvin (Kovin), Doloave (Dulovo), Deliblata (Deliblato) şi Maramorac (Mramorak). Cel de-al doilea se află în preajma oraşului Biserica Albă. Acesta numără localităţile Biserica Albă (Bela Crkva), Grebenaţ (Grebenac), Straja (Straža) şi Oreşaţ (Orešac).

Categoriile prezentate corespund celor 6 despărţăminte ale "Astrei", create în localităţile bănăţene în martie 1938 şi amintite în lucrarea lui Gligor Popi, *Românii din Banatul iugoslav între cele două războaie (1918-1941)*, cu precizarea autorului că ele "au cuprins toate localităţile în care trăiau români"[7].

În aceste oraşe şi sate trăiesc românii din Banatul sârbesc. Ei sunt foarte aproape geografic şi afectiv de noi şi de aceea este bine să cunoaştem mai multe lucruri despre ei. Cel puţin trebuie să fim familiarizaţi cu numele localităţilor lor, deoarece şi acestea fac parte din moştenirea Banatului istoric. Ei şi-au păstrat în mod admirabil limba, obiceiurile şi portul popular. Din toate aceste motive, merită astăzi tot respectul nostru.

În ce priveşte situaţia românilor din Banatul sârbesc în perioada interbelică, în primii ani de existenţă a Regatului Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor, minoritatea română rămasă aici a întâmpinat multe dificultăţi în desfăşurarea în bune condiţii a vieţii ei naţionale, spiritual-culturale. Cu toate că Tratatul de pace de la Saint-Germain din 10 septembrie 1919 stabilea protecţia internaţională a minorităţilor din R.S.C.S., prevederile sale nu s-au aplicat în mod

[7] Dumitru Drăghicescu, *Marea Unire a românilor cu românii: 1918. Banatul şi Transilvania; Bucovina şi Basarabia,* Editura Albatros, Bucureşti, 2001, pp.151-158.

consecvent. Dimpotrivă, au fost înregistrate numeroase abuzuri, prigoniri, şicănări şi nedreptăţi privindu-i pe românii din Banatul sârbesc.

Se resimţea, în primul rând, lipsa intelectualilor preoţi, învăţători s.a. Majoritatea acestora, împreună cu multe familii de ţărani, în baza dreptului de opţiune, părăsiseră Banatul sârbesc, stabilindu-se în România.

Situaţia românilor devenise îngrijorătoare mai ales în ceea ce priveşte învăţământul primar. Din cei 105 învăţători care au funcţionat înainte de Primul Război Mondial, 72 au trecut în România. Făcuseră aceasta deoarece n-au vrut să se supună ordinelor noilor autorităţi de a învăţa limba sârbă, respectiv "limba statului"[8]. La fel şi-au părăsit rosturile şi mulţi avocaţi, preoţi, medici, funcţionari care n-au vrut să rămână sub stapânire sârbă. Şcolile confesionale au fost transformate în şcoli de stat. Autorităţile centrale au numit în satele româneşti învăţători sârbi, ruşi sau bulgari, care nu cunoşteau limba maternă a elevilor. La fel, funcţionarii români au fost înlocuiţi cu alţii din rândul sârbilor, tot sub pretextul că nu cunosc "limba statului".

Faţă de nedreptăţile la care erau supuşi, românii din Banatul sârbesc au reacţionat. Slujitorii Bisericii ortodoxe române au cerut ca enoriaşii lor să fie trataţi ca cetăţeni cu drepturi egale. De un deosebit prestigiu s-a bucurat protopopul Traian Oprea, din Vârşet. El este autorul celor "24 de plângeri", expuse public, în care arăta nedreptăţile săvârşite faţă de români: nu beneficiau de efectele reformei agrare, nefiind împroprietăriţi; studenţii şi elevii care studiau în România nu puteau obţine paşapoarte; autorităţile nu aprobau statutele Asociaţiei Culturale Române şi ale Asociaţiei Studenţilor, organizate în scopul propăşirii intelectuale şi spirituale; era interzisă folosirea manualelor şcolare primite din România.

Totodată, protopopul Oprea semnala autorităţilor ecleziastice diecezane de la Caransebeş abuzurile săvârşite de autorităţi împotriva unor clerici şi intelectuali români. Preotul George Baias din Iablanca fusese închis două luni, apoi pus sub supraveghere. Parohul Avram Corcea fusese nevoit să se refugieze în România pentru a scăpa de ameninţările şi maltratările unor funcţionari administrativi. Un alt preot, Teodor Petrica, din Nicolint, a fost închis la Vârşet şi apoi la Belgrad.

Tot acest protopop a intervenit şi pe lângă comandantul militar din Vârşet, spre a curma unele abuzuri faţă de intelectualitatea română. Printre cei prigoniţi s-a aflat şi învăţătorul Petru Bizerea, din Costei care, bătut de soldaţi, a fost nevoit să treacă cu toată familia în România. Pe la mijlocul deceniului al doilea, situaţia românilor din Banatul sârbesc s-a mai ameliorat. Era și rodul muncii de organizare politică și culturală depusă de intelectualii puţini care rămăseseră pe la sate.

La 10 februarie 1923, la Alibunar, în prezenţa reprezentanţilor din toate localităţile cu populaţie românească din Banatul sârbesc, a fost constituit Partidul Român, pentru afirmarea drepturilor lor naţionale, sociale şi culturale. Preşedinte a fost ales dr. Aurel Novac, fost deputat înainte de război în Parlamentul de la Pesta, iar secretar general dr. Ioan Jianu, avocat din Alibunar. O lună mai târziu, în martie 1923, acesta a fost ales deputat în Parlamentul de la Belgrad.

[8] Dumitru Tomoni, *Nord-estul Banatului şi Marea Unire*, Editura Mirton, Timişoara, 2003, p. 114.

Tot în martie 1923, a apărut la Panciova organul de presă al Partidului Român, săptămânalul Graiul românesc. În paginile sale erau făcute publice deziderateleromânilor bănăţeni, între care şi acela ca săracii să primească pământ. Se mai dorea organizarea învăţământului primar în limba română, dreptul de a studia în România s.a.

În acelaşi an, 1923, în noiembrie, s-a constituit şi Asociaţia Culturală Română din Regatul Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor, cu obiective similare privind propăşirea naţională, spirituală, păstrarea tradiţiilor etc. În scurt timp, s-a constatat o înviorare a vieţii culturale a satelor cu populaţie românească: s-au înfiinţat coruri bisericeşti sau laice, orchestre de muzică populară, echipe de dansuri, formaţii de teatru etc.

Apar şi o serie de publicaţii, între care săptămânalul Nădejdea (1927-1944)[9]. Redactor a fost preotul Nicolae Roman, din Costei. Prin tematica sa, prin caracterul accesibil al articolelor publicate, al limbii folosite, Nădejdea şi-a cucerit în scurt timp un public larg, devenind gazeta cea mai îndrăgită a românilor din Banatul sârbesc. În paginile ei scriau atât intelectuali, cât şi ţărani, preocupaţi deopotrivă de apărarea limbii şi obiceiurilor străbune.

O altă publicaţie de interes ceva mai larg a fost Foaia poporului român (1936-1938), ai cărei colaboratori erau mai ales din rândurile preoţimii. Alte gazete au avut existenţe efemere, apărând doar în preajma alegerilor parlamentare sau locale, cu unicul scop de a susţine un candidat sau altul.

Un rol important în viaţa românilor din Banatul sârbesc l-a avut Asociaţia Culturală "Astra", purtând un nume identic cu cel al "Astrei" transilvănene. Astra bănăţeană a activat şi în 1899-1914, cu trei despărţăminte, la Panciova, Vârşeţ şi Torac. După război, şi-a întrerupt activitatea, fiind reînfiinţată abia la 19 martie 1936, într-o adunare a intelectualilor din 29 sate de români. Preşedintele ei a fost ales preotul Ioan Mitar din Oresat.

În statutele adoptate atunci, în martie 1936, programul Asociaţiei era astfel formulat: "Promovarea culturii poporului român prin editarea publicaţiilor literare, ştiinţifice şi artistice, înfiinţarea căminelor culturale, a bibliotecilor, a sălilor de lectură, respectiv de cetire, a societăţilor muzicale şi de cântare, a corurilor şi fanfarelor, muzeelor şi altor colecţii; decernarea de premii şi acordarea de burse, organizarea de expoziţii şi prelegeri publice". Cu acest generos program, "Astra" bănăţenilor din Regatul Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor (din 1929, Iugoslavia) a devenit în scurt timp principalul iniţiator şi coordonator al acţiunilor culturale şi educative naţionale. Prin ea s-a realizat şi unirea diferitelor grupări de români, unele aflate în opoziţie, cum erau cei de la Nădejdea şi cei de la Foaia poporului român. De altfel, această din urmă gazetă a devenit şi organul "Astrei"[10].

Fruntaşii românilor din Banatul sârbesc s-au preocupat de organizarea învăţământului primar în limba maternă. În baza unei convenţii adoptate în 1935, Ministerul Învăţământului de la Belgrad a numit în şcolile cu populaţie majoritar românească învăţători "contractuali", chemaţi din România.

Primul grup a sosit la 25 mai 1935, iar la 23 noiembrie acelaşi an a venit cel de-al doilea. În total, la sfârşitul lui 1935, predau în Iugoslavia 47 învăţători aduşi din România. Rolul lor, după cum consemnează documentele vremii, a fost deosebit de important. Ei au

---

[9] Aurel Turcuș, Constantin Gomboș, *Marea Unire reflectată în presa românească din Banat,* Editura Excelsior Art, Timişoara, 2003, p. 81.

[10] Ștefan Pascu, *Făurirea statului național unitar român*, Editura Academiei Române, București 1983, pp. 202-204.

contribuit la înviorarea vieţii cultural-artistice în satele româneşti, la înfiinţarea de societăţi culturale, la organizarea multor manifestări artistice sau ştiinţifice şi, mai ales, la păstrarea limbii. Pentru zelul lor, unii chiar erau suspectaţi de către autorităţile de la Belgrad că fac propagandă naţională românească.

Câteva cuvinte şi despre evoluţia populaţiei româneşti din Banatul sârbesc. La recensământul din 1921 din Voivodina s-au declarat români aproape 80.000 de suflete. De atunci, procesul demografic a fost în continuă scădere, încât la un recent recensământ, în 2002, au fost înregistraţi 34.576 români[11].

Cauzele sunt îndeobşte cunoscute: natalitatea scăzută, căsătorii mixte, asimilarea, emigrarea în ţări europene, dar şi în S.U.A., Canada sau Australia. După estimările prof. Kicoev, din Novi Sad, în acest ritm de involuţie demografică, în anul 2060 românii din Voivodina nu vor mai exista ca entitate.

Este un semnal de alarmă demn de toata atenţia, atât pentru oficialităţi, cât şi pentru toţi cei preocupaţi de păstrarea şi apărarea minorităţii române din Banatul sârbesc, ca, de altfel, şi din alte ţinuturi locuite de români din afara graniţelor ţării.

Bibliografie

1. Academia Română, *Istoria românilor*, vol VII, tom II, *De la independenţă la Marea Unire (1878-1918)*, coord. acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2001.
2. Drăghicescu, Dumitru, *Marea Unire a românilor cu românii: 1918. Banatul şi Transilvania; Bucovina şi Basarabia,* Editura Albatros, București, 2001.
3. Dudaș, Vasile, *Aspecte privind situația Banatului în anii primei mari conflagrații mondiale,* în Analele Banatului, XV, 2007.
4. Iliești, Nicolae, *Monografie istorică, Timişoara*, 1943, reeditat de Editura Planetarium, Timișoara, 2006.
5. Munteanu, Ioan, *Banatul și Marea Unire*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1992.
6. Pascu, Ștefan, *Făurirea statului național unitar român*, Editura Academiei Române, București 1983.
7. Păiușan, Radu, *Mișcarea națională din Banat și Marea Unire 1895-1919*, Editura de Vest, Timișoara, 1992.
8. Petre, Dan, *Hotarele românismului în date*, Editura Litera Internațional, București, 2005.
9. Tomoni, Dumitru, *Nord-estul Banatului și Marea Unire*, Editura Mirton, Timișoara, 2003.
10. Turcuș, Aurel; Gomboș, Constantin, *Marea Unire reflectată în presa românească din Banat*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2003.

[11] Dan Petre, *Hotarele românismului în date*, Editura Litera Internațional, București, 2005, pp.106-107.

MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918

Prof. POPA ADRIANA ELENA
Liceul Teoretic „Gheorghe Lazăr” Avrig

Unirea de la 1 decembrie 1918 reprezintă evenimentul principal al istoriei României şi totodată realizarea unui deziderat al locuitorilor graniţelor vechii Dacii, unirea Transilvaniei cu România. Ziua de 1 decembrie a devenit după evenimentele din decembrie 1989 Ziua Naţională a României.

Pentru noi, românii, anul 1918 a fost un an providenţial. La 27 martie 1918 Basarabia – lacrima neamului românesc – revenea la Patria mamă; la 28 noiembrie 1918 era rândul Bucovinei, pentru ca la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia să se realizeze unul din visele seculare ale naţiunii române, desăvârşirea statului naţional unitar român, prin unirea Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului cu România. Alba Iulia, mândrul oraş transilvan, mai fusese martora unor evenimente de seamă ale istoriei şi culturii române. Aici, realizase Mihai Viteazul la 21 oct. 1599 prima unire politică a celor trei ţări româneşti; tot aici a apărut la 20 ian.1648 Noul Testament de la Bălgrad al mitropolitului Simion Ştefan. La Alba Iulia au suferit martiriul la 28 febr.1785 Horia şi Cloşca, şi tot aici vor fi încoronaţi la 15 oct.1922 Regele Ferdinand şi Regina Maria, ca primii suverani ai României. „ România nu poate fi întreagă fără Ardeal, zice Nicolae Titulescu. România nu poate fi mare fără jertfă. Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e şcoala care i-a făurit neamul… e scânteia care aprinde energia,… e întristarea care îndepărtează vrăşmaşul, e viaţa care cheamă viaţa”. (Nicolae Titulescu, Pledoarii pentru pace, Bucureşti, 1996)

Iată care era situaţia politică în acea vreme: în toamna anului 1918, Monarhia austro-ungară se destramă ca stat, datorită crizei celor patru ani de război, înrăutăţirii situaţiei economice şi mai ales, a ridicării naţiunii din dubla monarhie, între care şi românii din Transilvania. Între oct.- nov. 1918 au luat fiinţă în Transilvania şi Banat Consiliile Naţionale Româneşti, iar la 30 oct.1918 s-a constituit la Arad Consiliul Naţional Român, ca unic for care reprezenta voinţa poporului român. Sub conducerea lui, s-a intensificat lupta pentru unirea cu ţara. Slujitorii Bisericii Româneşti – episcopi, vicari, consilieri, profesori de teologie şi preoţi de parohie s-au aflat în primele rânduri ale luptătorilor pentru unitate. De exemplu : la Sibiu s-au remarcat profesorii teologi Nicolae Bălan (viitor mitropolit) şi Silviu Dragomir; la Caransebeş episcopul Miron Cristea, protopopul Andrei Ghidiu, teologul Petre Barbu sau secretarul eparhial Cornel Corneanu; la Oradea vicarul Roman Ciorogariu şi secretarul Aurelian Magieru; la Lugoj protopopul Gh. Popovici. Pentru unitate naţională militau şi periodicele vremii: „Telegraful român” (Sibiu), „Biserica şi şcoala” (Arad), „Foaia diacezană”(Caransebeş). Ierarhii români din Transilvania (ortodocşi şi greco-catolici) - ortodocşii Ioan Papp al Aradului, Miron Cristea al Caransebeşului şi greco – catolicii Iuliu Hossu al Gherlei, Demetrie Radu al Oradiei şi Valeriu Frenţiu al Lugojului au semnat o „Declaraţie de adeziune” la Consiliul Naţional Român, prin care-l recunoşteau „ca singurul conducător politic al naţiunii române”. Acest act a avut un ecou pozitiv în rândul clerului şi credincioşilor celor două Biserici surori.

La 14 nov. 1918 profesorul Nicolae Bălan şi căpitanul Victor Precup erau trimişi la Iaşi pentru a discuta cu conducătorii de atunci ai ţării situaţia din Transilvania. La 15 nov. 1918 la propunerea profesorului Bălan, Consiliul Naţional Român hotăra convocarea Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia: „ Istoria ne cheamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizaţiunii a scos naţiunea română din întunericul robiei la cunoaşterea de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte şi vrem să trăim liberi şi independenţi. În numele dreptăţii eterne şi al principiului liberei dispoziţiuni a naţiunilor, principiu consacrat acum prin evoluţiunea istoriei, naţiunea română din Ungaria şi Transilvania vrea să-şi hotărască însăşi soarta sa de acum înainte. Toate neamurile din preajma noastră şi-au determinat viitorul prin rezoluţiuni, în conformitate cu sufletul lor naţional. E rândul nostru acum. Naţiunea română din Ungaria şi Transilvania are să-şi spună cuvântul său hotărâtor asupra sorţii sale şi acest cuvânt va fi respectat de lumea întreagă, el este aşteptat, pentru ca la gurile Dunării şi pe drumul larg unde comunică punctul vieţii economice între Apus şi Răsărit să se poată înfăptui ordinea şi neamurilor primejduitoare să li se procure tihna trebuitoare la munca binecuvântată spre desăvârşirea umană. În scopul acesta convocăm : ADUNAREA NAŢIONALĂ a naţiunii române din Ungaria şi Transilvania, la Alba Iulia, cetate istorică a neamului nostru, pe ziua de Duminică 18 nov./ 1 dec. a. c. la orele 10 a. m. …….

Duminică, 1 decembrie 1918 a avut loc la Alba Iulia Adunarea Naţională care a decis Unirea cu România. Erau prezenţi 1228 deputaţi şi delegaţi oficiali, alături de o sută de mii de români veniţi din toate părţile unde se vorbea româneşte, de la Maramureş la Dunărea Bănăţeană, din Ţara Bârsei până-n cea a Crişurilor. Între cei prezenţi se aflau – din partea Bisericii – cei cinci episcopi, patru vicari, zece delegaţi ai consistoriilor ortodoxe şi ai capitlurilor greco – catolice, 129 protopopi, câte un reprezentant al fiecărui Institut Teologic şi câte doi ai studenţilor teologi, alături de numeroşi preoţi şi învăţători ai şcolilor confesionale. S-a început prin slujbe urmate de Te Deum în Biserică, după care delegaţii s-au reunit în sala Cercului Militar sub preşedinţia lui Cicio Pop. În biroul adunării au fost aleşi trei preşedinţi: George Pop de Băseşti, episcopul ortodox Ioan Papp şi episcopul greco-catolic Demetrie Radu. Raportul principal a fost prezentat de Vasile Goldiş (ortodox) care a citit şi proiectul rezoluţiei, devenit Hotărâre de unire a Transilvaniei cu România : „ Adunarea Naţională a tuturor românilor din Transilvania, Banat şi ţara Ungurească, adunaţi prin reprezentanţii lor îndreptăţiţi la Alba Iulia în ziua de 1 dec. 1918, decretează Unirea acestor români şi a teritoriilor locuite de dânşii cu România”. Goldiş şi-a încheiat raportul cu cuvintele: „ legătura sfântă a celor 14 milioane de români ne îndreptăţeşte azi să zicem Trăiască România Mare!” Ultimul orator a fost Iuliu Maniu (greco-catolic), care a vorbit în numele Partidului Naţional Român: „… Unirea tuturor românilor într-un singur Regat şi într-un nedespărţit stat este nu numai un ideal sfânt, ci şi un drept inalienabil al nostru în baza fiinţei noastre naţionale şi unitare…. Noi, românii din Transilvania şi Ungaria suntem în drept şi avem datoria să pretindem această Unire pentru că aici a fost leagănul românismului”. Episcopul Miron Cristea al Caransebeşului a spus: „ Nu ne putem gândi astăzi la altceva decât la aceea ce au hotărât şi au făcut fraţii din Basarabia şi Bucovina, adică la unirea cu scumpa noastră România, alipindu-i întreg pământul strămoşesc.”

La 2 dec.1918 Marele Sfat Naţional a ales Consiliul dirigent, iar la 14 dec. o delegaţie alcătuită din Vasile Goldiş, Al. Vaida Voievod şi episcopii Cristea şi Hossu au prezentat la Bucureşti, Regelui Ferdinand actul Unirii Transilvaniei cu România. Atestarea hotărârii istorice de la 1 dec. 1918 a fost făcută prin decretul regal din 29 ian. 1919. La începutul anului 1919 în Banat s-a constituit „ Liga Bănăţeană" condusă de diaconul ortodox Avram Imbroane, cu scopul de a informa opinia publică despre drepturile românilor din acest teritoriu.

Unirea Transilvaniei cu Ţara a adus schimbări radicale şi în viaţa Bisericii Ortodoxe. Temeiul constituţional pentru organizarea bisericească l-a constituit art. 22 din Constituţia din 1923: „ B.O.R. este şi rămâne neatârnată de orice ierarhie străină, păstrându-şi însă unitatea cu Biserica Ecumenică a Răsăritului în privinţa dogmelor."

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA POLITICO-MILITARĂ A GENERALULUI DĂNILĂ-PAPP ÎNTRE 1918-1920*

Prof. dr. CURELEA DRAGOŞ LUCIAN
Colegiul Tehnic Energetic Sibiu

În contextul complex al semnării Păcii de la Brest-Litovsk, din 3 martie 1918, între Rusia și Puterile Centrale, trupele țariste aflate în stare de anarhie s-au retras din Bucovina. În atare context, ultimele luni ale Marelui Război, între lunile martie-octombrie 1918, au fost în ceea ce-l privește pe colonelul (oberst) Dănilă Papp oarecum liniștite. El s-a aflat împreună cu Brigada mixtă Papp Dandar pe care a comandat-o în partea de nord a Italiei, asigurând linia pe frontul de la Siago[1]. Generalul D. Papp a fost un ofițer respectat, iubit, îndrăgit de soldații săi, indiferent dacă aceștia erau de origine austriacă, maghiară, română etc. Se spunea adeseori între soldații săi, între adversarii săi, *Colonelul Papp nu poate fi lovit de nici un glonț! Colonelul Papp este invulnerabil!*. În fond, curajosul ofițer român din Transilvania a devenit, prin pilda propriului exemplu, un erou modern al Marelui Război. Era poate unul dintre pașii excelenței sale pe care i-a urmat întreaga viață – ca om, ofițer, general, comandantul de corp de Armată (Corpul I Armată în Craiova de la 1 aprilie 1923 și Corpul VI Armată în Cluj de la 1 aprilie 1924), rezidentul regal de Mureș (în Alba Iulia), ambasadorul român la Vatican[2].

Menționăm și documentele iconografice și seria cărților poștale cu imaginea sa, ori cele care aveau întipărită emblema brigăzii pe care colonelul Papp (Papp Bander) a condus-o și care au fost răspândite pretutindeni în Imperiul Austro-Ungar. Bucovinenii, indiferent de originea lor etnică, au fost impresionați de personalitatea și tenacitatea lui D. Papp. De altfel, în mijlocul lor a trăit și luptat ofițerul român Papp, în perioada 1914-1918. Remarcăm și atitudinea favorabilă care se degajă cu privire la activitatea lui din rândurile unei scrisori care i-a fost adresată de către Alexandru Cozarchevici, seniorul superiorilor învățători din Gura Humorului, document care s-a păstrat în arhiva personală a generalui D. Papp. Documentul este semnat la Pârtăeștii de Jos, așezare care era cuprinsă în districtul administrativ, Gura Humorului în 1 ianuarie 1916[3].

---

* Studiul de față este parte din volumul în pregătire: ***Excelența Sa Ambasador Dănilă Papp***. De asemenea, facem mențiunea că a fost susținut public în secțiunea Istorie I din cadrul Sesiunii Naționale de Comunicări Științifice – **„Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie, Cultură, Civilizație”**, ediția a XXVI-a, Izvorul Mureșului, 25-26 septembrie 2020 în organizarea Academiei Române prin Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” Târgu Mureș și Centrul European de Studii Harghita Covasna cu sprijinul Secretariatului General al Guvernului României.

[1] Arhivele Militare Naționale ale României-Depozitul Central de Arhivă Pitești (se va cita prescurtat: A.M.N.R.-D.C.A.P.) Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P[ersonal]-68, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 1-2 f.-v.

[2] *Ibidem*, f 1-v.; f. 3-f.-v; *Pester Lloyd*, nr. 349, de sâmbătă, 16 decembrie 1916, p. 4; Iulian Patca; Ștefan Tutula, *Comandanți ai Armatei a 4-a din Transilvania: 1916-2001*, p. 38-40; Ioana Rustoiu, Smaranda Cutean, Marius Cristea, *Excelență sub două flamuri. Dănilă Papp (1868-1950)*, Alba Iulia, Editura Altip, 2015, p. 10-12.

[3] Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia (se va cita prescurtat: M.N.U.A.I.), *Colecția documente și inventare*, inventar nr. 6395, 6396. De altfel, pe lângă acest document semnat de învățătorul superior Alexandru Cozarchevici din Pârtășeștii de Jos (Bucovina), mai remarcăm și felicitarea adresată colonelului din parte deputatului bucovinean Nicolay von Vassilko (Nicolae Vasilca). Scrisoarea deputatului român era redactată în

În luna decembrie 1918, ofițerul D. Papp a fost numit în Consiliul Dirigent și înaintat la gradul de general de brigadă. A devenit astfel șeful de stat major al generalului de divizie Ioan Boeriu, Baron de Polichna care a activat ca secretar general al Resortului Armatei și Siguranței Publice din Guvernământul executiv tranzitoriu al Transilvaniei: Consiliul Dirigent. Generalului de brigadă D. Papp i-a revenit meritul de a fi fost principalul organizator al structurilor militare și de ordine publică din subordinea Consiliului Dirigent, urmare a înființării structurii organizatorice Comandamentul General Teritorial Sibiu[4].

Acest demers a fost unul de natură organizatorică și a facilitat preluarea de către România a controlului militar-tactic din Transilvania. De asemenea, rezultatul direct al proiectelor generalului D. Papp, șeful structurii organizatorice VI-VII din Resortul (ministerul, n.a.) Armatei și Siguranței Publice l-a reprezentat înființarea diviziilor ardelene, care apoi au fost folosite și în Campania militară a României pe Tisa și în Ungaria, atât ca forțe ofensive, cât și în rezerva frontului românesc de pe Tisa, între aprilie-august 1919[5]. S-a desfășurat în condițiile constituirii în Sibiu a structurii militare sus menționate în 5/18 ianuarie 1919, în subordinea Consiliului Dirigent. La comanda acesteia a fost numit generalul Ioan Baron Boeriu[6], iar în calitate de locțiitor și șef al Statului Major cu probleme organizatorice a fost investit generalul D. Papp, șeful structurii de organizare VI-VII[7].

Viena și datată în 16 septembrie 1916. Reproducem în nota aceasta textul scrisorii învățătorului bucovinean A. Cozarchevici. „Alungând Domnia Voastră Domnule Colonel, cu vitejii soldați supuși D.V. pre supușii din sudul Bucovinei și trecând pe lângă Cacica în 9 februarie 1915, am avut fericita și deosebita onoare de a face cunoștință personal cu mult iubitul nostru apărător de țeară Domnul Major Papp, al cărui esterior simpatic, mișcările sprintene, vocea cea dulce a graiului plin de spirit înalt m-au încântat. Gândam și gândesc încontino la DV. … Sărbătorile de iarnă ale anului trecut (1914/15) nu le-am putut noi bucivineni[i] sa le petrecem în liniște și ticnă, căci am fost sub stăpânirea colosului Nordic. Ce deosebire însă între atunci și acuma. Sub glorioasa conducere [a] vestiților comandanți supremi, din care faceți parte și D.V împreună cu aliații noștri, a alungat viteaza armată pre uriașul dușman departe, departe de la vetrele noastre, de am putut lucre câmpiile noastre peste an, fără stinghereală și a gusta Grâul Crăciunului fără frică de dușmani, măcar că le-am udat cu lacrimi, după cei picați în câmp pentru scumpa patrie și pentru tron, care nu iau și nici nu vor mai lua parte la mesele rudelor. Luând parte la serbarea Crăciunului, reprezentanții bisericii, comunei și ai școalei cu familiile lor, în casa mea, s-a rădicat, după întomarea imnului împărătesc, primul toast întru sănătatea Domniei Voastre și s-a cântat de către 24 de cântăreți un Mulți ani persoanei D.V, mult adoratule Domnule Colonel ! Aducându-Vă aceasta la cunoștință, Vă rog cu ocaziunea prezentei, ca să binevoiți a primi din partea mea felicitările mele modeste, isvorâte din adâncul inimei. Să trăiți Domnule Colonel, mulți și fericiți ani ! Deie Tatăl cel Ceresc ca oștirile noastre aliate să curățească scumpa noastră patrie cu totului-tot de dușmani, în anul est nou 1916 și ca după săvârșita izbândă, să ne aducă mult dorita pace, iar împărăției noastre glorie ! Mă subsemn cu deosebit respect, Pârtășeștii de Jos, 1 ianuarie 1916, Alexandru Cozarchevici, seniorul superiorilor învățători din districtul Gura Humorului."

[4] Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului. Conferință ținută la Radio București în 24 ianuarie 1934*, p. 42-43; *Gazeta oficială*, I, nr. 6 din 14/27 ianuarie 1919, p. 28; Dumitru Preda; Vasile Alexandrescu; Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, Editura Enciclopedică, 1994, p. 154; Iulian Patca; Vasile Tutula, *Comandanţi ai Armatei a 4-a „Transilvania" (1916-2001)*, Cluj-Napoca, Editura Cărții de Știință, 2001, p. 39.

[5] Gheorghe Mărdărescu, *Campania pentru desrobirea Ardealului şi ocuparea Budapestei (1919)*, Baia Mare, Editura Marist, 2009, p. 221.

[6] Ioan Părean, *Generalul Ioan Boieriu (1859-1949), fiu al Tării Fagarasului*, în *Revista Academiei Forțelor Terestre*, anul VI, nr. 4 (24), Trim. IV, 2001, p. 35-47: Mihai-Octavian Groza, *Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2015, p. 38-40, 50; Idem, *Pagini din activitatea Senatului Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, în Anamaria Macavei; Roxana Dorina Pop (Coordonatori), *Consemnări despre trecut. Societate și imagine de-a lungul timpului*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2015, p. 199-208.

[7] Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului, Conferință ținută la Radio București în 24 ianuarie 1934*, Cluj, Tipografia Națională, 1934, p. 41-42; Dumitru Preda; Vasile Alexandrescu; Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, p. 155; Mihai Racoviţan, *Constituirea marilor unități militare*

În contextul finalului de an 1918, al încetării operațiunilor militare în Europa și în lume, dar și ca urmare a Marii Adunări desfășurate în Alba Iulia, reținem, din perspectiva realizării prezentului studiu cu privire la activitatea generalului Dănilă Papp, că, începând din 2 decembrie 1918, a debutat activitatea organismului tranzitoriu de putere în Transilvania: Consiliul Dirigent, inițial în localitatea mai sus menționată, iar mai apoi în cursul anului 1919 și în prima parte a anului 1920 la Sibiu și apoi în Cluj[8]. Trecut în România, colonelul D. Papp a fost imediat cooptat în decembrie 1918 în serviciul Consiliul Dirigent și înaintat în gradul de general de brigadă[9]. A devenit șeful de stat major al generalului de divizie baron Ioan Boeriu de Polichna, care a activat ca secretar general al Resortului Armatei și Siguranței Publice[10].

În condițiile în care s-au constituit mai multe Resorturi în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, reținem și înființarea Resortului Armatei și Siguranței Publice care a fost prezidat de Ștefan Cicio-Pop, unul dintre cei patru vicepreședinți ai organismului tranzitoriu de putere mai sus menționat. În cadrul acestui Resort s-au contopit și Gărzile naționale românești din Transilvania, astfel încât, prin nota circulară nr. 95 din 17 decembrie 1918, șeful Resortului menționat, dr. Ștefan Cicio-Pop notifica public această măsură prin contopirea comenzii supreme a gărzilor naționale cu Resortul Armatei și Siguranței Publice[11].

Acest resort a funcționat până în 19 ianuarie 1919, dată de la care, în baza unui Decret-lege nr. 3632 din 24 decembrie 1918, problemele de natură militară și de intelligence urmau a intra în atribuțiile Comandamentului General Teritorial Sibiu. Tot în aceeași zi era înființat Comandamentul Trupelor din Transilvania cu sediul în Sibiu, fundamentul pe care mai apoi se va ridica structura militară a Armatei Române din Transilvania și Banat. Structura operativ-organizatorică Comandamentul Trupelor din Transilvania a fost pus sub comanda generalului Ioan Boeriu, Baron de Polichna, iar ca Șef de stat major a fost numit generalul D. Papp[12].

Între atribuțiile noii structuri militar-organizatorice din Transilvania, menționăm că a preluat atribuţiile militare deținute anterior de către Resortul Armatei şi Siguranţei Publice; de asemenea, notăm și că s-a aflat în subordinea structurii tranzitorii de putere din Transilvania, Consiliul Dirigent, respectiv, că a răspuns de organizarea și disciplina gărzilor naţionale românești din spațiul transilvan între 1918 și primele luni ale anului care a urmat. A trecut la crearea şi organizarea forţelor armatei ardelene, pregătirea ordinelor de chemare şi

---

ardelene. Participarea lor la apărarea României Mari, în *Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica*, I, 2004, p. 246

[8] Gheorghe Iancu, *Constituirea Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar roman (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985, p. 19, 41-53; Idem, *Despre formarea și componența Consiliului Dirigent*, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj-Napoca*, XII, 1969, p. 331.

[9] Arhivele Militare Naționale ale României. Depozitul Central de Arhivă Pitești (în continuare se va cita prescurtat: A.M.N.R.-D.C.A.P.), Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P[ersonal]-68, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 1-22; *Gazeta oficială*, anul I, nr. 6 din 14/27 ianuarie 1919, p. 27-28.

[10] *Ibidem*, p. 28.

[11] *Ibidem*, nr. 2 din 11/24 decembrie 1918, p. 6.

[12] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P-68, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 1-2; Vasile Ștefan Tutula, *Rolul Gărzilor Naționale Române din Transilvania în apărarea Marii Uniri din 1918 (oct. 1918-ian. 1919) până la sosirea Armatei Române din Regat,* în *Astra Clujeană*, an. VI, nr. 1-2/2009, p. 13-20; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, Sibiu, Editura Spicon, Sibiu, 2000, p. 39-40.

mobilizare. Notele şi ordinele sale circulare vor apărea în *Gazeta Oficială* și au fost semnate de Iuliu Maniu, preşedintele Consiliului Dirigent, respectiv au fost contrasemnate de către generalul Ioan Boeriu, comandantul Armatei ardelene[13].

Generalul de brigadă D. Papp a fost principalul organizator al armatei ardelene ca urmare a înființării structurii ierarhice Comandamentul General Teritorial Sibiu și a activității sale specific în fruntea Serviciului organizare nr. VI-VII[14]. Demersul întreprins de acesta a fost unul de natură organizatorică și a facilitat preluarea de către România a controlului militar în spațiul transilvan, raportându-se în mod gradual la evoluția liniilor demarcaționale pe direcția de înaintare către N.-V. Transilvaniei și în Ungaria. În subordinea Comandamentului General Teritorial Sibiu, parte și a proiectelor și eforturilor depuse în plan organizatoric și tactic privind eșalonarea în spațiul transilvan de către generalul D. Papp, au fost constituite până la sfârșitul lunii februarie 1919 următoarele mari unități militare: 8 regimente de infanterie cu garnizoane în localitățile Sibiu (Regimentul 98 Infanterie), Braşov (Regimentul 89 Infanterie), Alba Iulia (Regimentul 91 Infanterie), Orăştie (Regimentul 92 Infanterie), Cluj (Regimentul 83 Infanterie), Dej (Regimentul 81 Infanterie), Târgu Mureş (Regimentul 82 Infanterie) şi Bistriţa (Regimentul 84 Infanterie).

Au mai fost înființate 3 unități speciale cu atribuții tactico-tehnice și anume, un Batalion tehnic în Alba Iulia, un Regiment de artilerie grea nr. 35 Tunuri în Sibiu și un Regiment nr. 36 de Obuziere tot în aceeași localitate, care apoi au fost dislocate în Cluj. Generalul D. Papp a dispus, cu aprobarea generalului I. Boeriu și sub aprobarea lui I. Maniu, să fie remoblizat Corpul Voluntarilor Români cu cele 4 regimente ale sale, eșalonat în teritoriu după cum urmează: în Cluj, (Regimentul nr. 1 „Avram Iancu", care avea 58 ofiţeri și 1198 soldați ca trupă), în Târgu Mureș (același regiment dispunea de 28 ofiţeri și 718 soldați ca trupă), în Bistriţa (regimentul mai sus menționat avea 6 ofiţeri și 230 soldați în trupă), în localitatea Vidra de Sus (dispunea de 5 ofiţeri și 232 soldați în trupă). Reținem că Regimentul de Voluntari „Avram Iancu", a fost compus dintr-un total de 97 ofițeri și 2378 soldați ca trupă, oameni cu experiență de campanie, front și bătălii datorită participării lor la campaniile militare ale armatei imperiale austro-ungare între 1914-1918.

Regimentul nr. 2 de Voluntari „Alba Iulia" avea dislocate în teritoriul transilvan următoarele subunități: în Alba Iulia (27 ofițeri și 507 soldați în trupă), în Petroșani (17 ofițeri și 522 soldați în trupă), în Miercurea Ciuc (9 ofiţeri și 313 soldați ca trupă), în Ditrău (8 ofiţeri și 300 soldați în trupă). Regimentul era format din 61 ofițeri și 1643 soldați ca trupă. Regimentul de voluntari „Beiuş" s-a format din 68 ofiţeri și 2300 soldați în trupă. Un ultim regiment format din voluntari era Regimentul de Infanterie „Horea" care era dispus în Odorheiu Secuiesc și împrejurimi și se compunea din 45 ofiţeri și 1268 soldați ca trupă[15].

---

[13] Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului*, p. 27, 41-42; Gheorghe Iancu, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului national unitary român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985, p. 36-48; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, Sibiu, p. 39.

[14] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P[ersonal]-70, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 2 f.-v.; *Gazeta oficială*, anul I, nr. 6 din 14/27 ianuarie 1919, p. 28; Dumitru Preda; Vasile Alexandrescu; Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, p. 154.

[15] Arhiva Ministerului Apărării Naționale (în continuare se va cita A.M.A.N.), Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania*, dosar nr. 94/1918-1919, f. 58-60; Iulian Patca, Vasile Tutula, *Comandanți ai Armatei a 4-a „Transilvania" (1916-2001)*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, 2001, p. 38-41; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 260-261.

Până în data de 27 martie 1919, ca urmare a proiectului de organizare-mobilizare conceput de către generalul D. Papp, au mai fost înființate și alte unități militare, precum: Batalionul nr. 16 Vânători de Munte (Miercurea Ciuc), Batalionul nr. 18 Vânători (Târgu Secuiesc), Regimentul nr. 31 Artilerie Grea-Tunuri (Cluj), Regimentul nr. 32 Obuziere grele (Cluj). În urma propunerilor generalului Papp, s-a decis înființarea Jandarmeriei române din Transilvania care urma să dispună, în organizarea sa, de unități cu valoare regimentală în localitățile Arad, Brașov și Cluj, iar subunități ale acestor regimente cu valoare de companie urmau să fie dislocate în Braşov, Făgăraş, Sighişoara, Sf. Gheorghe, Sânmărtin (Regimentul de Jandarmi din Brașov), în Cluj, Dej, Tîrgu, Mureş, Bistriţa, Baia Mare (Regimentul de Jandarmi din Cluj), în Arad, Deva și Orăștie (Regimentul de Jandarmi din Arad, dar care se afla în acele momente cu majoritatea companiilor sale în Deva și Orăștie)[16].

Din perspectivă strict statistică, reținem că, începând din ziua de 28 februarie 1919, în subordinea Consiliului Dirigent intrau efectivele trupelor ardelene care au totalizat 954 ofiţeri şi 15.124 soldați ca trupă, dintre care infanterişti (584 ofiţeri, 5.367 soldați ca trupă), voluntari remobilizați (226 ofiţeri și 6.321 soldați ca trupă); cele 3 unităţi organice (54 ofiţeri și 284 soldați ca trupă), respectiv regimentele de jandarmerie (90 ofiţeri, 3.152 trupă)[17].

Comandamentul Militar General Teritorial Sibiu, aflat în subordinea Consiliului Dirigent, și-a stabilit linia pe care urma să o aibă în evenimentele care se profilau în vara lui 1919 prin documentul conceput de generalul D. Papp, care a fost denumit *Principii pentru organizarea militară în Ardeal, Banat şi Ţara Ungurească*[18]. Documentul menționat a fost pus în discuția Ministerului de Război al României având loc, în acest sens, mai multe întruniri și consfătuiri ale unui grup de lucru prezidat de general și care avea ca scop adoptarea unor măsuri tactice necesare în vederea unui eventual conflict cu Ungaria[19].

Documentul a propus, printre alte măsuri imediate, constituirea armatei transilvănene, care urma să fie subordonată Ministerului de Război al României, structurile militare (marile unităţi, subunităţi), garnizoanele de constituire, încadrarea cu ofiţeri a plutoanelor, companiilor, batalioanelor şi regimentelor, listele cu comandanţii de divizii şi regimente, listele cu ofiţerii de stat major, dotarea cu armament, locurile de redislocare în raport cu situaţia militară existentă, reducerea treptată a rolului gărzilor naţionale, inclusiv desfiinţarea lor, preluarea atribuţiilor acestora de către jandarmi, dar și alte măsuri imediate și de impact în vederea preluării controlului operativ și efectiv în Transilvania.

În vederea organizării Armatei transilvănenilor în subordinea Consiliului Dirigent, dar și pentru pregătirea și dotarea acestor unități militare, a fost constituită o structură operativ-logistică cu rol de coordonare denumită Secția organizare nr. VI, VII la a cărei conducere a fost desemnat D. Papp, iar structura operativă a fost plasată în organigrama și subordonarea Ministerului de Război al României[20]. În seria atribuțiilor organizatorice ale acestei Secții de

---

[16] A.M.A.N., Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania,* dosar nr. 94, f. 59, 276; *Ibidem,* dosar nr. 52, f. 525; Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 261.

[17] *Ibidem*, p. 261.

[18] A.M.A.N., Fond *Marele Stat Major, Serviciul istoric,* dosar nr. 128, f. 7-10.

[19] *Ibidem,* Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania,* dosar nr. 94, f. 59; Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii și Apărarea Marii Uniri*, p. 261. Notăm și că din acest grup de lucru și avizare au mai făcut parte și Iuliu Maniu, generalul Ioan Boeriu, generalul Constantin Prezan, generalul Ioan Ilcuș, locotenent-colonelul Iosif Iacobici, dar și alții care cunoșteau mai în detaliu situația strategică în Transilvania.

[20] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-68, *Memoriu Generali.*

Organizare VI-VII intra, printre altele, și mobilizarea, remobilizarea, înființarea și înzestrarea operativă a diviziilor și regimentelor formate din ardeleni. Scopul aceste Secții operativ-organiozatorice a fost acela de a înființa Corpurile de Armată VI în Cluj și VII la Sibiu, însă numai după depășirea către nord-vest a zonei demarcaționale reprezentate de Munții Apuseni. În structura organizatorică și în mod evident în subordinea Corpurilor de Armată din Cluj și Sibiu au intrat începând din cursul lunii iulie 1919, marile unități de luptă și operații ale transilvănenilor, care au fost așezate în spatele forțelor combatante ale Comandamentului Trupelor din Transilvania[21].

La comanda acestei structuri organizatorice a fost numit generalul de divizie Ioan Baron Boeriu de Polichna, iar șeful de stat major al noului organism militar a fost desemnat generalul de brigadă Dănilă Papp. Rostul acestei Secții de Organizare nr. VI-VII l-a reprezentat constituirea unor structuri militare care să fie operative, atât în timp de război, cât și în vreme de pace, așa cum opina frecvent șeful structurii generalul D. Papp, în condițiile conturării unui conflict deschis pe Tisa cu Ungaria și a finalității Conferinței de Pace de la Paris[22].

În vederea conducerii unitare și operative a forțelor militare ale Regatului României care se aflau deja în Transilvania menționăm că, printr-un ordin al Marelui Cartier General al Armatei Române din 13 decembrie 1918, s-a format Comandamentul Trupelor din Transilvania sau, cum s-a mai numit în acea epocă, Armata „Transilvania”[23]. Noul comandament militar era un eșalon de Armată care avea comandament unic și a fost compus inițial din Diviziile 7 Infanterie și 1 Vânători, pentru ca mai apoi, în decurs de câteva zile, acestor forțe să li se alăture și Diviziile 6 Infanterie și 2 Vânători. Începând din 24 decembrie 1918 sediul acestui comandament a fost stabilit în Sibiu, pentru ca, mai târziu, sediul acestui comandament să fie mutat în Cluj, iar mai apoi la Oradea.

La conducerea acestui comandament a fost instalat în 24 decembrie 1918, generalul Traian Moșoiu, originar din Bran, iar ca adjunct al acestuia și șef de stat major s-a aflat generalul Ștefan Panaitescu[24]. Înființarea Corpului de Armată VI din Cluj a fost aprobat prin decretul-lege nr. 345/7 februarie 1919 și ca urmare a deciziei Ministerului de Războiu nr. 40 din 26 ianuarie 1919. Din perspectivă funcțional-organizatorică, Corpul de Armată VI din Cluj începe efectiv activitatea din 12 iulie 1919, iar primul său comandant a fost generalul de divizie Nicolae Petala[25]. Acest Corp de Armată a avut în structura sa organizatorică următoarele mari unități militare: Diviziile 16 Infanterie (Bistrița), 17 Infanterie (Oradea), 20

General de Divizie Papp Dănilă, f. 1-3 f.-v.; Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului*, p. 42-43.

[21] A.M.A.N., Fond *Microfilme*, rola P. II 5.161, c. 268; *Monitorul Oficial*, nr. 256 din 13/26 februarie 1919, p. 5.331; Iulian Patca; Vasile Tutula, *Comandanții Armatei a 4-a „Transilvania” (1916-2001)*, p. 30-37.

[22] Dumitru Preda; Vasile Alexandrescu; Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, p. 155; Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii și Apărarea Marii Uniri*, p. 39; Mihai Racovițan, *Constituirea marilor unități militare ardelene. Participarea lor la apărarea României Mari*, p. 246-247.

[23] ***, *Armata a IV-a „Transilvania”. Istoria unei jumătăți de veac,* vol. IV (13 mai 1945-sept. 1999), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999, p. 454-455; Mihail E. Ionescu, *De la apărarea frontierelor Marii Uniri la sistemul de alianțe românesc interbelic*, în *Academica. Revistă editată de Academia Română*, anul XXIX, nr. 10-11, octombrie-noiembrie 2019, p. 86.

[24] Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii și Apărarea Marii Uniri*, p. 41-42.

[25] Iulian Patca; Vasile Tutula, *Comandanți ai Armatei a 4-a Transilvania*, p. 31-35.

Infanterie (Tîrgu Mureş) şi Cercurile de recrutare din Beiuş, Bistriţa, Cluj, Odorhei, Târgu Mureş, Oradea, Satu Mare şi Sighetu Marmaţiei[26].

În temeiul acelorași documente juridico-administrative, a fost înființat Corpul de Armată VII cu sediul în Sibiu, condus de generalul de divizie I. Boeriu. Acest eșalon superior militar a avut în organigrama sa Diviziile 18 și 20 din Arma Infanterie și Cercuri de recrutare în localitățile Sibiu, Alba Iulia, Făgăraş, Târnava Mică, Târnava Mare, Braşov şi Deva[27]. Pentru a oferi un sprijin suplimentar trupelor care vor acționa în Campania din Ungaria, D. Papp a decis înființarea unor divizii de infanterie compuse din ardeleni. Astfel, au fost constituite 6 asemenea structuri care au avut ca specialitate de armă Infanterie. Primele două divizii ardelene înființate au fost cele numerotate 16 și 18. Înființarea acestor mari unități de infanterie a fost facilitată prin documentele juridico-administrative mai sus menționate, și anume: decretul-lege nr. 345 din 9 februarie 1919, respectiv decizia Ministerului de Război al României, nr. 40 din 8 februarie același an[28]. În vederea punerii în aplicare a acestui proiect, generalul D. Papp solicita conducerii Consiliului Dirigent al Transilvaniei să emită Ordinul de chemare nr. 167/1919, prin care au fost remobilizate contingentele 1896, 1897, 1898 în 17 februarie, respectiv în 3 și 8 martie 1919[29]. Cu privire la înființarea, compunerea și eșalonarea din structura organică a Diviziilor nr. 16 și 18 de Infanterie, reținem că Divizia nr. 16 Infanterie s-a compus în baza ordinului de chemare mai sus enunțat din 339 ofiţeri şi 10.507 soldați ca trupă, iar Divizia 18 Infanterie avea 421 ofițeri și 11.241 soldați ca trupă[30].

În ceea ce privește înființarea celorlate divizii, generalul Dănilă Papp, a considerat că trebuie formate într-un interval cuprins între 6 și 10 luni[31]. În baza proiectului elaborat, a solicitat președintelui Consiliului Dirigent, Iuliu Maniu, și a fost susținut de către generalul Ioan Boeriu ca fiind imperativă o remobilizare a Corpului Voluntarilor Români, ceea ce, prin atenția sa organizatorică, s-a îndeplinit până în noaptea de 2 spre 3 aprilie 1919. Această structură a voluntarilor români se compunea din 334 ofițeri și 8.450 soldați ca trupă, efective care aveau experiență combativă, instructivă și de campanie de front, de participare la manevre militare și bătălii.

În ceea ce privește asigurarea ordinii interne în partea de teritoriu controlată de Consiliul Dirigent în colaborare cu Armata Română, dar și a protejării bunurilor, cât și a proprietăților românilor, maghiarilor, sașilor, șvabilor, evreilor, generalul D. Papp, a solicitat consolidarea statutului jandarmului și înzestrarea acestuia cu tehnică modernă de luptă pentru

---

[26] Vasile Tutula, *Constituirea Comandamentului Trupelor din Transilvania (24 decembrie 1918)*, în *Dacia Felix Militaris,* nr. 2/1994-nr. 1(3)/1995, p. 62-64; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 42.

[27] ***, *Armata a IV-a „Transilvania". Istoria unei jumătăţi de veac,* vol. IV (13 mai 1945-sept. 1999), p. 455; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 55. Țin să exprim calde mulțumiri d-lui. Lector dr. Alin Spânu din Univeristatea București pentru îndrumare și informațiile suplimentare care mi-au fost oferite.

Cele două Comandamente au activat până în anul 1939, când, datorită izbucnirii celui de-al Doilea Război Mondial, au fost desființate și reorganizate în Comandamente de Armată 1 în Cluj și 4 la Deva.

[28] ***, *Armata a IV-a „Transilvania". Istoria unei jumătăţi de veac,* vol. IV (13 mai 1945-sept. 1999), p. 455.

[29] *Monitorul Oficial",* nr. 243 din 26 ianuarie/8 februarie 1919, p. 4.784; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 55.

[30] *Ibidem*, p. 73.

[31] Coriolan Băran. *Repere asupra vieții. Memorii*, prefață de Aurel Ardelean, ediție îngrijită de Vasile Popeangă, studii introductive Eugen Criste, Arad, Editura Universității de Vest „Vasile Goldiș", 2008, p. 190; Mihai Racoviţan, *Constituirea marilor unități militare ardelene. Participarea lor la apărarea României Mari*, p. 246.

a face față oricărei situații operative din teren. Astfel că, la începutul lunii aprilie a anului 1919, generalul D. Papp raporta superiorului său, generalul I. Boeriu, că regimentele jandarmeriei române din spațiul transilvănean, aflat în administrarea Consiliului Dirigent, numărau 117 ofițeri și 4.387 soldați, gradați și erau dispuse eșalonat în partea de teritoriu controlată de susmenționatul organism tranzitoriu de putere executivă din Transilvania și Banat[32].

Remarcăm din perspectivă strict statistică, eforturile organizatorice întreprinse de Secția de Organizare VI-VII și demersurile întreprinse de generalii I. Boeriu și D. Papp. Armata din Transilvania s-a ridicat în primele zile ale lunii aprilie 1919 la un total de 35.796 oameni, din care 1.211 ofiţeri şi 34.583 gradați și soldați ca trupă[33]. În cea de-a doua parte a lunii aprilie a acelui an, ca urmare a continuării eforturilor întreprinse de generalii Boeriu și Papp, forța combatantă a crescut la 55.597 ofițeri, gradați, trupă[34].

În cursul lunii mai 1919, la propunerea generalului D. Papp și în baza *Ordinului de Chemare nr. 914*/1919 emis de Consiliul Dirigent al Transilvaniei, au fost mobilizate Diviziile 20 și 21 Infanterie și completate serviciile sedentare ale diviziilor 16 și 18 infanterie[35]. Marile unități de infanterie ardelene, Divizia 20, cu un total de 306 ofițeri și 9.525 soldați ca trupă (9831 forțe combatante), și Divizia 21, cu un total de 323 ofițeri și 8233 soldați ca trupă (8556 forțe combatante), au contribuit la creșterea numerică, calitativă și combativă a Armatei Române din Transilvania la un total de 1825 ofițeri și 73.984 trupă[36].

Mobilizarea completă a Diviziei nr. 17 Infanterie din Oradea s-a făcut în perioada anului 1920, în perioada imediat următoare a încetării ostilității cu Ungaria. În același oraș a fost stabilit sediul comandamentului acestei mari unități de infanterie române. Primele divizii de infanterie ale ardelenilor 16 și 18 constituite în urma proiectului elaborat de generalul D. Papp au avut sediile de comandament în Bistrița și Sibiu. La comanda Diviziei a 18-a Infanterie în Sibiu a fost numit generalul de brigadă Dănilă Papp, cu data de 1 aprilie 1919 fiind avansat în această comandă de la Serviciul de Organizare VI-VII[37].

Aceste mari unități operative au avut următoarea compunere a forțelor și structura de comandament: Divizia nr. 16 Infanterie a fost condusă de generalul de divizie Alexandru Hanzu, originar din Cacova Sibiului (astăzi așezarea se numește Fântânele), iar șef de stat major era locotenent-colonelul Arthur Phleps. Divizia nr. 18 de Infanterie a fost condusă de generalul de divizie D. Papp, iar ca șef de stat major al unității era locotenent-colonelul Iosif Iacobici[38]. Alte mari unități militare constituite în această perioadă au fost Divizia 20 Infanterie comandată de generalul Mihail Darvari, iar ca șef de stat major al acesteia a fost

---

[32] Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 262; Ioan. I. Șerban, *Voluntarii transilvăneni și bucovineni din Rusia în războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2003, p. 173-176.

[33] Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 262-263.

[34] *Ibidem*, p. 263.

[35] *Ibidem*, p. 265-265.

[36] *Ibidem*, p. 266.

[37] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-70, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 2; Iuliu Maniu, *Unirea Ardealului. Conferință ținută la Radio București în 24 ianuarie 1934*, p. 41-42.

[38] Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 268; Neculai Stoina; Mihai Racoviţan, *Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcescu”. 150 de ani de învățământ militar românesc 1847-1997*, Sibiu, Editura TipoTrib, 1997, p. 74-76.

numit locotenent-colonelul Ilie Partenie[39]. Divizia 21 Infanterie a fost comandată de generalul Dimitrie Glodeanu, iar şef de stat major al acesteia era locotenent-colonelul Dimitrie Papazoglu[40].

Remarcăm și Ordinul de chemare nr. 167, prin care conducerea Consiliului Dirigent, la propunerea generalului de brigadă D. Papp, a remobilizat Corpul Voluntarilor Români încă din cursul lunii ianuarie 1919, urmărindu-se ca, până în luna aprilie 1919, această structură militară cu valoare de divizie să fie remobilizată în totalitate[41]. Comandamentul acestei structuri militare în serviciul Consiliului Dirigent a fost în Cluj, iar în fruntea comandamentului acesteia a fost desemnat locotenet-colonelul Silviu Bardan[42]. Corpul Voluntarilor Români s-a compus din patru regimente, trei remobilizate în perioada ianuarie-martie 1919, acestea fiind Regimentul nr. 1 „Avram Iancu", Regimentul nr. 2 „Alba Iulia", Regimentul „Beiuş", iar un al patrulea, Regimentul de voluntari „Horea" a sosit în Transilvania direct de pe câmpurile de luptă din nordul Italiei, în 27 martie 1919[43].

Regimentele acestea au fost organizate având rol de sprijin și suport într-o zonă foarte întinsă între Cluj, Turda, Târgu-Mureş, Reghin, Bistriţa, Sibiu, Alba Iulia, Aiud, Zlatna, Sighişoara, Odorhei, Sânmărtin, Braşov, Sfântu Gheorghe şi Târgu Secuiesc și pentru asigurarea logistică a afluirii unităților Armatei Române către vest înspre Ungaria[44]. Tot din partea de nord a Italiei au sosit în Transilvania și Regimentele nr. 2 „Cloșca" și nr. 3 „Crișan" în perioada 16 martie-20 aprilie 1919. În iulie-septembrie 1919 anumite regimente de voluntari au fost desființate sau reorganizate sub forma a 6 batalioane de Etape[45]. Atât implicarea directă, cât și rolul deținut de generalul D. Papp a fost unul definitoriu în constituirea unităților militare din subordinea Consiliului Dirigent, care apoi au fost integrate treptat în Armata Română (Corpurile VI și VII Armată din Transilvania)[46].

Același document *Principii pentru organizarea militară în Ardeal, Banat şi Ţara Ungurească*[47] care a fost conceput de D. Papp și aprobat de Ministerul de Război din România și avizat de Resortul Armatei și Siguranței Publice din Consiliul Dirigent a clarificat și situația formării și a scopului Corpului de Jandarmerie din Transilvania, astfel că, începând din 28 februarie 1919 au fost înființate 3 Regimente de Jandarmerie nr. 7 din Cluj, nr. 8 din Brașov și nr. 9 din Arad, care aveau în structura lor 13 companii. Aceste mari unități militare

---

[39] Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 268.

[40] *Ibidem*, p. 273. Vii mulțumiri d-lui. Col. dr. Vasile Ștefan Tutula fost șef de stat major al Armatei a IV-a Transilvania și unul dintre cei mai bine documentați istorici militari pe problema acestei mari structuri din Ardeal a Armatei Române, La multe dintre aceste mari unități militare s-a optat într-o primă etapă pe numirea în funcții de comandă la statele majore a unor ofițeri proveniți din rândurile sașilor și a șvabilor, cunoscute fiind, în acest sens, situația Regimentelor nr. 83 Infanterie din Cluj, nr. 84 Infanterie din Bistrița, nr. 91 Infanterie din Alba Iulia.

[41] *Monitorul oficial*, nr. 243 din 26 ianuarie/8 februarie 1919, p. 4.784.

[42] Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 86.

[43] *Ibidem*, p. 87-88; Ioan. I. Șerban, *Voluntarii transilvăneni și bucovineni din Rusia în războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, p. 173-174.

[44] A.M.A.N., Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania*, dosar nr. 17, f. 1; *Ibidem*, dosar nr. 94, f. 125; Ioan I. Șerban, *Voluntari transilvăneni și bucovineni din Rusia în Războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, p. 174-175; Alexandru Baboş, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, p. 86-88. Aceste mari unități militare au îndeplinit îndeosebi misiuni de pază și ordine, apărarea instituțiilor și avutului obștesc.

[45] A.M.A.N., Fond, *Comandamentul Trupelor din Transilvania*, dosar nr. 94, f. 276.

[46] Neculai Stoina; Mihai Racoviţan, *Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcesc". 150 de ani de învățământ militar românesc 1847-1997*, p. 76; Mihai Racoviţan, *Constituirea marilor unități militare ardelene*, p. 246-247.

[47] A.M.A.N., Fond *Marele Stat Major, Serviciul istoric*, dosar nr. 128, f. 7-10.

au avut ca scop asigurarea ordinii interene, protejarea avutului public și a celui privat, asigurarea pazei unor instituții și supravegherea generală a populației din mediul rural și urban aflate în spatele liniilor de demarcație. Sarcinile tactic-operative ale celor trei regimente de jandarmerie din Transilvania au fost stabilite de Comandamentul Trupelor din Transilvania[48].

În condițiile desfășurării operațiunii militare pe Tisa, marile unități ardelene, diviziile de infanterie 16 și 18 conduse nemijlocit de către generalii Alexandru Hanzu și Dănilă Papp au trecut în perioada martie-octombrie 1919 în acoperirea spatelui frontului pentru a asigura ofensiva militară și menținarea Armatei Române și a liniilor de front în Transilvania și Ungaria. Notăm că Divizia 16 Infanterie s-a aflat în structura organizatorică de luptă a Grupului de Nord condus de generalul Traian Moșoiu și general Marcel Olteanu, iar Divizia 18 Infanterie o regăsim în structura operativă a Grupului de Sud condus de generalul de brigadă Ioan Holban. În timp au fost aduse și concentrate pe frontul de la Tisa, urmare a dispozițiilor generalilor Ioan Boeriu și Dănilă Papp, și Diviziile nr. 20 și 21 Infanterie, compuse în totalitate din ardeleni și care au avut rolul de a acoperi tactic sectorul Tisei între Abádszalók şi gura râului Mureş prin care se vărsa în Tisa[49].

Prin concentrarea celor patru divizii ardelene pe frontul de la Tisa, capacitatea operațională a forțelor militare ale României aflate în subordonarea Vechiului Regat și a Consiliul Dirigent a totalizat 12 divizii (Infanterie, Cavalerie, Artilerie, Vânători). Din perspectivă strict statistică această forță întrunită se compunea din 119 batalioane cu 84.000 de arme, 98 de baterii de artilerie cu 392 guri de foc și 60 escadroane de cavalerie şi 12.000 săbii. Acestor forțe li se adăugau și structurile militare ale Corpului Voluntarilor Români și regimentele de jandarmerie la nevoie[50]. De asemenea, fostul șef de stat major austriac și comandant al Brigăzii Papp nu s-a dezmințit nici în această privință. Activitatea sa organizatorică și de logistică a fost apreciată de suveranul României Ferdinand I care l-a decorat cu ordinul Coroana României[51].

În 10 iunie 1919, generalul Ioan Boeriu, șeful ierarhic direct, a adresat generalului D. Papp o scrisoare prin care i-a mulțumit pentru activitatea organizatorică și pentru rolul avut în fruntea Diviziei 18-a Infanterie (ardeleni) care era staționată în Ungaria la Gyoma. În rândurile care urmează reproducem textul acestui document:

> „[…] Domnului General de brigadă Dănilă Papp, Comandantul Diviziei a 18-a Infanterie în Gyoma. Cu ocazia decorării d-voastră din înalta grație a M.S. Regelui cu cordonul Coroanei României îmi permit d-le general, a-mi exprima și în numele ofițerilor din acest serviciu sincerele felicitări pentru aceată înaltă distincție. Totodată, simț de datorie de a vă mulțumi pentru distinsul serviciu și neîntreruptă muncă care ați îndeplinit într-un timp îndelungat subt împrejurările cele mai nefavorabile ca șef de Stat

[48] *Ibidem,* Fond *Microfilme, rola P II,* 5.216, c. 105; *Ibidem,* Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania,* dosar nr. 52, f. 525. Regimentele armei Jandarmerie au avut în Transilvania în cursul anilor 1919-1920 un total de 188 ofițeri și 5.623 gradați și soldați în trupă.

[49] Alexandru Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri,* p. 206-207.

[50] *Ibidem,* p. 208.

[51] M.N.U.A.I., *Colecția documente și inventare*, inventar nr. 6410, nr. 1; Coriolan Băran. *Repere asupra vieții. Memorii*, p. 206. Menționăm că Brevetul de acordare a acestei distincții a fost semnat de regele Ferdinand I în 6 iunie 1919. Despre acest Ordin al statului român prin care erau recompensate serviciile de excepție aduse României, a se vedea informații în: Ion Safta; Jipa Rotaru; Tiberiu Velter; Floricel Marinescu, *Decorații românești de război 1860-1947*, București, Editura Universitaria, 1993, p. 54-55.

Major a SO VI-VII. Va fi satisfacția dumneavoastră ca trupele și serviciile cari, stau de prezent în fața inamicului și cari sunt încă în curs de organizare, sunt opera d-voastră, contribuind astfel la eliberarea națiunei de sub jugul secular și punând astfel baza unei părți a armatei puternice a României Mari.

Șeful S.O. VI-VII, general de divizie, Boeriu."[52].

În urma participării generalului D. Papp la campania din vest a Armatei române împotriva Ungariei, în perioada aprilie-august 1919, acesta a acoperit înaintarea armatei asigurând trecerile peste Tisa, liniștea și ordinea în spatele frontului în fruntea Diviziei a 18-a[53].

Această mare unitate de luptă formată în principal din ardeleni a participat la luptele din Ungaria pe frontul de la Tisa (Operațiunea de Acoperire de pe Tisa), fiind implicată în ciocniri directe cu unitățile militare ale inamicului în localitățile Szajol, Szolonk și Szenteș. Începând cu 1 mai 1919 asigură acoperirea avansării armatei române pe teritoriul maghiar, Divizia a 18-a fiind repartizată în sectorul Abadsyaloc și până la confluența râului Mureș cu Tisa[54].

Privind afluirea unităților militare ale diviziei pe care a comandat-o generalul Papp, aflăm importante informații și de la un martor ocular participant la ofensiva militară românească pe Tisa și anume căpitanul veterinar Constantin Cosma[55] care în perioada mai-iunie 1919 a trecut prin Sibiu, Cluj, Oradea, după care intră pe teritoriul Ungariei, trecând prin următoarele așezări: Mezöberény, Gyomaendröd, Szarvas, Orosháza, Kisújszállás și Szajol, unde a asistat la inspecția de front efectuată de generalul D. Papp[56].

În armata română au existat și rivalități, respectiv adversități mărunte care au măcinat legătura dintre înalții ofițeri. Este cazul să relatăm aici și că generalul Ștefan Holban, comandantul Grupului de Sud, s-a pronunțat în mod prudent în ceea ce-l privea pe generalul D. Papp, mai mult, a remarcat că nu este cazul să-i fie acordată o comandă viitoare și nici nu a considerat că se impunea înaintarea în grad și avansarea în comandă a generalului D. Papp. Actualul grad și comanda pe care le deținea generalul de brigadă D. Papp erau suficiente

---

[52] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-70, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 5-7, f.-v.; M.N.U.A.I., *Colecția documente și inventare*, inventar nr. 6411; Coriolan Băran. *Repere asupra vieții. Memorii*, p. 206-207. Generalul Ioan Boeriu aprecia în mod deosebit calitățile de bun organizator și de comandant ale generalului Dănilă Papp. Menționa că exista o necesitate evidentă în structurile organizatorice și de comandă ale armatei române de asemenea ofițeri superiori.

[53] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-70, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 2-4 f.-v.; Adrian Bochiș; Ioan Manci; Dan Crișan, *Cronica unui centenar glorios 1916-2016. De la Armata a 4-a de Nord la Divizia 4 Infanterie „Gemina"*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2016, p. 159. În calitate de commandant de divizie a fost plasat în rezerva operativa a Comandamentului Trupelor din Transilvania în 3 mai 1919. Apoi a fost implicat în asigurarea capetelor de pod peste Tisa și afluirea unităților armatei române în Ungaria acționând între 7 mai-7 august 1919, atât în plan ofensiv, cât și prin desfășurarea unor manevre cu rol defensive. Între 12 august 1919 și până în 5 octombrie 1919 a asigurat ordinea, proprietatea, liniștea în zona din spatele frontului, iar apoi până în 3 decembrie 1919 a asigurat de la nord la sud cu efectivele pe care le conducea paza Tisei și siguranța zonei militare.

[54] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. 11.776/1974, f. 2; Adrian Bochiș; Ioan Manci; Dan Crișan, *Cronica unui centenar glorios 1916-2016. De la Armata a 4-a de Nord la Divizia 4 Infanterie „Gemina"*, p. 159.

[55] Viorel Cosma, *Jurnal de război (1916-1919). Căpitan doctor Constantin Cosma*, Onești, Editura Magic Print, 2013, p. 127-133; Alin Spânu, *Războiul de întregire văzut din linia a doua. Cazul căpitanului veterinar Constantin Cosma*, în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, anul XXI, nr. 1 (79), 2018, p. 46-47.

[56] Viorel Cosma, *Jurnal de război (1916-1919). Căpitan doctor Constantin Cosma*, p. 130-132.

pentru acest ofițer[57]. De altfel, generalul de brigadă Ș. Holban, relata în *Foaia calificativă* a generalului D. Papp pentru perioada 23 aprilie 1919 și până la 26 iulie 1919, următoarele:

> „[…] Am avut sub ordinele mele pe general Papp pe timpul de la 23 aprilie 1919 și până la 26 iulie 1919, deci atât înainte de ofensiva din Iulie împotriva Ungariei cât și înainte. Am constatat că generalul Papp are calități ostășești deosebite, atât din punct de vedere al cunoștințelor generale și profesionale, cât și din punctul de vedere al puterii de muncă și corectitudine. Toate aceste calități l-ar ridica la înaintare excepțională ... Totuși, nu pot face o asemenea propunere fiindcă după numia 2 zile de luptă, neîncrederea în reușită a subordonaților săi s-a răsfrânt și asupra sa și ca rezultat a făcut un raport alarmant și în care se arată, în esență, Comandamentului superior, ca să nu se mai conteze pe Divizia sa (a 18-a Ardeleană)[58].

În pofida acestor aprecieri, oarecum incorecte, ale generalului Ș. Holban, remarcăm și alte opinii la generalul de divizie Gheorghe Mărdărescu, care era comandantul Comandamentului Trupelor din Transilvania și care lăuda în 3 martie 1920 activitatea generalului D. Papp. Gh. Mărdărescu a remarcat că aluziile la adresa generalului Papp care au fost făcute de către fostul comandant al Corpului de Sud, generalul de brigadă Ș Holban, nu erau adresate direct generalului Papp, ci, mai degrabă a reflectat la un moment dat starea de spirit care caracteriza întreg Grupul de Sud, în care a fost încorporată și Divizia a 18-a Ardeleană condusă de generalul Papp[59]. De asemenea, același comandant al forțelor militare române din Transilvania, generalul Gheorghe Mărdărescu, în 20 martie 1920 remarca activitatea, profesionalismul organizatoric și calitățile militare ale generalului D. Papp:

> „ […] Generalul Papp a intrat în subordinele mele la desființarea Grupului de Sud. Cât a fost sub ordinele mele, generalul Papp prin ordinea pusă în Divizie, prin instrucțiunile date de dânsul pentru întărirea disciplinei și reîmprospătarea instrucțiunii unităților și ofițerilor după rezultatele ce am constata cu ocazia inspecției făcute unităților și Centrului de Instrucție al Diviziei mi-am făcut convingerea că este un ofițer general distins, dotat cu calități superioare, foarte energic și bine pregătit pentru comanda de unități mari de toate armele. Rămâne a se decide dacă poate fi propus la înaintare ținând cont și de rezerva făcută de fostul Comandant al Grupului de Sud, poate sau nu să fie propus la gradul de general de divizie”[60].

Indiferent de situația existentă și de rivalitatea dintre generalii Ș. Holban și D. Papp, generalul Gh. Mărdărescu, a apreciat activitatea lui D. Papp și concluziona în *Foaia calificativă*, a acestuia din urmă pentru perioada anului 1919, următoarele:

> „ […] Generalul Papp este un priceput și viteaz ostaș, o pregătire îngrijită și cu convingere îl propun pentru gradul de general de divizie și comandant de Corp de Armată de-i va veni rândul”[61].

Notăm din rândurile unei aprecieri consemnate în *Foaia califcativă* a generalului D. Papp, pentru perioada 1 noiembrie 1919-31 octombrie 1920, făcută de către generalul de

---

[57] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-69, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 6 f.-v.
[58] *Ibidem*, f. 6-v.
[59] *Ibidem*.
[60] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-69, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 6 f.-v.
[61] *Ibidem*.

divizie Ioan Boeriu, comandantul Comandamentului Corpului VII Armată din Sibiu și șeful său militar ierarhic direct:

> „ [...] Generalul D. Papp a fost una dintre figurile eroice marcante ale războiului mondial. Dă de la început dovadă de un rar talent organizatoric, înzestrat cu o judecată clară, împreună cu o conștinciozitate ideală, vitejie impunătoare și energie de fier. În calitate de comandant îi s-au încredințat cele mai grele însărcinări de care s-a achitat în cele mai critice situații în mod strălucit. În semn de recunoștiință a meritelor și calităților sale ostășești, conducerea armatei l-a împărtășit de o deosebită distincțiune numind unitățile comandate de dânsul cu numele său, de exemplu, „Brigada Papp, Grupul de luptă Papp, etc". În timpul revoluției și refacerii noastre naționale, generalul Papp a depus o muncă uriașă, organizatorică, de instrucție a trupelor, de comandă în serviciile neamului, dându-mi cel mai prețios ajutor la organizarea Jandarmeriei și a trupelor noastre ardelene. Munca aceasta, numai acela o poate aprecia, care trăind în atmosfera Revoluției novatoare și stând în vârtejul evenimentelor de atunci cunoaște greutățile cu care am avut de luptat. … La comandementul Diviziei a 18-a pe care o comandă din aprilie 1919, generalul Papp nu s-a schimbat, este același ofițer conștiincios, muncitor, exemplar. Dispune de cunoștiințe profesionale ca rar altul și de o bogată experiență de război culeasă în decursul celor patru ani și jumătate nu la spatele frontului ci în nemijlocit confict cu forțele inamice, în parte ca șef de stat major, mai mult însă, ca și comandant de unități aparte; caracter ferm și curat, suflet nobil și cavaler perfect și-a continuat activitatea sa de vrednic ostaș, până în prezent, dând cel mai frumos exemplu de conduită a unui comandant conștient de nobila și înalta sa chemare[62].

Generalul comandant Ioan Boeriu continua prin a remarca că și-ar dori ca Armata Română să aibă mulți ofițeri superiori de talia și pregătirea generalului D. Papp, remarcând că, atât pregătirea, cât și calitățile excepționale de comandă și organizare ale lui D. Papp reprezintă argumentele cele mai bune în vederea înaitării în grad a acestuia în mod excepțional, putându-i fi încredințată comanda unui Corp de Armată[63]. În rândurile marilor unități militare românești din Transilvania a fost inclus Corpul voluntarilor ardeleni, care a fost chemat sub arme de guvernul provizoriu de la Sibiu din 4 februarie 1919.

Interesul pentru o armată bine organizată în Transilvania a fost exprimat și susținut în cercurile politice care orbitau în jurul Casei Regale. Principele de coroană, Carol, inspectase personal, cu ocazia vizitei sale făcute în 1919, regimentele române aflate în subordinea Consiliului Dirigent din Alba Iulia, Brașov, Orăștie, Sibiu[64]. În conformitate cu *Foaia Calificativă nr. 1479/1921*, care a fost realizată pentru perioada 1 noiembrie 1920-31 octombrie 1921, generalul comandant al Inspecției Armatei, Arthur Văitoianu, aprecia activitatea generalului D. Papp, remarcând:

---

[62] *Ibidem*, dosar nr. 11.776/1974, f. 5 f.-v.

[63] *Ibidem*, f. 5-v. Foaia calificativă a generalului D. Papp, era semnată pentru conformitate de nou numitul commandant al Corpului VII Armată de la Sibiu, generalul Henri Cihoski.

[64] *Gazeta oficială*, I, nr. 7 din 19 ianuarie 1919, p. 37-38; *Patria* I. nr. 9 din 23 februarie 1919, p. 2; Ioan I. Șerban, *Istoricul Legiunii Române din Italia*, în *Apulum. Acta Musei Apulensis*, XXVIII, 1980, p. 522. Format din foștii prizionieri transilvăneni și bucovineni din Rusia, Corpul Voluntarilor Români a avut în fruntea sa pe Victor Deleu și colonelul Marcel Olteanu în bătălia de la Mărășești. Acestei structuri militare i s-a alăturat pe măsură ce soseau legiunile de voluntari care au luptat în partea de nord a Italiei.

„ […] Generalul D. Papp este un ofițer care reprezintă gradul și funcția ce o îndeplinește în modul cel mai desăvârșit. Inspirat, muncitor, serios, energic, drept și demn se impune inferiorilor și este stimat mult de superiorii săi”[65]

Același general A. Văitoianu remarca, printre altele:

„ […] Sunt de perfect acord cu generalul comandant al Corpului VII Armată în ceea ce privește pe generalul Papp. Cunosc prea bine pe acest ofițer general. Merită cu prisosință înaintarea în gradul de general de divizie și comanda de Corp de Armată”[66].

Datorită unor nemulțumiri față de ceea ce a văzut și din motive personale ca urmare a celor trăite și constatate, generalul de brigadă D. Papp, comandantul Diviziei a 18-a Infanterie din Sibiu, și-a depus demisia din funcție și din cadrele armatei în cursul lunii decembrie 1920, dar la sfârșitul lunii respetctive, în ziua de 28, conform unui ordin al Ministrului de Război, generalul Ion Rășcanu, se specifica că demisia generalului Papp nu era acceptată (ordinul Ministrului nr. 40.608/28 decembrie 1920). General D. Papp intra în posesia numitului ordin în 9 ianuarie 1921, acesta fiindu-i transmis prin intermediul Serviciului de Stat Major, Biroul Adjutantului din cadrul Corpului VI Armată de la Sibiu[67].

Remarcăm că în răspunsul primit se preciza că, din considerente superioare de stat, a fost refuzată demisia sa de către ministrul de război, care a dispus imediat menținerea sa în activitatea militară, iar la recomandarea M.S. Regelui Ferdinand I, generalul Papp urma să fie trecut pe o treaptă superioară în interesul și binele serviciului militar și al statului român întregit, în calitate de comandant al unui Corp de Armată[68]. Totodată, remarcăm și modul în care generalul imediat ierarhic superior, Henri Cihoski aprecia, atât profesionalismul, cât și experiența de front, demnitatea de care a dat dovadă mereu și respectul de care generalul Papp s-a bucurat în rândurile subordonaților săi, astfel că recomanda și propunea calitatea de comandant al unui Corp de Armată român pe generalul Papp Ministerului de Război. De asemenea, s-a propus înaintarea în gradul de general de divizie și de învestire la comanda unui Corp de Armată:

„ […] Cunoaște prea bine conducerea trupelor (arme combinate) … are o mare experiență de război începând campania militară în anul 1914 [în armata imperială Austro-Ungară] și terminând-o în anul 1919 în Ungaria [în armata regală a României în calitate de general de brigadă, comandant al Diviziei 18 Infanterie/Ardeal]. Consider pe generalul D. Papp ca pe unul dintre cei mai valoroși ofițeri superiori ai oștirii noastre înzestrat cu înalte și frumoase calități sufletești. Propun pe generalul de brigadă D. Papp la înaintarea în gradul următor și acordarea comezii de Corp de Armată”[69].

În 10 și 11 ianuarie 1920, generalul de brigadă D. Papp a participat în Sibiu la prima adunare generală a Asociațiunii Transilvane (Astra), organizată în perioada de după Primul Război Mondial, pronunțându-se, printre alții, cu privire la colaborarea dintre Astra și

---

[65] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. 11.776/1974, f. 7 f.-v.
[66] *Ibidem*, f. 7 f.
[67] Ioana Rustoiu, Smaranda Cutean, Marius Cristea, *Excelență sub două flamuri*, p. 89.
[68] M.N.U.A.I., *Colecția documente și inventare*, inventar nr. 6414; Ioana Rustoiu, Smaranda Cutean, Marius Cristea, *Excelență sub două flamuri. Dănilă Papp (1868-1950)*, p. 13-14.
[69] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. 11.776/1974, f. 7-v. Propunerea este făcută de către generalul Henri Cihoski comandantul Corpului VII Armată de la Sibiu, iar pentru conformitatea documentului menționat semnează același general commandant H. Cihoski.

Armată. A reiterat, în cuvântarea pe care a susținut-o, necesitatea organizării unor cursuri pentru tinerii soldați în termen, dar și cu privire la înzestrarea unităților militare și a garnizoanelor din Transilvania cu biblioteci, fond de carte și săli pentru lectură. De asemenea, a amintit și despre necesitatea prezentării de către conferențiarii Astrei a unor metode igienico-sanitare care să combată în rândul ostașilor diferitele afecțiuni digestive. Generalul Dănilă Papp a reprezentat instituția Armatei alături de ceilalți ofițeri superiori care au participat la reactivarea postbelică a activităților organizatorice și cultural-specifice ale acestei mari societăți cultural-naționale: Astra[70].

Deținem informația că soția generalului Papp, Eugenia Papp, s-a implicat constant în activitatea organizatorică a Asociațiunii, fiind recunoscută în documenetele Comitetului central al Astrei ca membru fondator al acestei societăți cultural naționale[71]. În documentele Astrei, Despărțământul Sibiu a remarcat în rândurile sale 46 de membri având diferite grade, dintre care cinci ofițeri superiori cu grad de general au fost înscriși pe listele membrilor fondatori: Ioan Boeriu, Alexandru Bunaciu, Dionisie Florian, Traian Moșoiu și Dănilă Papp[72].

Remarcăm și Ordinul de zi nr. 91/1921, semnat de comandantul Diviziei 18 Infanterie, generalul Dănilă Papp, în care înaltul ofițer român aducea la cunoștința ofițerului comandant al Regimentului 91 Infanterie din Alba Iulia mulțumirea pe care generalul Ion Rășcanu a exprimat-o privind inspecția de zi pe care a efectuat-o în cadrul acestei mari unități militare din Alba Iulia, care era parte din Divizia 18 Infanterie. În acest document, generalul D. Papp a semnalat comandantului Regimentului 91 Infanterie Alba Iulia despre ,,deosebita apreciere făcută de către Domnia sa, D-l. Ministru Rășcanu cu această ocaziune[73]:

> ,, […] cu vie mulțumire țin să vă aduc la cunoștință, Domnule General, că am fost pe deplin satisfăcut de cele constatate cu ocaziunea inspecțiunii făcute Regimentului 91 Infanterie Alba Iulia. Trupa este disciplinată, bine instruită și mai presus de toate foarte însuflețită. Am convingerea că țara poate conta oricând pe credința și destoinicia acestui regiment. S-a muncit cu râvnă, pricepere și mult folos. Pentru aceste frumoase rezultate, vă aduc încă odată caldele mele mulțumiri"[74].

---

[70] *Neamul românesc*, XV, nr. 5 din 22 ianaurie 1920, f. 2; *Transilvania*, LI, nr. 1, 1920, a se vedea *Coperta II*; Valer Moga, *Adunările generale ale ASTREI în perioada 1918-1930*, în *Apulum*, XXXIII, 1996, p. 188-189. De menționat numele celorlalți ofițeri superiori care au participat la adunarea generală a Astrei din Sibiu în 1920: Ioan Boeriu, Gheorghe Mărdărescu, Constantin Panaitescu, Dionisie Florian și medicul-general Gheorghe Moga.

[71] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-68, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 1; *Ibidem*, Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr.11.776/1974, f. 1. Este trecută și data de 20 august 1885 privind căsătoria sa cu Eugenia Ivașcu. Vezi și în: M.N.U.A.I., Colecția documente și inventare, inventar nr. 6412. Dănilă Papp s-a căsătorit cu Eugenia Ivașcu, prin căsătorie devenită Eugenia Papp în 18 august 1885. Mariajul celor doi fiind încuninat de nașterea fiului Eugen Papp. Soția generalului D. Papp s-a stins din viață în anul 1931, generalul supraviețuindu-I până în 30 martie 1950.

[72] Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale (se va cita prescurtat: S.J.S.A.N.), Fond *Astra*, doc. nr. 258/1922, f. 1-2; *Transilvania*, LII, nr. 7-8, 1921, p. IV-VI, XV-XVI, 669-670; Valer Moga, *Adunările generale ale „Astrei" în perioada 1918-1930*, p. 189; Neculai Stoina, Mihai Racoviţan, *Academia Trupelor de Uscat*, p. 134.

[73] A.M.N.R.-D.C.A.P., Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. 11.776/1974, f. 6-7.

[74] *Ibidem*, f. 6.

Generalul Ion Răşcanu, la adresa Regimentului 91 Infanterie Alba Iulia, a apreciat activitatea de comandă a acestei mari unități militare, iar generalul D. Papp a concluzionat prin a menționa în fața întregului Regiment, în urma trecerii sale în revistă, următoarele:

„ […] Aceste drepte și frumoase aprecieri, mie ca și comandant al vostru de Divizie îmi umple inima de mulțumire și fiind convins că Regimentul 91 Infanterie din Alba Iulia va face și în viitor aceeași deosebită cinste Diviziei din care face parte, cu această ocaziune țin să mulțumesc D-lui. Colonel Comandant al Brigăzii 46 Infanterie, d-lui colonel comandant al acestui regiment precum și vrednicilor ofițeri și soldați ai Regimentului 91 Infanterie din Alba Iulia. Dorindu-vă același spor la muncă pentru binele Patriei noastre scumpe”[75].

Documentul a fost semnat de către generalul D. Papp, comandantul respectivei divizii și este constrasemnat pentru conformitate de către generalul Henri Cihoski, la acea dată comandant al Corpului VI Armată din Sibiu. Mai notăm participarea generalului D. Papp, comandantul Diviziei a 18-a, în fruntea unităților acesteia la încoronarea Majestăților Lor, Ferdinand I și Maria, în 22 octombrie 1922 la Alba Iulia, ocazie cu care generalul Papp a primit din mâna suveranului întregitor decorația Coroana României în Grad de Mare Ofițer[76]. În același an, marea unitate militară pe care general Papp a condus-o a fost distinsă cu aceeași înaltă decorație a statului român întregit.

Bibliografie

I. Izvoare

Fonduri arhivistice

Arhivele Militare Naționale ale României-Depozitul Central de Arhivă din Pitești

Fond *Direcția Cadre și Învățământ*,

Arhiva Ministerului Apărării Naționale (în continuare se va cita A.M.A.N.),

Fond *Marele Stat Major, Serviciul istoric*

Fond *Comandamentul Trupelor din Transilvania*

Fond *Microfilme,* Rola P. II 5.161, c. 268; *Microfilme,* Rola P II, 5.216, c. 105

Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale,

Fond *Astra*

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia

Colecția documente și inventare

2. Corespondență, memorii, sinteze

Băran, Coriolan, *Repere asupra vieții. Memorii*, prefață de Aurel Ardelean, ediție îngrijită de Vasile Popeangă, studii introductive Eugen Criste, Arad, Editura Universității de Vest „Vasile Goldiș”, 2008.

Cosma, Viorel, *Jurnal de război (1916-1919). Căpitan doctor Constantin Cosma*, Onești, Editura Magic Print, 2013.

[75] *Ibidem*, f. 6 f.-v.

[76] *Ibidem*, Fond *Direcția Cadre și Învățământ*, dosar nr. P.[ersonal]-68, *Memoriu Generali. General de Divizie Papp Dănilă*, f. 3-v.; *Cartea Încoronării. Albumul comemorativ al Încoronării Majestăților Lor Regele Ferdinand I și Regina Maria la Alba Iulia*, Alba Iulia - București, Tipografia Carmen Sylva, 1923, p. 61.

Maniu, Iuliu, *Unirea Ardealului. Conferință ținută la Radio București în 24 ianuarie 1934*, p. 42-43.

Safta, Ion; Rotaru, Jipa; Velter, Tiberiu; Marinescu, Floricel, *Decorații românești de război 1860-1947*, București, Editura Universitaria, 1993.

3. Periodice

Gazeta oficială a Consiliului Dirigent din Sibiu, 1919

Patria din Cluj, 1919

Pester Lloyd, din Budapesta, 1916

Monitorul Oficial al României" din București, 1919

Neamul românesc din București, 1920

Transilvania din Sibiu, 1920

II. Lucrări generale și speciale

***, *Armata a IV-a „Transilvania". Istoria unei jumătăţi de veac,* vol. IV (13 mai 1945-sept. 1999), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999.

Baboş, Alexandru, *Consiliul Dirigent, Ardelenii şi Apărarea Marii Uniri*, Sibiu, Editura Spicon, Sibiu, 2000.

Bochiș, Adrian; Manci, Ioan; Crișan, Dan, *Cronica unui centenar glorios 1916-2016. De la Armata a 4-a de Nord la Divizia 4 Infanterie „Gemina"*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2016.

Cartea Încoronării. Albumul comemorativ al Încoronării Majestăților Lor Regele Ferdinand I și Regina Maria la Alba Iulia, Alba Iulia-București, Tipografia Carmen Sylva, 1923.

Groza, Mihai-Octavian, *Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2015.

Iancu, Gheorghe, *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului national unitar român (1918-1920)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1985.

Mărdărescu, Gheorghe, *Campania pentru desrobirea Ardealului și ocuparea Budapestei (1919)*, Baia Mare, Editura Marist, 2009.

Patca, Iulian; Ștefan Tutula, Ștefan *Comandanți ai Armatei a 4-a din Transilvania: 1916-2001*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2001.

Preda, Dumitru; Alexandrescu, Vasile; Prodan, Costică, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, Editura Enciclopedică, 1994.

Rustoiu, Ioana; Cutean, Smaranda; Cristea, Marius, *Excelență sub două flamuri. Dănilă Papp (1868-1950)*, Alba Iulia, Editura Altip, 2015.

Stoina, Neculai; Racoviţan, Mihai, *Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcescu". 150 de ani de învăţământ militar românesc 1847-1997*, Sibiu, Editura TipoTrib, 1997.

Șerban, I. Ioan, *Voluntarii transilvăneni și bucovineni din Rusia în războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2003.

III. Studii și articole de specialitate

Groza, Mihai-Octavian, *Pagini din activitatea Senatului Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, în Anamaria Macavei; Roxana Dorina Pop (Coordonatori), *Consemnări despre trecut. Societate și imagine de-a lungul timpului*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2015, p. 199-208.

Iancu, Gheorghe, *Despre formarea și componența Consiliului Dirigent,* în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj-Napoca*, XII, 1969, p. 331.

Ionescu, Mihail, E., *De la apărarea frontierelor Marii Uniri la sistemul de alianțe românesc interbelic*, în *Academica. Revistă editată de Academia Română*, anul XXIX, nr. 10-11, octombrie-noiembrie 2019, p. 86.

Moga, Valer, *Adunările generale ale ASTREI în perioada 1918-1930*, în *Apulum. Acta Musei Apulensis*, XXXIII, 1996, p. 188-189.

Părean, Ioan, *Generalul Ioan Boieriu (1859-1949), fiu al Tării Fagarasului*, în *Revista Academiei Forțelor Terestre*, anul VI, nr. 4 (24), Trim. IV, 2001, p. 35-47:

Racovițan, Mihai, *Constituirea marilor unități militare ardelene. Participarea lor la apărarea României Mari*, în *Studia Universitatis Cibiniensis. Series Historica*, I, 2004, p. 246.

Spânu, Alin, *Războiul de întregire văzut din linia a doua. Cazul căpitanului veterinar Constantin Cosma*, în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, anul XXI, nr. 1 (79), 2018, p. 46-47.

Șerban, I. Ioan, *Istoricul Legiunii Române din Italia*, în *Apulum. Acta Musei Apulensis*, XXVIII, 1980, p. 522.

Tutula, Vasile Ștefan *Rolul Gărzilor Naţionale Române din Transilvania în apărarea Marii Uniri din 1918 (oct. 1918-ian. 1919) până la sosirea Armatei Române din Regat,* în *Astra Clujeană*, an. VI, nr. 1-2/2009, p. 13-20.

Tutula, Vasile, *Constituirea Comandamentului Trupelor din Transilvania (24 decembrie 1918)*, în *Dacia Felix Militaris*, nr. 2/1994-nr. 1(3)/1995, p. 62-64.

SECŢIUNEA

ACTIVITĂŢI CULTURALE

VERSURI UITATE DIN MARELE RĂZBOI

Prof. MARIUS BOROMIZ
Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș” Sălișteа

Foaie verde rămurișteа
Noi, elevii din Sălișteа,
Am transcris cu drag și spor
Versuri din război, de dor,
Cântece de cătănie
Pentru Marea Românie,
Poezii religioase
Ce ne-aduc multe foloase.
Domnul fie lăudat
Pentru cartea ce-am gătat.

Sălișteа, 13 august 2020
Ruxandra Nicorescu, absolventă a clasei a VI-a

După șase luni de muncă, am încercat și sperăm că am reușit să scoatem la lumină și în același timp să facem o radiografie a ceea ce a însemnat Marele Război pentru românii ardeleni și bănățeni, aflați sub stăpânirea austro-ungară, în timpul conflagrației.

Pentru aceasta am ales ca mijloc creații literare din perioada respectivă.

Am reușit să adunăm, în 1200 de pagini, sub titlul „Să iei viața de coarne și să câștigi”, două volume de versuri uitate și scoase acum la lumină.

Doinele, cântecele și poeziile cuprinse în primul volum sub titlul ***„Să iei viața de coarne și să câștigi. Versuri uitate din Marele Război. Cântece și doine cătănești***” reprezintă mărturii ale celor care au luptat pe fronturile Marelui Război (fie cel balcanic, fie cel de est, fie din Italia, fie cel românesc sau mărturii ale războiului din anul 1919 contra bolșevicilor maghiari ai lui Bela Kun, de asemenea poezii trimise din spital sau care exprimă jalea celor de acasă, dar și creații ale elevilor, copii, frați sau surori ale combatanților.

În volumul al doilea, denumit ***„Să iei viața de coarne și să câștigi. Viața de lângă front. Doine și poezii de acasă***”, avem adunate creații populare sau culte ale celor care au trăit războiul și ororile sale, departe de front, acasă.

Aceste „versuri uitate” le-am descoperit, în marea lor majoritate, în publicațiile românilor ardeleni și bănățeni, ortodocși și greco-catolici deopotrivă, apărute în timpul sângeroaselor confruntări, la Sibiu (Foaia Poporului, Telegraful Român, Gazeta Poporului, Calendarul Asociațiunii), Brașov (Gazeta Transilvaniei, Glasul Ardealului), Arad (Românul, Biserica și Școala), Blaj (Unirea, Unirea Poporului), Lugoj (Drapelul) sau Caransebeș (Calendarul Românului), cât și în anumite culegeri de doine și poezii, culese în anii conflagrației de anumite elite care au avut inspirația de a le aduna într-un singur loc.

Creațiile literare cuprinse în cele două volume au fost transcrise fidel, respectându-se ortografia și limbajul perioadei în care au fost create, reflectând totodată gândurile și trăirile personale ale autorilor în momentul plăsmuirii acestora.

Misiunea de cercetare ne-a fost facilitată de faptul că am beneficiat de digitalizarea periodicelor de către Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca și Biblioteca Județeană Arad sau a fotografiilor, de către Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu și de către Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Sibiu.

Menționăm că o parte a fotografiilor ce însoțesc versurile au fost preluate, cu menționarea sursei, din mediul online.

Realizarea celor două volume de versuri din timpul Primului Război Mondial au putut fi publicate datorită finanțării Proiectului „**CultId**” de către Consiliul Județean Sibiu prin Programul acţiunilor pentru cultură şi dezvoltarea comunităţii locale în judeţul Sibiu în anul 2020 care se finanțează din bugetul local al județului Sibiu - Proiecte culturale tip A2 - public.

La realizarea celor două volume au contribuit un număr de 15 elevi ai școlii noastre, din cadrul Cercului de Istorie: Ștefan Nicorescu, Ruxandra Nicorescu, Paula Alexandra Hanzu, George Cunțan, Anda Groot Koerkamp, Răzvan Ilie Ilieș Dădârlat, Milena Maria Radu, Alexandru Coarfă, Andrei Ioan Boromiz, Paula Ioana Gâță, Gabriel Cătălin Lucoi, Livia Elena Florea, Viviana Camelia Fetelea, Denisa Iuliana Oprișor și Denisa Maria Băilă, cel mai mic dintre ei fiind în clasa a IV-a, iar cel mai mare în clasa a X-a, coordonați de prof. Marius Boromiz - director și profesor de istorie și îndrumați de prof. Radu Bâja - director adjunct și profesor de religie și prof. Elena Julieta Nicorescu – profesor de religie.

Dorim să adresăm mulțumiri tuturor celor ce au sprijinit realizarea și tipărirea acestor două volume, mai ales că acestea s-au realizat în această perioadă delicată prin care trecem cu toții: Consiliul Județean Sibiu, Primăria Orașului Sălișteː Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, Muzeul Culturii Sălișteneː Muzeul Parohial Sălișteː Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Sibiu, pasionaților de istorie care au digitalizat fotografii din timpul anilor grei de război, de asemenea doamnelor Ana Lupaș, Carmina Maior, Lavinia Alexe, Maria și Tatiana Munteanu, Malvina Sabău, Simona Dorina Morariu, Rodica Bobeș, domnilor Silviu Borș, Bogdan Andriescu, Carol Lucian Szatmary, Alexiu Tatu, Tudor Arhire, Mircea Gheorghe Abrudan, Gheorghe Rancu Bodrog din Șopotu Vechi (Caraș Severin), Ioan Miclăuș din Tilișca, stabilit în București, preoților din Sălișteː și Aciliu, colegei profesor de limba franceză, Lucia Irimie, colegilor profesori de istorie, Ioan Sorin Virgiliu Coldea și Roxana Daniela Oancea, colegilor profesori de religie, Radu Bâja și Elena Julieta Nicorescu, care au o contribuție mare la realizarea acestui proiect.

Mulțumesc întregii mele familii care mi-a fost alături în realizarea acestui proiect.

Ne bucurăm că am putut scoate la lumină o parte mai puțin cunoscută a istoriei noastre, care are o însemnătate deosebită și care poate explica evenimentele care au dus la Marea Unire din 1918.

Marea majoritate a românior cunoaștem, mai mult sau mai puțin, despre participarea românilor în Primul Război Mondial, doar despre perioada neutralității (1914-1916), despre perioada participării la război alături de Antanta (1916-1918), cu eroicele lupte din Trecătorile Carpaților din 1916, despre glorioasele bătălii din vara anului 1917 de la Mărăști, Mărășești și Oituz și foarte puțini dintre noi despre Războiul contra bolșevicilor maghiari din anul 1919, când, probabil, noi românii am salvat Europa civilizată de comunism.

Românii ardeleni, bănățeni și bucovineni au fost cetățeni loiali ai monarhiei dualiste, participând la marile bătălii de pe fronturile din Galiția, Bucovina, Polonia [Rusească],

Serbia, Bosnia, Muntenegru, Italia, rămânând credincioși împăratului Franz Iosif, iar apoi succesorului acestuia Carol, în speranța dobândirii de drepturi egale cu celelalte naționalități conlocuitoare din Imperiul Austro-Ungar.

Amintire din Răsboiul Lumei! 12 națiuni și doi români.
Pozați în Leibach Ljubliana, subt ceriul liber, Duminica înainte de Trei Sfinți
23 ianuarie 1916.
(Colecția particulară a Doamnei Profesor Lucia Irimie din Sălișteț)

După „Völkermanifest”-ul împăratului Carol și evenimentele ulterioare capitulării monarhului, românii din provinciile aflate sub stăpânirea fostului imperiu bicefal au preluat controlul Transilvaniei, al Banatului și al Bucovinei, prin soldații români din fosta armată austro-ungară, întorși acasă după patru ani de sângeroase lupte, prin gărzile naționale românești, puse la dispoziția consiliilor naționale românești, iar ulterior au hotărât Unirea cu patria mamă, la Cernăuți și la Alba Iulia.

Consider oportun a reda, printr-o preluare din ediția din data de 2/15 octombrie 1918 a ziarului *Telegraful Român* din Sibiu, cum erau explicate și ce au reprezentat cântecele de cătănie scrise în timpul războiului:

„ ... smerite plăsmuiri țărănești, flori de câmp răsărite din sufletul poporului românesc ... conțin simțiri ascunse și gândiri adânci și ne descoperă, în sinceritate, toată frământarea petrecută în inima și mintea ostașului nostru.

Frunzulițele cătănești, îmbrăcate în haina gândirii poetice, tălmăcesc dureri și nădejdi din tranșee și spitaluri.

Aici în fruzele sale verzi, își află luptătorul român mângăere nesfârșită pentru lovirile sorții.

Aici cunoaștem noi, cei rămași acasă, firea soldatului nostru și învățăm a prețui mai bine și mai drept însușirile împreunate cu caracterul său.

În suferințe, mai p[r]e sus de închipuire, au izbucnit cântecele acestea cu o podoabă de frumuseți sălbatice și de adevăruri îndrăznețe.

Versul junelui soldat, ca și al veteranului glotaș, se destăinuiește ca izvorul de sub stâncă: limpede, năvalnic și bogat de sănătate. El nu e cu totul nou, rădăcinile lui se întind departe.

Se poate susține că orice cântec, are îndărătul său, o vechime oarecare, vremea îndreptând și netezind prima plăsmuire descărcată din puterea palmei ce năpădește sufletul.

La aceste producte ale talentului țărănesc, se îndreaptă întotdeauna poezia cultă, ca să-și împrospăteze forma și să-și dobândească vlagă și curățenie, când scriitorii noștri ating vremuri de scăpătare literară." [1]

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, Cercetător Științific III la Institutul de Istorie „George Barițiu" al Academiei Române din Cluj-Napoca, apreciază, în *Cuvântul înainte* al lucrării astfel „*Culegerea, transcrierea și editarea creațiilor populare ale țăranului român din Transilvania și Banat în forma unui corpus unitar, care cuprinde în două volume sute de cântece, poezii și doine cătănești, reprezentând mii de versuri uitate din timpul Marelui Război, este fără-ndoială un proiect istoriografic, cultural și de suflet al coordonatorului și al colaboratorilor săi prin care este restituită o filă importantă din zbuciumul vieții trecute a străbunicilor noștri. Dincolo de marea istorie evenimențială, pe care majoritatea dintre noi o cunoaștem, aceste volume ne oferă acum posibilitatea de a pătrunde în mica și intima istorie a celor mulți și anonimi, versurile lor simple, dar adânci și pătrunzătoare dându-ne șansa de a asculta sunetele duioase și patetice generate de sufletele miilor de soldați ardeleni și bănățeni care au luptat „ziua și noaptea/ tot alătura cu moartea/ Pentru neam, pentru 'mparat,/ Pentru neamul nost de-acasă,/ Și pentru a-i noștri copii", pe fronturile Marelui Război din Galiția, Italia și Serbia, unde unora dintre ei le-au și rămas oasele pentru totdeauna. Această partitură folclorică, plămădită în acordurile muzicale ale doinei tradiționale românești, este întregită de creațiile populare ale familiilor lor de acasă, ale părinților și soțiilor, dar și ale copiilor lor care le-au dus dorul și i-au dat glas prin vers, jale și rugăciune, cum a fost și cazul unui băiat, în vârstă de 11 ani, dintr-o localitate bănățeană care se ruga așa: „Doamne pune pace 'n țară/ Ca să vină tata iară,/ Să-și lucre lucru acasă/ Copilașii să-și grijască".*

Fără-ndoială meritul principal al lucrării de față este de a fi strâns între coperțile ei diversele mărturii versificate ale combatanților și familiilor acestora din vremea Marelui Război, scoțându-le la lumină din arhive, periodice de epocă, broșuri și volume peste care se

[1] Telegraful Român, Sibiu, Anul LXVI, Nr. 103, 2/15 octombrie 1918, p. 1.

aşternuse de mult timp colbul şi uitarea. Numeroasele fotografii din epocă care ilustrează textele îi oferă cititorului o şi mai bună imagine a Primului Război Mondial, familiarizându-l cu actorii unei epoci care a schimbat harta politică a Europei şi a lumii întregi. Editorii vin în întâmpinarea marelui public pasionat de istorie şi folclor, dar fac un serviciu important şi specialiştilor, istorici şi etnologi, cărora le pun la dispoziţie, în două volume ample, aceste izvoare populare din vremea Marelui Război.

În al doilea rând, trebuie apreciată pasiunea şi munca care se ascund în spatele acestui demers editorial ... dus la bun sfârşit printr-o frumoasă şi fructuoasă colaborare între profesorii şi elevii Liceului „Ioan Lupaş" din Sălişte. Rezultatul muncii lor ne dovedeşte încă o dată că şcoala românească nu este într-o eternă derivă, cum ţin mereu unii să ne reamintească, ci, prin asemenea cadre didactice capabile să mobilizeze elevii silitori, liceul sălişteanu face cinste mediului şcolar preuniversitar din judeţul Sibiu, onorându-şi istoria şi cultivând tradiţia cărturărească moştenită de la înaintaşi.

Apărut într-un an dificil, bântuit de o pandemie care a declanşat multe spaime şi a determinat o diminuare vizibilă a activităţilor didactice şi academice, volumul sugestiv intitulat „Să iei viaţa de coarne şi să câştigi" devine o dovadă limpede că a existat viaţă culturală şi muncă de cercetare şi în timpul epidemiei de covid 19, conţinutul volumului arătându-ne tuturor că omenirea a trecut şi prin vremuri mai grele, pe care a reuşit să le depăşească, ceea ce trebuie să ne insufle tuturor speranţă în viitor." [2]

„Să iei viaţa de coarne şi să câştigi. Versuri uitate din Marele război. Cântece şi doine cătăneşti",

Sibiu, Editura Armanis, ISBN 978-606-069-012-2

[2] Micea-Gheorghe Abrudan, *Cuvânt înainte*, în *Să iei viaţa de coarne şi să câştigi. Versuri uitate din Marele Război. Cântece şi doine cătăneşti*, Sibiu, Editura Armanis, p. 9-11.

„Să iei viața de coarne și să câștigi. Viața de lângă front. Doine și poezii de acasă”

Sibiu, Editura Armanis, ISBN 978-606-069-013-9

ISTORIA - CEA MAI IMPORTANTĂ COMPONENTĂ A CULTURII UNIVERSALE

Prof. STANCIU SANDA
Liceul Tehnologic Mârșa

Scopul activității :
Cunoaşterea valorilor culturale, istorice şi spirituale naţionale, dezvoltarea abilităţilor de comunicare şi a spiritului de competiţie.

Obiectivele activității:

1. Informarea elevilor şi cadrelor didactice cu privire la Marea Unire, la sărbătoarea centenarului, cunoașterea actului istoric în sine.
2. Realizarea unui sistem alternativ de activităţi extraşcolare şi de educaţie civică al căror efect să formeze un comportament asertiv şi atitudini pozitive la cel puţin 50% dintre elevii grupului ţintă.

Grup țintă : elevi din clasele I-XII ai Liceului Tehnologic Mîrșa

Locul desfășurării: sălile de clasă

Descrierea activității:

Ziua Naţională este o zi deosebită pentru toţi românii, mai ales pentru că ea are o semnificaţie istorică deosebită. Unirea realizată în 1918 este una din cele mai mari realizări istorice ale poporului nostru. Insuflarea dragostei pentru strămoşii noştri, pentru trecutul istoric al poporului nostru, pentru realizările istorice şi culturale, precum şi pentru personalităţile pe care le-a dat acest popor de la începuturile sale şi până azi, sunt doar câteva din subiectele pe care le abordăm cu ocazia acestui eveniment.

Încă de la grădiniţă, copiii trebuie să afle despre istoria şi strămoşii noştri, tot la fel cum este obligatoriu ca să-şi cunoască familia: părinţii, fraţii, bunicii, rudele mai apropiate sau mai îndepărtate.

Ziua Naţională este un bun prilej de a aborda astfel de subiecte pe teme de istorie, ocazie cu care insuflăm copiilor sentimente de dragoste şi respect pentru: limba română, ţara noastră, poporul român, strămoşii noştri, pentru obiceiurile şi tradiţiile strămoşeşti, pentru istoria şi eroii noştri, mândria că sunt descendenţii unor oameni curajoşi şi iubitori de neam şi ţară.

În cadrul acestui proiect, elevii au primit materiale-suport care cuprind următoarele teme: Unirea Basarabiei cu România, Unirea Bucovinei cu România, Unirea Transilvaniei cu România, semnificația Unirii, descrierea stemei României, informații despre imnul și drapelul național al României, obiective turistice din Alba Iulia (Cetatea Alba Carolina, Muzeul Național al Unirii, Catedrala Reîntregirii Neamului, Catedrala Romano-Catolică).

Activitatea noastră și-a dorit ca elevii să afle mai multe noțiuni despre istoria poporului nostru și implicit despre momentul istoric al Marii Uniri. Ei au primit materialele-suport pentru a citi (a învăța) informațiile referitoare la Marea Unire, iar ulterior au primit un test-concurs. După testul-concurs a urmat o probă literar-istorică. Fiecare elev a redactat o compunere în care s-a argumentat semnificația zilei de 1 decembrie văzută din perspectiva fiecăruia. Elevii care au obținut un punctaj mare la testul concurs au beneficiat de o excursie în orașul Alba Iulia pentru a vizita obiectivele turistice din acest oraș. Deplasarea la Alba Iulia a fost posibilă cu sprijinul Primăriei Avrig, care, foarte receptivă la nevoile școlii, a suportat cheltuielile de deplasare.

Imagini din timpul desfășurării activității:

Cetatea Alba Carolina

Muzeul Național al Unirii

LOCALNICI CARE AU FĂCUT ISTORIE

Prof. CONSTANTIN COROPEȚCHI
Director Liceul Tehnologic Mârșa

Locul desfășurării: Liceul Tehnologic Mârșa

Grup țintă: elevii ciclurilor primar și gimnazial

Scopul activității: promovarea, în rândul elevilor a valorilor istorice locale

Desfășurarea activității:

Orice localitate îşi are istoria ei, are o vechime, o întindere în timp şi spaţiu, are personalităţile ei, are OAMENI, LOCURI, FAPTE cu care se poate mândri. Este rolul dascălilor să le descopere, să încerce să le pună în valoare, să-i facă pe elevi să le conştientizeze însemnătatea, să fie interesaţi şi mândri de comunitatea locală. Numai cunoscând istoria locală ne cunoaştem mai bine, învăţăm să fim mai buni, să apreciem valorile neamului, ne dezvoltăm spiritul patriotic

Abordarea evenimentelor, fenomenelor şi personalităţilor prin prisma localităţii natale contribuie nu doar la o înţelegere şi percepere mai bună a lor, dar şi la identificarea sa în raport cu comunitatea din care face parte, înţelegerea specificului localităţii şi educarea unui sentiment de mândrie de apartenență la aceasta comunitate.

Au fost prezentate mari personalități ale localității noastre:

Gheorghe Lazăr (n. 5 iunie 1779, Avrig - d. 17 septembrie 1823, Avrig) a fost un pedagog, teolog, traducător și inginer român, considerat fondatorul învățământului în limba română din Țara Românească (în 1818 a înființat în București prima școală cu predare în limba română, Școala de la Sfântul Sava).

- Samuel von Brukenthal - guvernator al Transilvaniei între 1777-1787; printre moștenirile lăsate se numără reședința de vară și Parcul baroc din Avrig.

- Vasile Stoica (n. 1 ianuarie 1889 - d. 27 iulie 1959) - diplomat și deținut politic sub regimul comunist;

Ambasadorul/Ministrul Vasile Stoica în anii 1940
(Colecția Colonel Gheoeghe Popențiu-Sibiu)

- Romulus Cândea (n. 7/19 octombrie 1886 - d. 27 ianuarie 1973)- membru corespondent al Academiei Române, Profesor Universitar la Cluj și Sibiu, istoric; profesor, decan (1923-1924) şi rector (1925-1926) al universității din Cernăuți, primar al orașului Cernăuți;

- Gheorghe Popenţiu (n. 29 martie 1912 - d. 20 octombrie 2000) - Colonel din Batalionul 3 Vânători de Munte, "Prinţul Frederic de Hohenzollern", veteran de război, decorat cu medalia "Coroana României", nepot al diplomatului Vasile Stoica. A contribuit la ridicarea bustului lui Gheorghe Lazăr la Avrig;

- Augustin Cândea- medic chirurg, a pus, împreună cu Victor Babeș, bazele clinicii de chirurgie din Timișoara. Bustul său se găsește azi în fața Clinicii de Obstretică și Ginecologie din Timișoara;
- Dumitru Mareș (n. 18 aprilie 1932 - d. 6 noiembrie 1977), profesor universitar, fondator al Facultății de Studii Economice din Timișoara, coordonatorul primului manual românesc de „Economia industriei”;
- Radu Constantinescu (n. 1925 - d. 1988) – preot;
- Gheorghe Sîrghie (n. 4 aprilie 1915 Avrig - d. 7 februarie 2001), compozitor și dirijor cu o activitate prodigioasă în domeniul muzicilor militare, Membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România din 1977;
- Maria Spiridon - creatoare de artă populară, fondatoarea unei școli de țesut-cusut, a dus faima artei țesutului din Țara Oltului până în S.U.A. și Canada.

Elevii au fost surprinși, dar totodată interesați să afle că o localitate așa micuță ca Avrigul nostru a dat așa personalități importante pentru cultura și istoria noastră națională.

Cu darul său oratoric plăcut, doamna Grancea Maria a reusit să capteze atenția elevilor, toate aceste prezentări făcându-se într-un mod plăcut, sub formă de povestioare și întâmplări.

Surse bibliografice:https://ro.wikipedia.org/wiki

ISTORIA CITITĂ

Prof. UREA MARCELA
Liceul Tehnologic Mârșa

Data desfășurării: săptămâna 17-21 noiembrie 2018
Locul desfășurării: CDI şi sala de clasă
Grup-țintă: clasele ciclului primar

Descrierea activității:

Prin aceste activități ne-am propus să le insuflăm copiilor pasiunea de a citi, de a afla faptele înaintaşilor noştri care au reuşit, prin stăruință și abnegație, să realizeze paginile de istorie ale poporului român. În același timp, am dorit să stimulăm formarea sentimentului patriotic al elevilor și dezvoltarea gândirii și a vorbirii, să încurajăm libertatea de exprimare.

Activitatea noastră a constat în citirea unei povestiri istorice pe zi, împreună cu elevii ciclului primar.

Au fost lecturate următoarele titluri :

-***Poveste despre unire*** (P.D.Popescu -Legende și povestiri istorice), clasa pregătitoare;
-***Un tricolor pentru Unire (***P.D.Popescu -Legende și povestiri istorice), clasa I;
-***Mihai Viteazul-voievod al tuturor românilor*** (Dumitru Almaș-Povestiri istorice), clasa a II-a;
-***Steagul Unirii (***P.D.Popescu -Legende și povestiri istorice), clasa III-a;
-***Neasemuita pildă a Unirii*** (Costantin Bostan –Făcliile unirii), clasa a IV-a.

Am dorit să dăm acestor activități caracter interdisciplinar și, astfel, după fiecare lecturare, am încercat să învățăm cântece patriotice, să transpunem prin desen mândria de a fi român, să realizăm macheta României mari. Lucrările copiilor au fost afișate la loc de cinste, iar cântecele învățate au fost cântate la serbarea aniversară dedicată centenarului.

Imagini din timpul desfășurării activității:

ZIUA NAȚIONALĂ ÎNTRE ”IERI ȘI AZI”

Prof. MĂRGINEANU GABRIEL-NICOLAE
Metodist I.S.J. Sibiu
Liceul de Artă Sibiu

Proiect extrașcolar, pentru a participa cu elevii liceului de Artă în cadrul zilei Naționale a României, proiect de bune practici, de respect al înaintașilor pentru ceea ce avem, de mândrie națională - ”Noi suntem Români !”

Motto - "Această unire românească n-ar avea nici o valoare dacă nu s-ar sprijini pe însăși conștiința noastră despre necesitatea ei, despre caracterul ei sacru, nezguduit, despre aceea că ea e astăzi, ceea ce nu înţelege o mulțime de lume, o condiţie pentru existența însăși a poporului nostru". Nicolae Iorga

În cadrul acestui proiect are loc prezentarea a ceea ce a fost și este Ziua Națională (așa cum este ea prezentată mai jos), depunere de coroane la Cimitirul Eroilor, cât și participarea cu elevii la activitățile desfășurate în cadrul acestei zile de către instituțiile statului.

În acest an datorită situației de pandemie a avut loc prezentarea în online a materialului, cât și o solicitare de implicare a elevilor prin prezentarea de planșe, proiecte, eseuri, prezentare de obiecte tradiționale.

Ziua Națională între ”ieri și azi” - Ziua Națională a Romaniei a fost sarbătorită pentru prima dată pe 1 decembrie în anul 1990. De atunci, anual, în fiecare oraș al țării se organizează defilări, parade, depuneri de coroane sau concerte ale armatei. Cu ani în urmă, Ziua Națională marca și alte date istorice. Vă mai amintiți care sunt acestea? Sărbătorim 1 decembrie în cinstea Marii Uniri a Principatelor Romane. Contextul istoric a conferit Zilei Naționale a României și alte semnificații. Astfel, în perioada comunistă Ziua Națională, celebrată la 23 august, reprezenta prilej de sărbătoare pentru eliberarea de sub „jugul fascist”. Anterior comunismului, ziua națională era sărbatorită pe 10 mai și avea semnificația venirii în țară a Regelui Carol I. În timp, cele două date și-au pierdut din însemnătate, iar, de cele mai multe ori, menționarea lor este o simplă consemnare în paginile unor ziare sau reviste.

Ziua Națională la 10 mai: omagii pentru Rege și familia sa

Din 1867 și până în 1947, Ziua Națională era sărbătorită pe 10 mai, dată la care Principele Carol I a fost proclamat domnitor și, mai apoi, rege al României.

Sărbătoarea zilei de 10 mai avea în centru persoana regelui și a familiei sale. Familia regală nu numai că participă la defilare, dar era prezentă și la slujba pentru sfințirea zilei la Mitropolie, la masa festivă de la Palat, iar seara ieșea în mijlocul bucureștenilor, asista la bătaia cu flori de la "Sosea" și la spectacolul cu focuri de artificii din Cișmigiu.

10 mai nu era însă doar ziua regelui și a familiei sale. La București, în Piața Universității, se organiza defilarea armatei, a elevilor, studenților, meșteșugarilor și negustorilor, a primarilor și nobililor județelor țării, îmbrăcați în costume populare specifice zonei din care veneau.

De asemenea, cele mai spectaculoase serbări de 10 mai au fost cele din 1881, când a fost proclamat regatul, și cele din 1906, la 40 ani de domnie a lui Carol I și la 25 ani de la proclamarea regatului.

Ziua Națională la 23 august: manifestări „în cinstea partidului”

Defilările șoimilor patriei și ai pionierilor nu pot fi străine nimănui. Chiar și cei care nu au trăit în vremea regimului comunist au auzit de la familie sau cunoscuți istorisiri despre manifestările organizate "în cinstea partidului și conducătorului iubit."

În regimul comunist toți românii erau obligați să participe la acțiunile prilejuite de Ziua Națională. Din 1947 și până în 1989, stadionul 23 August se umplea de oameni în marea zi de sărbătoare. Totodată, organizarea Zilei Naționale presupunea pregătiri până în cele mai mici detalii. De la hainele pe care oamenii trebuiau să le poarte și până la modul în care erau grupați pe coloane. Oamenii erau luați de la locul de muncă, împărțiți în grupuri și aliniați pentru paradă. În fiecare oraș al țării răsunau cântece patriotice și lozinci („Stima noastră și mândria”, „Partidul, Ceaușescu, România”etc.), menite să îi preaslăvească pe cei doi conducători care priveau totul din tribunele unde stăteau. Revista „Historia” consemnează 23 august ca pe „o zi măreață, o zi în care pionierii cântau și recitau, militarii și tinerii defilau, steaguri erau fluturate, Stadionul Național era plin. Regimul comunist și paradele fastuoase ce au venit la pachet cu el au lăsat în urmă un gust amar pentru mulți oameni care le-au experimentat.”

Ziua Națională la 1 decembrie, după 1990

Ziua de 1 decembrie este cunoscută tuturor chiar dacă semnificația ei este sau nu apreciată. Pentru unii înseamnă doar o zi liberă de la serviciu, în timp ce alte persoane găsesc un prilej de bucurie și sărbătoare alături de ceilalți români.

În fiecare an, de 1 decembrie, autoritățile române organizează o serie de manifestări care includ parade militare, evenimente culturale sau focuri de artificii. De multe ori, oameni din toate colțurile țării merg în București sau Alba-Iulia pentru a vedea paradele militarilor, avioanele sau elicopterele.

În fiecare an cu prilejul acestei zile, în Sibiu, în Piața Mare – pe Bulevardul Coposu vor trece în pas de defilare angajați ai Ministerului Apărării Naționale – detașamente de infanteriști, geniști, tanchiști etc., ale Ministerului Administrației și Internelor, organizați în trei subunități de jandarmi și pompieri, și câte un detașament de tehnică aparținând Poliției, Poliției de Frontieră, Jandarmeriei și I.G.S.U, o formațiune de cavalerie a Jandarmeriei, precum și un detasament de tehnică de aviație.În cadrul parcării de la Teatrul ”Radu Stanca” au loc prezentări ale mașinilor acestora, dresaj de câini polițiști, trageri cu armament cu bile. De asemenea, Ziua de 1 decembrie este marcată și prin montarea de drapeluri pe principalele artere de circulatie.

Suntem datori să respectăm memoria eroilor așa cum respectăm sfânta sărbătoare a Înălțării Domnului. Indiferent de vremuri, de vreme, de reguli de conviețuire sau de disponibilitatea fiecăruia, ZIUA EROILOR este și rămâne un reper de responsabilitate patriotică, istorică și civică și un moment minunat din calendarul creștinesc al fiecărui an. Respectând regulile impuse de starea de alertă, le-am mulțumit și în acest an, încă o dată, celor ce se odihnesc în pământul țării, pentru ca viața noastră, a românilor, să fie liberă, iar românii să fie uniți cel puțin sub aspect teritorial și administrativ. Nutresc speranța unei mai bune înțelegeri a nevoii de unitate și a unei veritabile forme de exprimare a acesteia. Îl rog pe Bunul Dumnezeu să țină departe de comunitatea noastră pe toți cei ce dezbină și să îi apropie de noi, pe toți cei ce unesc.

ARATĂ-NE CĂ EȘTI ROMÂN!

IONIȚĂ DOINA- profesor învățământul primar și preșcolar
Liceul Teoretic ,,Gheorghe Lazăr" Avrig

Ziua Națională a României este sărbătorită pe 1 decembrie, iar această dată, stabilită printr-o lege promulgată în 1990, marchează un moment important din istoria românilor și anume cel în care Marea Adunare de la Alba Iulia a votat unirea Transilvaniei cu România, în 1918. 1 Decembrie este Ziua Națională a României și are o însemnătate specială pentru societatea românească, marcând unul dintre cele mai importante evenimente istorice. În fiecare an cu mic cu mare sărbătorim ziua noastră, ziua tuturor românilor. De aceea și în piepturile copiilor de la grupa mică de la Grădinița numărul 3 din Avrig au bătut inimi de român.

Mândri că suntem români, din suflet de copil am transmis și transmitem « La mulți ani ! » României iubite și multă sănătate tuturor, să sărbătorească cu drag 1 Decembrie sub falnicul drapel tricolor!

În sala de grupă au fost expuse imagini cu privire la ziua de 1 decembrie, adică ZIUA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI.

S-a purtat o scurtă discuţie cu privire la acest aspect şi li s-a explicat preşcolarilor importanţa acestui eveniment, hotărând împreună că în ziua aceasta urmează să ne informăm şi să discutăm mai multe despre ziua naţională a României și ce implică aceasta.

Copiii, îndrumați de doamna educatoare, au aflat mai multe despre simbolurile naționale ale României, despre faptele de vitejie ale ostașilor români, despre modul de înfăptuire a Marii Uniri. Au aflat care este steagul nostru, care sunt cele trei culori ale steagului, care este semnificația fiecărei culori, cum se numește țara noastră, care este harta țării noastre și cu ce seamănă ea, ca formă.

Pe conturul hărții României, copiii au lipit flori tricolore, flori dăruite strămoșilor noștri. De asemenea, fiecare copil a primit cocarde cu harta țării și tricolor pe care le-au lipit sub formă de steguleț. Ca să fie cu adevărat mare sărbătoare în grupa noastră ne-am îmbrăcat cu toții în dragul nostru port românesc.

Într-o atmosferă de sărbătoare, cu zâmbetul pe față, steguleţe tricolore în mâini și îmbrăcați în tradiționalele costume populare, românașii și romăncuțele de la Grădinița numărul 3 Avrig, județul Sibiu au reușit sa pună în valoare importanța acestei zile. Pentru ca această activitate să aibă succesul propus mi-am propus cateva obiective.

OBIECTIVE

- Dezvoltarea capacităţii de cunoaştere şi înţelegere a sentimentelor patriotice, precum şi stimularea curiozităţii pentru investigarea acestui aspect.
- Să conştientizeze importanţa zilei de 1 decembrie;
- Să exprime impresiile şi trăirile proprii despre această temă prin activităţi artistico-plastice, practice şi muzicale.

CUTIA CU ÎNTREBĂRI:

- Ce sărbătorim pe 1 Decembrie? De ce?
- Cum se numeşte ţara noastră?
- Care este limba oficială?
- Care este capitala?
- Ce culori are steagul României?
- Care este imnul ţării?

GHICITORI

1. Roșu, galben și albastru
Sunt culorile pe care,
El le flutură în zare... (Tricolorul)
2. Este mândră țara mea
Și se cheamă... (România)

Manifestarea a avut scopul de a-i determina pe copii să perceapă semnificația acestei zile importante, de a trezi copiilor sentimente de mândrie și prețuire a istoriei neamului românesc și, nu în ultimul rând, să descopere valori morale ale poporului: dragoste de țară, eroism, vitejie, bunătate.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA!

1 DECEMBRIE 1918 PRIN OCHI DE COPIL

FARCAȘ MARIA- prof. înv. preşcolar
Liceul Teoretic „Gheorghe Lazăr” Avrig
Grădiniţa cu P.P. Nr. 3 Avrig

Motto: “Eu din români îmi trag sorgintea.
C-o sfântă dragoste-i iubesc
şi pentru tot ce-i românesc,
oricând, şi braţele şi mintea
şi sufletul mi le jertfesc”.
(„Sunt român” - Bogdan Petriceicu Hașdeu)

Cel mai mare şi mai fericit moment din istoria noastră s-a desfăşurat la 1 Decembrie 1918. Unirea tuturor românilor într-un singur stat a fost rezultatul firesc al luptei de secole, duse de poporul român.

Pregătită de fapta lui Mihai Viteazul de la 1600, de „Unirea cea mică” din 1859 şi de lupta eroică din anii 1916-1918, „Unirea cea mare” s-a înfăptuit la 1 Decembrie 1918. S-a împlinit visarea cea mare şi de totdeauna a românilor: Unirea României într-o singură ţară mare cu hotare minunat de rotunde şi întinse până acolo unde oamenii vorbesc aceeaşi limbă, limba română.

Ziua de 1 Decembrie a fost marcată și de către preșcolarii grupei mari, în cadrul proiectului săptămânal transdisciplinar, intitulat „La mulți ani, România dragă!”.

Prin sărbătorirea Zilei Naţionale a României, i-am determinat pe copii să înţeleagă semnificaţia acestei zile importante, realizând o scurtă introducere referitoare la țara noastră, la steagul, stema și culorile reprezentative pentru România, la hartă, la evenimentele ce au loc la data de 1 decembrie în fiecare an, copiii primind explicaţiile corespunzătoare, pe înţelesul acestora.

Proiectul a cuprins o serie de activități captivante, care vor fi redate mai jos:

1. Prima zi din proiect:

a) Activități pe domenii experiențiale:

DȘ- „Harta României” (observare forme de relief)- cunoașterea mediului

DEC- „Deșteaptă-te, române!” (audiție Imnul Național de Stat)- educație muzicală

-„Drag mi-e jocul românesc!” (învățare cântec)

b) Activități liber-alese:

-Bibliotecă: „Obiective turistice din România” (citire imagini)

-Construcții: „Conturul României” (piese Lego)

-Artă: „La mulți ani, România!” (poster- lucrare colectivă)- pe o foaie de flipchart a fost desenată harta României, împărțită în trei părți egale; copiii au lipit simboluri reprezentând „flori” în culorile roșu, galben și albastru, realizând colajul.

2. A doua zi din proiect:

a) Activități pe domenii experiențiale:

DLC- ,,Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?”- Mihai Eminescu (lectura educatoarei)- educarea limbajului

DEC- ,,România mea” (pictură- copiii au pictat cu ajutorul pensulei principalele forme de relief ale țării noastre, folosind culorile potrivite)- educație plastică

b) Activități liber-alese:

-Știință: ,,România pe Glob” (manipulare material didactic-globul pământesc)

-Joc de masă: ,,Tricolorul” (mozaic)

3. A treia zi din proiect:

a) Activități pe domenii experiențiale:

Activitate integrată DȘ+DOS: ,,Steaguri tricolore”

- predare numărul și cifra 6- activitate matematică

- magneți de frigider- activitate practică (copiii au pictat steagul României pe un suport de carton, apoi au aplicat cu lipici, pe verso, o bucată de bandă magnetică)

b) Activități liber-alese:

-Artă: ,,1 Decembrie-Ziua României” (desen în contur+decupaj)

-Știință: ,,Costumul popular românesc” (am prezentat copiilor piesele ce întregesc portul popular specific zonei noastre)

4. A patra zi din proiect:

a) Activități pe domenii experiențiale:

DLC- ,,Cuvinte și propoziții” (joc didactic- educarea limbajului)

DPM- ,,Defilăm ca soldații” (pasul de defilare)

b) Activități liber-alese:

-Artă: ,,Românași și românculțe” (activitate practică- pe siluetele reprezentând fete și băieți îmbrăcați în costum popular, copiii vor adăuga, prin lipire, chipul imprimat al fiecăruia dintre ei, apoi vor sprijini silueta pe o bucată mică de polistiren ,,învelită” cu hârtie creponată).

-Bibliotecă: ,,Poezii patriotice” (lectura educatoarei)

5. A cincea zi din proiect:

a) Activități pe domenii experiențiale:

DȘ- ,,Compunem și descompunem numărul 6” (exercițiu cu material individual-steguleţe)- activitate matematică

DOS- ,,Mesaje de ziua țării noastre” (educație pentru societate- copiii au transmis mesaje, gânduri în urma finalizării proiectului, precum și urări cu ocazia zilei de 1 Decembrie).

b) Activități liber-alese:

-Artă: ,,Hora românașilor” (desen în contur)- copiii vor colora siluete reprezentând românași îmbrăcați în costume populare specifice mai multor zone ale țării, pe care apoi le vor lipi pe posterul realizat în prima zi de proiect).

-Joc de rol: ,,Îmbracă păpușa în portul popular”

La final de proiect, copiii au fost răsplătiți pentru hărnicia, interesul și implicarea lor prin ecusoane, papioane și diplome sugestive.

Prin intermediul acestor acţiuni, am trezit copiilor sentimente de mândrie şi preţuire a istoriei neamului românesc, au descoperit valori morale ale poporului român: dragostea de ţară, eroismul, vitejia, cinstea, bunătatea.

La mulți ani, români!

La mulți ani, România!

PĂSTRAREA ȘI TRANSMITEREA OBICEIURILOR POPULARE, O NECESITATE ARGUMENTATĂ

VLAD CAMELIA CRISTINA, prof. înv. primar
Școala Gimnazială Bazna, județul Sibiu

Două asemenea argumente au următoarele conținuturi:

Indiferent de regiune, de anotimp sau de anumite zile marcate în calendar – cel bisericesc ori laic –, obiceiurile populare au avut și continuă să aibă un rol semnificativ în istoria și viața poporului român. Cunoașterea, respectarea și conservarea lor reprezintă acea datorie morală ce cade exclusiv în sarcina fiecăruia dintre noi. Spiritul strămoșilor ne cere să-i păstrăm vii în memoria colectivă, dar mai ales în memoria inimii – a inimii fiecăruia dintre noi. În lipsa strămoșilor am fi doar descedenții unui popor fără spirit și suflet, fără sacralitate și fără viitor. Ba mai mult decât atât, în lipsa lor, n-am mai avea acel valoros fond de carte constituit din literatura populară. Iar în lipsa oamenilor care le transmit dintotdeauna, n-am mai avea cum să le lăsăm tinerilor și copiilor de azi acea cotă-parte din patrimoniul cultural imaterial numită folclor.

Ansamblul de obiceiuri explică legăturile ancestrale dintre om, Cer și Natură. Riturile, gestica și cuvintele simbolice care le însoțesc exprimă ceea ce Mircea Eliade ne spunea prin concepte-cheie, conexe: sacru și profan, Haos și Creație, mit și realitate, simbol, credință, mentalitate, origine, timp, istorie, religie, viziune. Luăm seama la toate acestea, în calitate de succesori ai respectabililor autori și rapsozi populari.

Mai este un aspect de neomis: Obiceiurile populare comportă și valori de natură moral-etică. Ca atare, acestea au putere formativă asupra oricărei persoane ce intră în viața satului. Fiind acolo cu mintea și cu sufletul, *intervenientul* simte miezul filosofiei țărănești și vede în aceasta o cale de a-și modela caracterul.

Pe drept cuvânt, se poate afirma că obiceiurile populare fac parte din același lanț de simboluri naționale ce ne întăresc identitatea. Prin specific și originalitate, ne reprezintă ca nație, ne dă valoare în multiculturalitate.

Cu gândul la controversata globalizare, putem susține cu tărie așa: N-avem cum să ne pierdem în abisul ei atâta vreme cât știm să ne deosebim în mulțime, grație elementelor tradiționale și istorice.

Așadar, este imperios necesară îndeplinirea obligației prevăzute în Constituția României, actul nostru fundamental: respectarea dreptului la identitate. Prin mijlocirea și exercitarea lui, ne putem păstra nealterată identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă. Mai mult, o putem exprima în termeni ce se traduc în unii precum aceștia, absolut interdependenți:

a) tradiționalism, autenticitate, antichitate, contemporaneitate și posteritate;
b) istorie, civilizație, educație, cultură și etică;
c) profunzime, sensibilitate și simbolistică;
d) arta filosofiei, estetica frumosului și arta comunicării (în limba maternă).

Privită la scară națională, deviza Uniunii Europene – Unitate în diversitate – s-ar vedea astfel: Alteritate în diversitate. În accepțiunea personală, sintagma reflectă următoarea idee: pe teritoriul României coexistă minorități ce se bucură de propriile obiceiuri populare.

În contextul de față, noțiunea de *alteritate* definește entitatea aparte, numită România, și diferită de altele dimprejur, iar cea de *diversitate* subliniază conviețuirea noastră cu un conglomerat de etnii. Și acestea, la rândul lor, au dreptul la conservarea și la transmiterea tezaurului popular, în bune condiții. Drept dovadă, fiecare dintre noi – individ și etnie conlocuitoare – avem îndatorirea să păstrăm întreagă comoara strămoșească.

În continuare, vă prezint un chestionar pe aceeași temă, posibil de aplicat cu titlu exemplificativ într-o unitate de învățământ. Modelul poate fi modificat, evident, după caz, de aplicantul său.

1. Din ce rațiuni considerați că se impune, tacit, păstrarea tradițiilor populare?

a) Din rațiuni ce țin de moralitate, fie că ni se cere ori nu de creatorii de curriculum.

b) Fiindcă ele ne sunt amintite în programele școlare.

c) Mă abțin.

2. Din ce considerente le-ați promova, în lipsa unei prevederi în acest sens?

a) Conștiința mă îndeamnă, fie că mi se solicită ori nu.

b) Doar ca să respect programa școlară.

c) Ca să mai bifez câte un obiectiv în planul de activități cerut de consilierul educativ.

3. De ce credeți că se pune accent pe acestea în unitățile de învățământ?

a) Este firesc. Au în ele înțelepciunea țăranului român, care abundă atât de semnificații profunde, cât și de norme pedagogice, de educație pozitivă.

b) Numai pentru a se respecta niște cadre legale, acțiunile fiind adesea lipsite de substanță.

c) Nu știu ce să spun. Probabil, pentru că e o pură formalitate.

4. Dacă ar fi să fiți inspectorul școlar pentru educație permanentă și activități extrașcolare, ce măsuri ați lua în vederea conservării folclorului românesc și a promovării sale?

a) Aș stimula personalul didactic să introducă în planul semestrial de activități extrașcolare unele precum acestea patru: *Tradiții din regiunile noastre istorice*, *Influențele minorităților naționale conlocuitoare asupra tradițiilor românești*, *Ansambluri folclorice românești pe scenele lumii*, *Datini și simboluri regăsite în arta confecționării costumului popular*. Acestea le completează pe cele ce rezultă din programele urmate în mod curent.

b) Aș determina profesorii să respecte întocmai conținuturile și obiectivele punctate în programele școlare. E suficient.

c) Mă abțin. E mult prea dificil de răspuns instantaneu.

5. Să presupunem că, în școala dumneavoastră, s-a creat mediul propice pentru deschiderea unui mic atelier meșteșugăresc. Sunteți tentat(ă) să proiectați un program special pentru elevi?

a) Da, desigur. Arta populară se împletește foarte bine cu ansamblul de datini caracteristice nouă.

b) Da, însă numai dacă se formează o echipă în acest sens. Singur(ă) nu mă încumet să demarez așa ceva.

c) Mă mai gândesc. E prea complicat și necesită timp de lucru.

6. Iar acum să presupunem că tot școala dumneavoastră a primit o invitație din partea unei organizații de a i se alătura într-un proiect de susținere a patrimoniului cultural național (i)material)? În ce măsură agreați ideea de a răspunde afirmativ?

a) Depun efortul necesar pentru a-mi convinge colegii care, de regulă, manifestă interes pentru așa ceva. Este o oportunitate rară pentru noi.

b) Agreez ideea, dar nu cred că va avea succes. Preocuparea pentru asemenea activități lasă de dorit.

c) Nu mă pronunț. Las managerii școlii să decidă.

7. Ce părere aveți despre introducerea în patrimoniul UNESCO și a altor elemente românești, pe lângă doină și călușar?

a) Da, este o idee de milioane. La nivelul întregii țări, ar trebui adunate forțele pentru cercetarea și altor piese naționale de referință în domeniu. Cu siguranță, mai sunt și altele care își merită locul în patrimoniul UNESCO.

b) E costisitor de cercetat. Sunt puțini cei dispuși să investească în acest scop și să se confrunte cu birocrația.

c) Nu cunosc detalii despre acest subiect. Așa că, mă abțin.

8. Cu gândul la tema de azi, ce mesaj le-ați transmite copiilor? Altfel zis, de ce credeți că este vital să le insuflați elevilor stima pentru tradițiile populare și, în consecință, să ia atitudine în sensul conservării și transmiterii lor?

a) Tradițiile contribuie substanțial la păstrarea și exprimarea identității noastre naționale. Ele sunt bine înrădăcinate în credința strămoșilor ce au simțit românește. Suntem datori să cultivăm această credință, în semn de prețuire pentru simplitatea și tăria cu care au păstrat-o.

b).....
.....
.....
.....
.....
.....

c) E greu de formulat așa deodată.

CEAS FESTIV

BRAD CAMELIA ELENA, prof. învățământ primar
Școala Gimnazială Nr. 8 Sibiu

România trăiește prin oameni, prin tradiții, prin cultură și credință. Prin munți și prin mare. Prin satele autentice și prin modernismul orașelor mari. România, cu toată diversitatea ei, prezintă coloratura unei țări care se dezvoltă, rămânând ancorată în istorie, o istorie nu tocmai liniștită, însă definitorie pentru caracterul general al poporului român.

Din cele mai îndepărtate timpuri, cu momente rectificate de istoria noastră, acest popor s-a bucurat de câteva atribute pe care, parțial, le mai prezintă și azi: demnitate și vitejie.

Unitatea administrativ-teritorială a românilor a fost câștigată în timp și înfăptuită la Alba Iulia. În 31 Iulie 1990, prin promulgarea legii nr. 10, ziua de 1 Decembrie a devenit zi națională și sărbătoare publică.

Primul 1 Decembrie ca Zi Naţională a României a fost marcat la Alba Iulia, la 1 decembrie 1990. De atunci, în fiecare an, atât în Bucureşti, cât şi în majoritatea oraşelor din întreaga ţară au loc parade militare şi sunt organizate numeroase ceremonii ce cuprind depuneri de coroane, dar şi alte manifestări.

Ca semn de prețuire a tot ceea ce, cu jertfa strămoșilor noștri, însemnăm azi, în fiecare an sărbătorim cu fast această zi, prin parade militare, spectacole cu tematică patriotică, prin intonarea cântecelor neamului românesc și recitarea versurilor marilor poeți români, iar în bisericile din țară, după săvârșirea Sfintei Liturghii, se oficiază slujba de Te Deum, drept mulțumire adusă lui Dumnezeu și slavă poporului român.

Patriotismul, însă, a devenit unul “de camuflaj”. Încet, mândria de a fi român începe să fie pentru mulți doar un motiv de închinat pahare sau de făcut declarații uneori hidoase, deplasați fiind de la decența românului de odinioară. Forțarea anumitor concepte și alterarea lor, duce la pierderea din latura spirituală a întregului fenomen.

Adevăratul patriot e cel care respectă și apără cultura, credința și limba neamului său. E acel om care iese din casă făcând semnul Sfintei Cruci, care își respectă semenii și care nu folosește jumătate din cuvinte în engleză, în comunicarea cu ceilalți, doar pentru a fi la modă. Patriotul e acel om care păstrează decența și micile bucurii care transformă orice într-o Românie frumoasă.

Cum nu există popoare superioare și inferioare pe lumea asta, nici noi nu trebuie să avem complexe de inferioritate sau de superioritate. Am trăit în istorie câteva momente sublime, câteva momente penibile și multe momente obișnuite, de viață derulată tern, cotidian, cu grija zilei de mâine, cu gândul la coarnele plugului și la sabie, la copii și la părinți, la vreme și la vremuri. Nu avem motive să ne victimizăm și nici să ne credem idoli. Acum un secol România exista demult. Înaintașii noștri, bine conduși de elită, au reușit atunci un act major: s-au adunat cu toții în același edificiu național, așa cum au făcut mulți europeni atunci. Ceea ce nu este puțin lucru!

Așadar, când celebrăm Ziua Națională de 1 Decembrie 2018, triumfalismul nostru trebuie să fie ponderat, pentru că Marea Unire nu am făcut-o noi, ci acei mari oameni de stat de la 1918, pe de o parte, iar pe de alta nu am reușit încă să le pregătim nepoților și strănepoților o România bună pentru următorul secol. Sărbătoarea noastră trebuie să ne dea de gândit și să ne îndemne la mai puține discursuri și la mai multă acțiune.

Toate datele de care dispunem în prezent arată că majoritatea românilor au dorit unirea Transilvaniei cu România și că au exprimat ferm acest lucru, la nivelul exigențelor democratice de atunci. Mai mult, comunitatea internațională a apreciat actul de voință națională a românilor, formulat în anul 1918 și a recunoscut realitățile decise de români. Atunci când a fost posibil, mai ales în Bucovina, dar și în Basarabia și Transilvania, minoritățile au fost întrebate, iar unii membri ai lor au și susținut apartenența la România. Insinuarea că numai un grup de intelectuali a impus unirea este ridicolă. Mai întâi, este o jignire la adresa masei de intelectuali români care au militat sincer pentru actul unirii. În al doilea rând, nu este nimic neobișnuit ca poporul să fie condus de elite și să le urmeze. Românii ardeleni au fost condamnați de asupritorii lor să nu aibă în fruntea lor lideri politici și economici puternici, ci, până târziu, doar preoți și dascăli, adică intelectuali ieșiți din sânul lor și apropiați de ei. Dar ei - românii ardeleni - nu au rămas nicio clipă fără elite și aceasta le-a fost salvarea. Decenii la rând înainte de unire, preoții și dascălii nu-și încheiau slujbele, respectiv lecțiile, fără să spună adunărilor în care vorbeau că „soarele românilor la București răsare”.

Revenind la ziua de 1 Decembrie și la apartenența noastră creștină, e de remarcat faptul că e precedată de ziua Sfântului Andrei, cel despre care se spune că a încreștinat oamenii din spațiul carpato-danubiano-pontic. De câțiva ani, în aceeași zi, îl sărbătorim și pe proaspăt canonizatul Andrei Șaguna, sfânt mitropolit ortodox al Ardealului, militant pentru drepturile românilor din Transilvania și fondator al gimnaziului de la Brașov.

Sărbătoarea națională legată de o sărbătoare creștină păstrează, iată, un cadru sacru, în care românul se simte confortabil încă din vremea părinților noștri daci și romani când, deși aveau o altă înțelegere asupra zeităților cărora se închinau, erau oameni spirituali.

Dragostea pentru țară, frumosul din oameni, credința în Dumnezeu și transmiterea valorilor românești generațiilor următoare, păstrează certitudinea propășirii neamului românesc.

1 Decembrie e o zi, un ceas de sărbătoare, al Unirii. Fiecare zi e câte o fărâmă pusă în colacul fără capăt, al veșniciei acestui popor.

La mulți ani, români! La mulți ani, România!

25.11.2020
1 Decembrie
ziua României

SECȚIUNEA

POEZIE

1 DECEMBRIE

BĂSESCU IULIA
Clasa a VI-a
Școala Gimnazială Nr. 1, Rm. Sărat, județul Buzău
Prof. coord.: BACIU GEORGIANA ELISABETA

Pe 1 Decembrie,
O mare sărbătoare e,
Toți românii se adună,
Petrecând împreună
O zi mare-n țară lor.

Țară Sfântă Românească,
Pe care toți trebuie s-o iubească,
Ne-a primit cu mic cu mare,
Pe-ale ei dealuri pline de ogoare.

Toți românii laolaltă,
Închină o vișinată,
În cinstea Țării Românești,
În care zi de zi trăiești.

Ea ne-a primit cu grație,
Ocrotindu-ne indiferent de situație,
Noi astăzi o răsplătim,
Și în cinstea ei ciocnim.

Țara s-a reunit,
Dușmanii i-a prevenit,
Pământurile și-a recăpătat,
Cu toții ne-am adunat,
De 1 Decembrie.

CU INIMA LA NEAMUL ROMÂNESC

BALINT RALUCA
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. Coord. COȚOFANĂ DANIELA

Întâi Decembrie-i o zi prea specială
Și toți românii în viață o vestesc.
În calendare-i scris cu veșnică cerneală
Că azi e ziua neamului cel românesc.

Trecură primejdii, trecurăm Carpații,
Eroii sânge roșu au vărsat
Ca noi și Transilvania să ne unim ca frații,
Și noi, cu toți, să fim ce am visat.

Tricolorul nostru-i pe boltă și triumfă,
Iar imnul răsună-n glasuri străvezii,
România ne este țară scumpă
Și noi n-o dăm, oricine ar veni.

Vom sta ca munții cu sabia în mână
Și noi, și voi, și bunii de străbuni.
Încrezători, cu inima română
Astăzi cântăm cu cei mai buni.

MĂRITE DOAMNE,

azi, în ceasul anului 2020, îți trimit această epistolă, prin care doresc să îți mulțumesc pentru toată dăruirea și osteneala, pe care ai îndurat-o de-a rândul anilor în lupta ta cu turcii și, câtă slujbă ai făcut creștinătății pentru ca, până la urmă, noi, cei tineri și cei îmbătrâniți de ani să avem ceea ce e azi: o Românie unită!

Îți mulțumesc, și nu doar eu, sunt sigură, ci și tot neamul nostru românesc pentru toate victoriile, ce au precedat intrarea triumfătoare, pe un cal alb, în Alba Iulia, în vremea anului 1599, întregind giuvaerul cu prea frumos nume, România,

De ce am avut nevoie, noi românii de ieri, de azi și de mâine de Măria Ta? Pentru că, Mărite domn Mihai, despre al cărui nume s-au păstrat zeci și zeci de povestiri, și a iubirii nestrămutate de țară, tu ai fost cauza celor trei țări românești, tu ai fost rațiunea unirii celor trei principate, tu ai fost primul care a unit sufletele românilor de pe acest pământ.

Și pentru că, așa cum a spus D.M. Kogălniceanu "România nu are alt ocrotitoriu decât pre Dumnezeu și sabia sa!"

Mulțumim Măria Ta !

25 noiembrie 2020

TANASĂ CRISTINA, clasa a VI-a
Şcoala Gimnazială nr. 4 Sibiu
Prof. coord. BRATU MACRINA

ROMÂNIA

TIMEEA TATU, clasa a VI-a A
Școala Gimnazială Nr. 4 Sibiu
Prof. coord. BRATU MACRINA

1 Decembrie nu lipsește
Anual ne dă de veste
Marea Unire a fost aici
Noi suntem români de mici

1 Decembrie tricolor
Steagul nostru, al tuturor
Peste tot unde privești
Culorile, le zărești

Steaguri, în tot orașul
Atârnate pe la case
Toți Românii îl serbează
Roșu, galben și albastru.

SECȚIUNEA
FOTOGRAFIE

Prof. coord. MAIER ANDRADA VICTORIA,
Grădinița cu P.N. Nr. 2 Sibiu

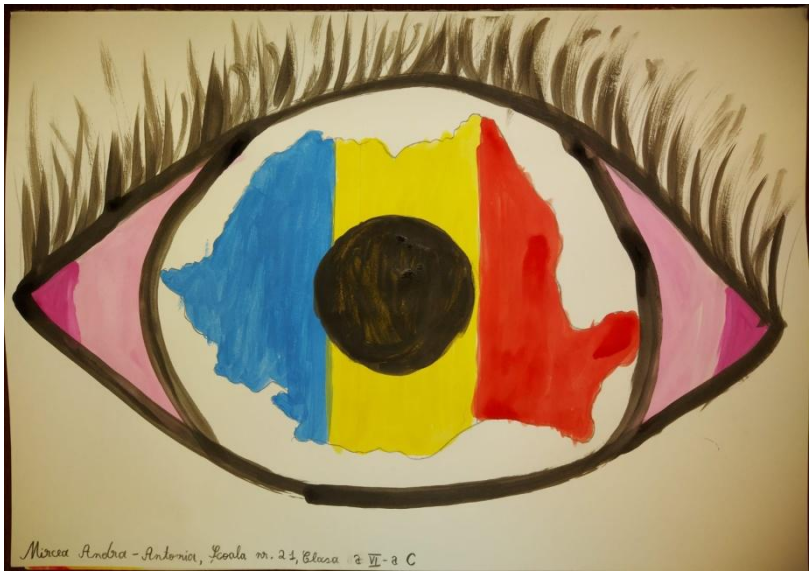

MIRCEA ANDRA ANTONIS
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. coord. MORARIU ELENA SIMONA

Prof. coord. PAVEL LIVIA
Școala Gimnazială *V.C. Paltin* Arpașu de Jos

Prof. coord. COȚOFANĂ DANIELA

Prof. coord. PAVEL LIVIA
Școala Gimnazială *V.C. Paltin* Arpașu de Jos

TRIF AURORA, clasa a IV-a
Școala Gimnazială *Radu Selejan* Sibiu
Prof. coord. GABRIELA POP

Prof. coord. OLARIU PARASCHIVA
Liceul Tehnologic Mârșa

Prof. coord. ROGOZEA MIHAELA
Școala Gimnazială *V.C. Paltin*, Arpașu de Jos

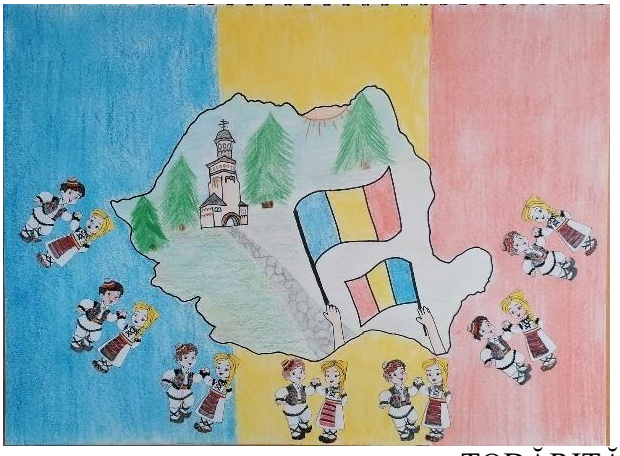

TODĂRIȚĂ THEEA, clasa a IV-a
Școala Gimnazială Nr. 18 Sibiu
Prof. coord. COSTEIU LAURA

TRIF AURORA, clasa a IV-a
Școala Gimnazială *Radu Selejan*, Sibiu
Prof. coord. GABRIELA POP

La mulți ani, România mea!
1Decembrie
1918

NIKE

Prof. coord. IONIȚĂ DOINA
Liceul Teoretic *Gheorghe Lazăr* Avrig

Prof. coord. BALEA MIHAELA
Liceul Tehnologic Mârșa

Prof. coord. FARCAȘ MARIA
Liceul Teoretic *Gheorghe Lazăr* Avrig

MAFTEI ADELINA, clasa I
Liceul Tehnologic Mârsa
Prof. coord. STANCIU SANDA-IOANA

Prof. coord. IORGULAN MIRELA
Liceul Tehnologic Mârșa

HASNA SEBASTIAN, clasa a II-a
Școala Gimnazială Tălmăcel
Prof. coord. BANCEA DORINA

LAȚA ANDREEA FUIOREA DANIELA
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. coord. COȚOFANĂ DANIELA

PRALEA DENISA
Liceul Tehnologic Mârșa
Prof. coord. DINU MARCELA

PÎRVU ANDREEA MARIA
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. coord. COȚOFANĂ DANIELA

Prof. coord. PREDESCU ANDREEA
Liceul Tehnologic Mârșa

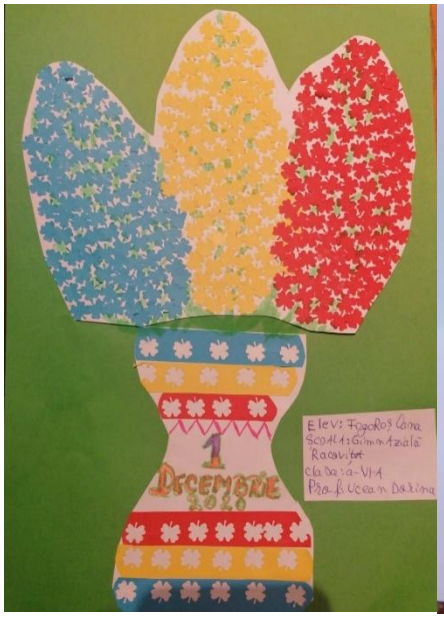

FOGOROȘ OANA, clasa a-VI-a
Școala Gimnazială Racovița
Prof. coord. UCEAN DORINA

MEDEȘIANU LIVIA, clasa a II-a B
Școala Gimnazială Nr. 8 Sibiu
Prof. coord. CAMELIA BRAD

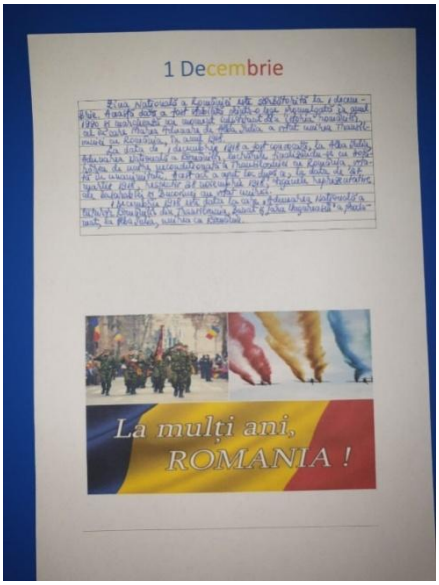

TÂRLESCU DARIUS
Școala Gimnazială Avrig
Prof. coord. ARMEAN MARIA

ICHIM MARC
Grădinița Nr. 36 Sibiu
Prof. coord. ICHIM FLORINA

Prof. coord. FOGOROȘ CRISTINA GABRIELA
Școala Gimnazială Racovița

BANCIU BIANCA
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. Coord. COȚOFANĂ DANIELA

ȘOAITĂ RAREȘ, clasa a VI-aA
Școala Gimnazială nr. 4 Sibiu
Prof. coord. BRATU MACRINA

1 DECEMBRIE-MAREA UNIRE VIS ÎMPLINIT!

Ungureanu Răduță Andrei
clasa :a VI-a
Școala Gimnazială Nr.1 ,Rm.Sarat,jud.Buzău
Prof. coordonator:Baciu Georgiana

Țară dragă și frumoasă,
De prin basme parc-aleasă.
Câte tu ai pătimit,
Până când te-ai întregit?

Într-o iarnă de temut,
Vestea fulger a străbătut,
Că Unirea s-a hotărât.

Țara mea, mult încercată,
Mulți au vrut câte-o bucată.
Din pământul tău cel sfânt,
Cu munții bătuți de vânt,
Cu brazii verzi și așezăminte unice,
Tu ești plină de comori.

Hai, veniți cu mic cu mare,
Că e mare sărbătoare!
Hai, veniți la Alba Iulia!
Unde s-a înfăptuit unirea.
Jocul, portul popular,
Nu-l găsiți peste hotar.

Cine țara își iubește,
Voievozi-i prețuiește,
Cu drag, azi sărbătorește.

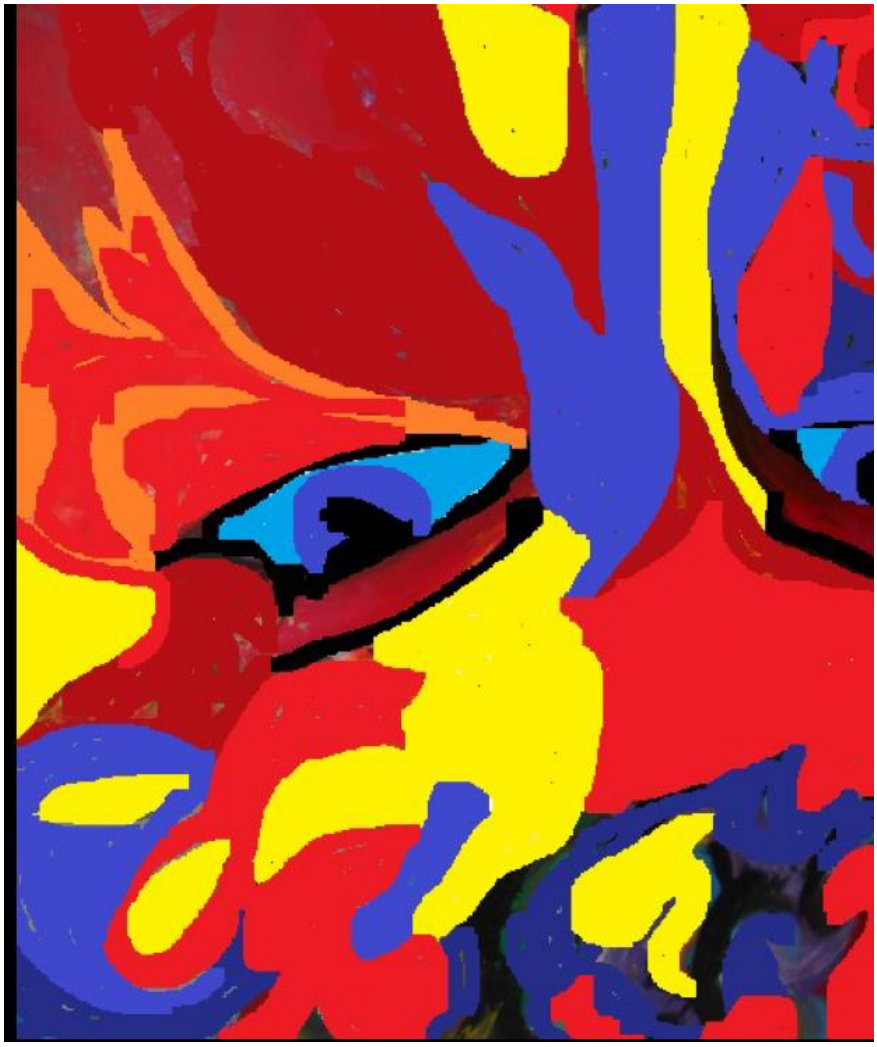

BĂILĂ PAUL
Școala Gimnazială Nr. 21 Sibiu
Prof. Coord. COȚOFANĂ DANIELA

SECȚIUNEA
POWERPOINT

ȘCOALA GIMNAZIALĂ
" REGELE FERDINAND"- SIBIU
CLASA a II-a B
"ALBINUȚELE VESELE"
Prof.înv.primar: MAIOR CRISTINA DIANA

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA !!!

Elevii clasei I B, au sărbătorit ziua României cum au putut ei mai bine: au cântat, au spus poezii, au jucat o horă mare în curtea școlii și s-au simțit...MINUNAT !

PENTRU CĂ ANUL ACESTA PANDEMIA NU NE LASĂ SĂ FIM ÎMPREUNĂ, VĂ TRANSMITEM....VIRTUAL URAREA DE... La mulți ani !!!

Astăzi este zi cu soare,
Este mare sărbătoare !
Este ziua veseliei
Este ziua ...României !

Toți colegii s-au mirat
De ceea ce-am realizat!
Am cântat si am dansat
Pe toți i-am încântat !!!

1 DECEMBRIE 1918

BALEA ADRIAN ,

RODEANU DARIUS

GÂNDILĂ IONUȚ

DESPRE UNIRE

- LA 1 DECEMBRIE 1918 A FOST CONVOCATĂ, LA ALBA IULIA, ADUNAREA NAȚIONALĂ A ROMÂNILOR, LUCRĂRILE FINALIZÂNDU-SE CU HOTĂRÂREA DE UNIRE NECONDIȚIONATĂ A TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA, VOTATĂ ÎN UNANIMITATE. ACEST ACT A AVUT LOC DUPĂ CE, LA DATA DE 27 MARTIE 1918, RESPECTIV 28 NOIEMBRIE 1918, ORGANELE REPREZENTATIVE ALE BASARABIEI ȘI BUCOVINEI AU VOTAT UNIREA.CITIȚI ȘI: DE CE A FOST ALEASĂ ALBA IULIA CA LOC AL ADUNĂRII DIN 1 DECEMBRIE 1918LA 1 DECEMBRIE 1918, SE DECIDE ASTFEL ÎN UNANIMITATE UNIREA TRANSILVANIEI, CRIȘANEI ȘI MARAMUREȘULUI CU ROMÂNIA, DAR CU PĂSTRAREA UNEI AUTONOMII LOCALE, PE BAZE DEMOCRATICE, CU EGALITATE ÎNTRE NAȚIONALITĂȚI ȘI RELIGII.CITIȚI ȘI: CUM A FOST POSIBILĂ MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918? ADUNAREA NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN DIN TRANSILVANIA, BANAT ȘI PĂRȚILE UNGURENE A PRIMIT REZOLUȚIUNEA PREZENTATĂ PRIN VASILE GOLDIȘ ÎN ÎNTREGIMEA EI ȘI ASTFEL UNIREA ACESTEI PROVINCII ROMÂNEȘTI CU ȚARA MAMĂ ESTE PENTRU TOATE VEACURILE DECISĂ", ANUNȚA GHEORGHE POP DE BĂȘEȘTI, PREȘEDINTELE MARII ADUNĂRI.LA ALBA IULIA, AȘA CUM A FOST ȘI LA CERNĂUȚI, LA 28 NOIEMBRIE, A FOST O ADUNARE A TUTUROR ROMÂNILOR DIN AUSTRO-UNGARIA. TOT AICI, LA ALBA IULIA, SE CONSTITUIE MARELE CONSILIU NAȚIONAL ROMÂN, CARE ESTE FORMAT DIN 200 DE MEMBRI ALEȘI ȘI ÎNCĂ 50 COOPTAȚI. ÎN URMĂTOAREA ZI, CONSILIUL NUMEȘTE UN GUVERN PROVIZORIU, NUMIT CONSILIUL DIRIGENT AL TRANSILVANIEI, CARE ÎL ARE ÎN FRUNTE PE IULIU MANIU. LA 11 DECEMBRIE SE RATIFICĂ MAREA UNIRE DE CĂTRE GUVERNUL ROMÂNIEI, IAR DECLARAȚIA DE LA ALBA IULIA ESTE ÎNMÂNATĂ REGELUI FERDINAND. REGELE PROMULGĂ ÎN ACEEAȘI ZI DECRETUL DE SANCȚIONARE A UNIRII (INCLUSIV A BASARABIEI ȘI BUCOVINEI). UN AN MAI TÂRZIU, PE 29 DECEMBRIE 1919, PARLAMENTUL ROMÂNIEI VOTEAZĂ LEGILE DE RATIFICARE A UNIRII TRANSILVANIEI, CRIȘANEI, MARAMUREȘULUI, BANATULUI, BUCOVINEI ȘI BASARABIEI CU ROMÂNIA.RECUNOAȘTEREA INTERNAȚIONALĂ A UNIRII BUCOVINEI CU ROMÂNIA S-A FĂCUT LA 10 SEPTEMBRIE 1919, PRIN SEMNAREA TRATATULUI DE LA SAINT GERMAIN DINTRE PUTERILE ALIATE ȘI AUSTRIA. RECUNOAȘTEREA UNIRII TRANSILVANIEI, BANATULUI, CRIȘANEI ȘI MARAMUREȘULUI CU ROMÂNIA S-A FĂCUT PRIN TRATATUL DE PACE DE LA TRIANON, ÎNCHEIAT LA 4 IUNIE 1920, DE PUTERILE ALIATE ȘI ASOCIATE ȘI UNGARIA.

CÂTEVA POZE

ALTA POZA ALB NEGRU

TRĂIASCĂ ROMÂNIA MARE!!

IMPRESIONANTE ANUMITE HAINE DIN ACEASTA POZĂ

OAMENII IN NUMĂR FOARTE FOARTE MARE
MERGÂND LA UNIRE

CUVÂNT ÎNAINTE DE FINAL

- În anul 1990, după revoluţia anticomunistă din anul 1989, parlamentul dominat de FSN a refuzat propunerea venită din partea opoziţiei, de a adopta ziua de 16 decembrie drept sărbătoare naţională a României. Pe fondul confruntărilor interetnice de la Târgu Mureş din martie 1990 şi a mineriadei din 13-15 iunie 1990, Parlamentul României a adoptat la 31 iulie 1990 Legea nr. 10 din 1990, prin care a fost abrogată Hotărârea Consiliului de Miniştri nr. 903 din 18 august 1949 privind declararea zilei de 23 August ca sărbătoare naţională şi a proclamat în locul ei ziua de 1 Decembrie drept sărbătoare naţională.[4] Legea 10 din 1990 nu precizează semnificaţia sau motivul alegerii zilei de 1 Decembrie drept zi naţională a României.Legea adoptată în 1990 de parlamentul dominat de FSN şi promulgată de Ion Iliescu a avut în vedere pe de o parte combaterea simpatiilor legate de tradiţia monarhică a României, cu sărbătoarea naţională istorică pe 10 mai, dar şi contracararea solicitării opoziţiei anticomuniste, de adoptare a zilei de 16 decembrie drept sărbătoare naţională.Alegerea zilei de 1 Decembrie, deşi neexplicit, a făcut trimitere la Unirea Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului cu România în 1918, respectiv la Proclamaţia de la Alba Iulia, care a avut loc la 1 decembrie 1918. Alegerea acestei zile ca sărbătoare naţională a României a fost văzută drept un afront adus minorităţii maghiare din România, pentru care ziua de 1 decembrie a însemnat o pierdere politică.[5]Prima zi naţională de 1 decembrie, ale cărei festivităţi centrale s-au desfăşurat în 1990 la Alba Iulia, a fost marcată de polarizare politică, discursul lui Corneliu Coposu, liderul de atunci a obiectivei anticomuniste, fiind întrerupt în mai multe rânduri de huiduieli.[6] Petre Roman, prim-ministrul de atunci, s-a arătat încântat de întreruperea repetată a discursului liderului opoziţiei, ceea ce l-a făcut pe preşedintele Ion Iliescu să-i dea un semn cu mâna pentru ca să înceteze, gest filmat şi difuzat pe larg de mass media.

POEZIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce România, Țara mea de glorii, țara mea de dor, Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul, Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc; Căci rămâne stânca, deși moare valul, Dulce România, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul Spada ta de sânge dușman fumegând, Și deasupra idrei fluture cu vântul Visul tău de glorii falnic triumfând, Spună lumii large steaguri tricoloare, Spună

TRĂIASCĂ ROMÂNIA MARE!

SECȚIUNEA *ACTIVITĂȚI METODICE, CONCURSURI, WORKSHOP-URI*

Unitatea: Grădinița P.P. Liceul Tehnologic Mârșa
Profesor învățământ preșcolar: Olariu Paraschiva

Proiect de activitate integrată

„Ce voi fi oare, când voi crește mare?”

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

TEMA ANUALĂ: „Ce și cum vreau să fiu?”
TEMA PROIECT: „Vreau să fiu… de folos!”
TEMA ACTIVITĂȚII: „Ce voi fi oare, când voi crește mare?”

Motto

«Nu da copilului nicio lecţie prin simple cuvinte, el trebuie să înveţe numai prin experienţă!»

(J.J.Rousseau)

,,Acceptarea diversităţii presupune acceptarea rolului social îndeplinit la un moment dat. Dacă sunt făcute cu responsabilitate, cu omenie şi cu credinţă, „toate meseriile-s frumoase/ fiindcă rodul lor meşteşugit,/ne aduce tuturor foloase!” (Emilia Căldăraru).

Inspecția specială pentru obținerea gradului I

Profesor înv. preșcolar: **OLARIU PARASCHIVA**

Liceul Tehnologic Mârșa – Grădinița cu program prelungit

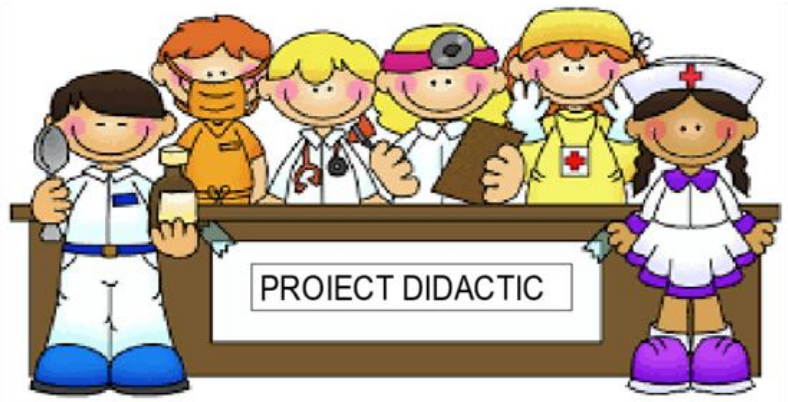

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Liceul Tehnologic Mârșa, Grădinița P.P.
DATA: 12.01.2021
GRUPA: Nivel II, Grupa mare
EDUCATOARE: Olariu Paraschiva
TEMA ANUALĂ: „Ce și cum vreau să fiu?”
TEMA PROIECTULUI: **„Vreau să fiu altora de folos!”**
TEMA ZILEI: „Ce voi fi oare, când voi crește mare?”
TIPUL DE ACTIVITATE: Fixare de cunoștinte, priceperi și deprinderi
FORMA DE ACTIVITATE: Activitate integrată ADP + ALA1 + ADE (DȘ + DOS) + ALA2
FORMA DE ORGANIZARE: online – sincron, Classroom
DURATA: 60 minute
SCOPUL ACTIVITĂȚII: Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a meseriilor – profesiilor, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestora.

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

A. Dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale

A1 – Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață

B. Dezvoltarea socio-emoțională

B1 – Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate
B3 – Conceptul de sine
B4 – Autocontrol și expresivitate emoțională

C. Capacități și atitudini de învățare

C1 – Curiozitate, interes și inițiativă în învățare

D. Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor scrierii

D1 – Mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

E. Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii

E1 – Relații, operații și deducții logice din mediul apropiat
E3 – Caracteristici structurale și funcționale ale lumii încojurătoare

COMPORTAMENTE VIZATE:

A1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei
B1.2. Demonstrează abilități de solicitare și de primire a ajutorului în diferite situații problematice specifice
B3.1. Exersează, cu sprijin, autoaprecierea pozitivă, în diferite situații educaționale
B3.2. Își promovează imaginea de sine, prin manifestarea sa ca persoană unică, cu caracteristici specifice
B3.4. Demonstreză abilități de autocontrol emoțional
C1.1. Manifestă curiozitate și interes pentru exprimarea și învățarea în situații noi
C3.1. Manifestă creativitate în activități diverse
D1.1. Demonstrează înțelegerea unui mesaj oral, ca urmare a valorificării ideilor
E1.3. Construiește experiențe, acțiuni, evenimente, fenomene/relații din mediul apropiat
E3.4. Demonstrează cunoașterea poziției omului în univers, ca parte a lumii vii ca ființă socială

ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂŢII INTEGRATE:

1. ADP - ACTIVITĂŢI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

Întâlnirea de dimineaţă: „ Atunci când cresc mare aș vrea să fiu....”

Rutine: „Mă gândesc desigur bine, apoi trec la acțiune” (deprinderea de a-și planifica și organiza orice acțiune)

Tranziţii: „Brutarii” **(**cântec)

2. ALA1 - ACTIVITĂŢI LIBER ALESE – CENTRE DE INTERES

Știință: „Meserii și unelte” – joc (Wordwall)

Artă: „Îmi aleg o meserie?” - desen

Joc de masă: „Găsește umbra” - Joc interactiv

3. ADE - ACTIVITĂŢI PE DOMENII EXPERIENŢIALE

Activitate integrată (DȘ + DOS) „ Ce voi fi oare, când voi crește mare?”

- Domeniul Științe - Cunoașterea mediului – Joc didactic
- Domeniul Om și Societate - Activitate de bune practici – Atelier

4. ALA 2 - ACTIVITĂŢI LIBER ALESE

Joc distractiv: *„Cântăm și dansăm, meserii frumoase ne alegem”*

STRATEGII DIDACTICE

Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, exerciţiul, problematizarea, învăţarea prin descoperire, brainstorming.

Mijloace și materiale folosite: laptopul, creioane colorate, imagini meserii, carte de povești, jetoane cu meserii și unelte, ghicitori, scrisori-surpriză, îmbrăcăminte specifică meseriilor, biscuiţi, cremă de ciocolată, tacâmuri de plastic, farfurii de plastic, şerveţele, bonete, cuburi, lego, diplome.

Forma de organizare: frontal, individual.

Formă de desfășurare: scenariu roșu, sincron - online

Sarcina didactică: recunoașterea și denumirea corectă a meseriei după anumite indicii.

Regulile jocului: Copiii vor rezolva sarcinile jocului, ajutându-l astfel pe poștaș să-și ducă la bun sfârșit munca. Cu fiecare sarcină rezolvată corect, poștașul „scapă” de scrisori, iar copiii primesc o nouă sarcină. Jocul continuă până când se epuizează toate scrisorile.

Elemente de joc: surpriza, aplauze, competiția, recompensa.

Forme și tehnici de evaluare: observarea comportamentului verbal și nonverbal al copiilor, evaluarea rezultatelor muncii individuale și colective, autoevaluarea, interevaluarea, jurnalul metacognitiv.

DURATA: 60 minute

1. Activități de dezvoltare personală (ADP)

- Întâlnirea de dimineață: *„Atunci când cresc mare aș vrea să fiu...?”*

- Rutine: salutul, prezenţa copiilor, completarea calendarului naturii, servirea mesei, pregătirea pentru activităţi; *„Mă gândesc desigur bine, apoi trec la acțiune”*

- Tranziţii: „ Brutarii” – cântec

Obiective operaționale:

- să utilizeze corect formulele de salut;
- să precizeze anotimpul, ziua săptămânii, data și starea vremii din ziua respectivă.

2. Activități liber alese (A.L.A)

Ştiinţă: *„Unelte şi meserii ”*

O1 - să-și exerseze abilitațiile de observare, comparare;
O2 - să-și dezvolte curiozitatea, interesul pentru a descoperi răspunsul corect.

Strategii didactice:
Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, exerciţiul, observaţia.
Mijloace de învăţământ: imagini cu meserii,
https://wordwall.net/ro/resource/6757893/meserii-%c8%99i-unelte
Forma de realizare: individual

Artă: *„Îmi aleg o meserie”,* desen
O3 - să deseneze meseria, folosind culorile corespunzătoare;
O4 - să descrie imaginea.

Strategii didactice:
Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, exerciţiul, munca independentă.
Mijloace de învăţământ: creioane colorate, coli albe.
Forma de realizare: individual.
Joc de masă: „Ghicește silueta”
O5 - să-și exerseze abilităţiile de observare, comparare;
O6 - să-și dezvolte curiozitatea, interesul pentru a descoperi răspunsul corect.
Strategii didactice:
Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia.
Mijloace de învăţământ: Joc interactiv,
https://www.youtube.com/watch?v=vV0v_OJnlIc&t=143s&ab_channel=RomanianFairyTales
Forma de realizare: individual și în echipă

OBIECTIVE OPERAŢIONALE ADE: DȘ+DOS

Joc didactic + activitate practică

- O_7 – să recunoască meseriile dezlegând ghicitori;
- O_8 – să recunoască profesiile asociind imaginea profesiei/meseriei cu imaginea uneltelor;
- O_9 – să asocieze şapca și uneltele cu meseria corespunzătoare;
- O_{10} – să recunoască meseria aleasă de colegi, după îmbrăcăminte;
- O_{11} – să denumească materialele puse la dispoziție, utilizându-le;
- O_{12} – să-şi exprime părerea despre lucrarea proprie şi despre lucrările colegilor utilizând criteriile de evaluare date.

Proba 1

La prima probă copiii au de identificat, pe baza ghicitorilor, meseria corespunzătoare;

Proba 2

Sarcina copiilor este aceea de a identifica meseria și uneltele corespunzătoare;

Proba 3

Preşcolarii au de aflat cui îi aparţine fiecare pălărie, unealtă....;

Proba 4

Complicarea jocului: Preșcolarii se vor îmbrăca în meseria pe care și-o aleg, colegii vor ghici meseria, apoi ficare copil va explica rolul meseriei alese.

3. ALA 2 - ACTIVITĂŢI LIBER ALESE

Joc distractiv: *„Cântăm și dansăm, meserii frumoase ne alegem”*

O13 – să interpreteze cu interes și plăcere meseriile indicate în cântec.

Strategii didactice:

Metode şi procedee: conversaţia, explicaţia, exerciţiul.

Mijloace de învăţământ: Joc interactiv, https://www.youtube.com/watch?v=zZ4pb31zS8k&ab_channel=TraLaLa-Cantecesideseneanimatepentrucopii

Forma de realizare: individual și în echipă

SCENARIUL ZILEI

Activitatea debutează cu **„Întâlnirea de dimineață” - Salutul**: *„Dimineaţa a sosit/ Cu toţi să ne adunăm/ Cu toţii să ne salutăm/ Bună dimineaţa dragi Isteţi,/ Mă bucur că sunteţi aici / Bună dimineaţa meşteri mari, sau buni gospodari!”* – copiii se vor saluta, unul după altul, folosind un nume de meserie – ex: „Bună dimineaţa, brutari!”, „Bună dimineaţa, politiști!” .

Se face **Prezența (** *După ce ne-am adunat / Şi frumos ne-am salutat / Colegii ne-am întâlnit / Oare cine n-a venit?”*)

Se completează **Calendarul naturii**: copiii sunt rugaţi să privească pe fereastră, să spună ce fel de vreme e afară, să alegă jetonul potrivit şi să-l aşezăm la locul care indică starea vremii, se precizează ziua în care ne aflăm se aminteşte ce zi a fost ieri, ce zi va fi mâine, data, luna şi anul.

Împărtăşirea cu ceilalţi:

Roata vremii se-nvârteşte/Fiecare se gândeşte/Şi va spune cu glas tare/ Ce va fi când va fi mare!

Activitatea de grup: Prin metoda brainstorming, copiii își vor alege o meserie, descriu în câteva propoziţii meseria pe care au ales-o, argumentând opțiunea.

Se trece la **gimnastica de înviorare** care se face cu ajutorul cântecului:

https://www.youtube.com/watch?v=mndxc0i6MKs&ab_channel=GurinelTV

Strigă soarele, scularea!

Că începe înviorarea,
Mîinille le ridicăm
Ne trezim şi ne mişcăm!
Toată lumea-i sănătoasă?
Hai răspunde: Sănătoasă!
Toată lumea e frumoasă?
Hai răspunde: E frumoasă!
De la mic şi pân’ la mare
Facem toți înviorare
Şi începem încălzirea
Ca să se-ntărească firea!
Palmele spre soare, atunci le ridicăm
Şi apoi spre iarba verde, ne aplecăm.
Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, patru
Un, doi, trei, patru,cinci!
Facem foarfeca isteață
Să ne fie dulce viață
Să sărim cu îndrăzneală
Să nu ştim de oboseală
Ne aşezăm ca după flori
Să fim zilnic rumeniori
Umerii îi încălzim
Sănătoşi mereu să fim!

Noutatea zilei – Moment de poveste: *„Ema a decis: când se face mare, vrea să fie tot mică!*
Este o poveste despre o fetiță haioasă pe nume Ema, care se gândea „ce să se facă când va crește mare”.

Tranziţie: cântec *„Brutarii!”- se interpretează cântecul*

ALA1 Se trece apoi la desfășurarea activităților pe centrele de interes.

Sunt prezentate copiilor centrele de interes , apoi materialele cu care vor lucra și li se explică ce sarcini de lucru au fost stabilite și cum le pot realiza. La finalul activității, copiii vor arăta la ecran lucrările, se analizează rezultatele și produsele obținute.

Sarcinile sectoarelor sunt următoarele:

Știință: copiii să aleagă uneltele potrivite meseriei;

Artă: copiii vor avea de desenat „Îmi aleg o meserie”;

Joc de masă: la acest sector, copiii vor avea de ghicit silueta mașinii după umbra corespunzătoare și potrivită meseriei.

Activitatea integrată pe domenii experienţiale **DȘ +DOS „ Ce voi fi oare, când voi crește mare?”**

DȘ – *Cunoașterea mediului* - Joc didactic + DOS – Activitate practică - Atelier de lucru (meserii)

Atenția copiilor se îndreptă spre elementul - surpriză un plic mare cu mai multe scrisori adus de Poștaș. Preșcolarii vor avea de rezolvat mai multe sarcini descoperite în scrisori, sarcini ce presupun cunoașterea a cât mai multor caracteristici despre meserii.

Proba 1

La prima probă copiii au de identificat, pe baza ghicitorilor, meseria corespunzătoare, vor despărți în silabe cuvântul - meseriei.

Proba 2

Sarcina copiilor este aceea de a idetifica meseria și uneltele corespunzătoare, vor formula propoziții.

Proba 3

Preșcolarii vor afla cui îi aparţine fiecare pălărie și diferite unelte.

Proba 4

Copiii se vor îmbrăca în meseria pe care și-o aleg, colegii vor ghici meseria, apoi vor explica rolul meseriei pe care au ales-o.

DOS - Activitate practică

Le propun copiilor să facem o călătorie la un „Atelier - Lumea meseriilor”, dar nu oricum, ci vom alege o stație la care vom întâlni unele sarcini pe care trebuie să le rezolvăm. Atelierul are 2 stații: Stația 1 – Cofetarii, sarcină – să pregătească atâtea deserturi câți membri are familia. Stația 2 – Constructorii, sarcină - să construiască un mic cartier cu 4 blocuri, un parc de joacă, o parcare pentru mașini. Alegând o stație, copiii vor explora, identifica și apoi utiliza toate materialele puse la dispoziție, vor rezolva creativ și original și sarcinile de lucru.

ALA 2 Se va încheia cu un joc muzical distractiv, în care fiecare copil își prezintă meseria: **„Cântăm și dansăm, meserii frumoase ne alegem”**

https://www.youtube.com/watch?v=zZ4pb31zS8k&ab_channel=TraLaLa-Cantecesideseneanimatepentrucopii

BIBLIOGRAFIE:

- *Curriculum Pentru Educaţia Timpurie* - 2019”, MECT.
- *Ghid orientativ* – Laura Mara Culea, editura Diana.
- *Pedagogie preşcolară,* Elisabeta Voiculescu, editura Aramis.
- *Revista învățământului preşcolar 3- 4/2011*, editura Arlequin.
- *Totul pentru copil (ghid pentru educatoare),* prof. Rodica Gavra, editura Diana.
- *Ziua bună începe la „Întâlnirea de dimineață”* – Smaranda Maria Cioflica, editura Didactica Preșcolară.

Evenimentul didactic Dozare timp	**OB**	**Prelucrarea conținutului**	**Strategii didactice**			**Evaluarea Instrumente și indicatori**
			Metode și procedee	**Mijloace de Invățământ**	**Forme de organizare**	
1. Moment organizatoric		Asigur participarea copiilor la activitate, accesul la platforma online CLASSROOM	conversația	Platforma Classroom	frontal	observarea comportamen-tului copiilor
2. Captarea atenţiei		Activitatea debutează cu **„Întâlnirea de dimineață” - Salutul**: *„Dimineața a sosit/ Cu toți să ne adunăm/ Cu toţii să ne salutăm/ Bună dimineața dragi Isteți,/ Mă bucur că sunteţi aici / Bună dimineața meşteri mari, sau buni gospodari !”* – „Bună dimineaţa” Se face **Prezenţa (** *După ce ne-am adunat / Si frumos ne-am salutat / Colegii ne-am întâlnit / Oare cine n-a venit?”*) Se completează **Calendarul naturii**: Copiii sunt rugaţi să privească pe fereastră, să spună ce fel de vreme e afară, să alegă jetonul potrivit şi să-l aşezăm la locul care indică starea vremii, se precizează ziua în care ne aflăm, se aminteşte ce zi a fost ieri, ce zi va fi mâine, data, luna şi anul. **Împărtăşirea cu ceilalţi:** *Roata vremii se-nvârteşte*	conversația observația Conversația	Calendarul naturii	frontal	evaluare orală aprecierea corectitudinii răspunsurilor date de copii

		Fiecare se gândeşte.... *Şi va spune cu glas tare,* *Ce va fi când va fi mare ?* Copiii își vor alege o meserie, descriu în câteva propoziţii meseria pe care au ales-o, argumentând opțiunea. Se va purta o scurtă discuţie cu copiii: **Moment poveste: *„Ema a decis: când se face mare, vrea să fie tot mică!*** Activitatea va începe prin captarea atenţiei copiilor printr-o poveste. Este o poveste despre o fetiță haioasă pe nume Ema, care se gândea ce să se facă când va crește mare.	Brainstorming Conversația	Carte povești: *„Când mă* *fac mare”* de Ioana Chicet-Macoveiciuc Siluetă-Fetița Ema	frontal	
3. Anunţarea temei şi a obiectivelor		Se va anunța tema zilei: „Ce voi fi oare,când voi crește mare?” Voi explica pe înțelesul tuturor obiectivele acestei teme.	explicația			observarea reacţiei copiilor
4.Reactualizarea cunoștințelor	O_1 O_2 O_3 O_4 O_5 O_6	Pentru început preșcolarii vor avea de rezolvat sarcinile de la fiecare centru: *Știină:* „Meserii și unelte” Copiii vor avea să aleagă uneltele potrivite meseriei. https://wordwall.net/ro/resource/6757893/meserii-%c8%99i-unelte *Artă*: „Ce mi-ar plăcea sa fiu când voi fi mare?” – desen *Joc de masă:* „Ghicește silueta” La acest sector, copiii vor avea de ghicit silueta mașinii după umbră, corespunzătoare meseriei prezentate. https://www.youtube.com/watch?v=vV0v_OJnlIc&t=143s&ab_channel=RomanianFairyTales Tranziție: „Brutarii” cântec	conversația	Imagini Jetoane Creioane colorate Coli	frontal	observarea reacţiei copiilor
5. Asigurarea retenției și a transferului de cunoștințe	O_7 O_8	***DȘ - Joc didactic*** Anunțarea temei și obiectivelor. Astăzi ne vom juca un joc despre meserii. Atenția copiilor se îndreptă spre elementul-surpriză: un plic mare cu mai multe scrisori adus de Poștaș. Preșcolarii vor avea de rezolvat mai multe sarcini descoperite în scrisori, sarcini ce presupun cunoașterea a cât mai multor caracteristici despre meserii. Le voi explica întregul demers didactic. Copiii vor avea astfel de trecut mai multe probe: *Proba 1* La prima probă copiii au de identificat, pe baza ghicitorilor, meseria corespunzătoare. *Proba 2*	conversația explicația exercițiul ghicitori	Plic poștal mare Plicuri mici Jetoane,	frontal individual	- observarea comportamentului de atenţie voluntară și implicare Aprecieri colective și individuale

	O_9 O_{10}	Copiii vor alege un jeton, vor identifica meserii care sunt mai rar întâlnite. *Proba 3* Preşcolarii au de aflat cui îi aparţine fiecare pălărie, unealtă.... *Proba 4* Complicarea jocului: Copiii se vor îmbrăca fiecare în meseria pe care și-o dorește, colegii vor ghici meseria, apoi vor explica rolul meseriei pe care au ales-o.	Conversația Problematizarea exercitiul conversaţia	Bilețele ghicitori Unelte Pălării costume diferite meserii		Evaluare, capcitatea copiilor de a vorbi în propoziții Evaluare orală
5. Obtinerea performanței	O_{11} O_{12}	***Domeniul om şi societate (DOS)*** ***Activitate practică*** La acestă activitate le propun copiilor să facem o călătorie în lumea meseriilor, dar nu oricum - un Atelier care are 2 stații: Stația 1 – Cofetarii, sarcină – să pregătească atâtea deserturi câți membri are familia lui. Stația 2 – Constructorii, sarcină să construiască un mic cartier cu 4 blocuri, un parc de joacă, o parcare pentru mașini. Alegând o stație de lucru, copiii vor explora, identifica și apoi utiliza toate materialele puse la dispoziție în mod creativ, original. Se realizează ***intuirea materialului*** de către copii, cerându-li-se să recunoască materialele pe care le au pregătite. Înainte de a trece la activitate, voi cere copiilor să se spele pe mâini, apoi să execute câteva *exerciţii de încălzire a muşchilor mici ai mâinii*: morișca, închiderea și deschiderea pumnilor, cântatul la pian etc. Copiii lucrează independent, după indicațiile primite, iar, dacă este cazul, vor fi ajutați de părinți.	Demonstrația Explicația Exercițiul	Biscuiti, cremă ciocolată, bombonele de ornat Cuburi, lego	individual pe echipe	observarea aprecieri pentru atelier
6. Asigurarea feedback-ului	O_{13}	**ALA2** **„Cântăm și dansăm, meserii frumoase ne alegem„** Copiii vor cânta, dansa cu interes și plăcere, vor interpreta rolul meseriei indicate în cântec. https://www.youtube.com/watch?v=zZ4pb31zS8k&ab_channel=TraLaLa-Cantecesideseneanimatepentrucopii	conversația explicația exercițiul	Fond muzical	frontal individual	Aprecieri finale individuale și colective
7. Reflecții ale copiilor		„M-am simțit fericit” „Am aflat multe despre meserii” „Am aflat ce vor să devină colegii mei atunci când vor fi mari”	conversația		frontal individual	aprecieri generale şi individuale privind comportamentul copiilor la activitate evaluarea practică şi orală
8. Evaluarea activității		Voi face aprecieri generale și individuale, asupra modului cum s-au comportat, lăudându-i pentru priceperea de care au dat dovadă, iar meseriile alese sunt foarte frumoase. Copiii vor primi diplome.	conversația	diplome	frontal	aprecieri se creează o atmosferă pozitivă.

ANEXE

SĂ CUNOAȘTEM MESERIILE!
ARTIST PLASTIC
ARTIST
BUCĂTAR
COOK
COFETAR
CAKE BAKER
CÂNTĂREAȚĂ
SINGER
CROITOR
TAILOR
CIZMAR
SHOEMAKER
DOCTOR
DOCTOR
EDUCATOARE
EDUCATOR
FERMIER
FARMER
FRIZER
HAIRDRESSER
ÎNVĂȚĂTOARE
TEACHER
JUDECĂTOARE
JUDGE
PROGRAMATOR
PROGRAMMER
POMPIER
FIREFIGHTER
POLIȚIST
POLICEMAN
ȘOFER
DRIVER
VÂNZĂTOARE
CLERK
ZIDAR
BUILDER

GHICITORI DESPRE MESERII

Când nu este semafor
Strada poţi s-o treci uşor
El maşinile le-opreşte
Doar să treci...şi le
porneşte...
(agentul de circulaţie)

Dimineaţa îţi zâmbeşte
Când la grădiniţă vii.
Pentru şcoală pregăteşte
Grupa-ntreagă de copii...
(*educatoarea*)

Cu arome îmbietoare
Pâinea rumenă apare
Din cuptorul dogorit
Cine o scoate mulţumit?
(brutarul)

Tunde cu îndemânare
Şi îţi face şi cărare
O frizură să-ţi stea bine
Nu-l întrece orişicine.
(Frizerul)

Ciorbe, supe, sărmăluţe
Sosuri calde, chifteluţe
Pregăteşte iscusit
Că e meşter la gătit.
(bucătarul)

Ţevi, conducte instalează
În perete le fixează
Iar în urmă el ne lasă
Apa şi căldura-n casă.
(instalatorul)

Ioana Chicet-Macoveiciuc
PRINȚESA URBANĂ
CÂND MĂ FAC MARE
EMA și ERIC
explorează
meserii și primești de viață
ilustrații de
LAVINIA TRIFAN
DPH

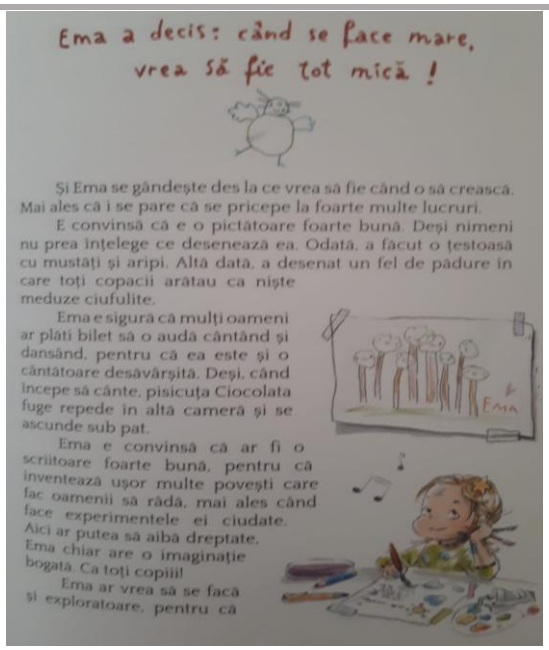
Ema a decis: când se face mare, vrea să fie tot mică!
Și Ema se gândește des la ce vrea să fie când o să crească. Mai ales că i se pare că se pricepe la foarte multe lucruri.
E convinsă că e o pictătoare foarte bună. Deși nimeni nu prea înțelege ce desenează ea. Odată, a făcut o țestoasă cu mustăți și aripi. Altă dată, a desenat un fel de pădure în care toți copacii arătau ca niște meduze ciufulite.
Ema e sigură că mulți oameni ar plăti bilet să o audă cântând și dansând, pentru că ea este și o cântătoare desăvârșită. Deși, când începe să cânte, pisicuța Ciocolata fuge repede în altă cameră și se ascunde sub pat.
Ema e convinsă că ar fi o scriitoare foarte bună, pentru că învențează ușor multe povești care fac oamenii să râdă, mai ales când face experimentele ei ciudate. Aici ar putea să aibă dreptate. Ema chiar are o imaginație bogată. Ca toți copiii!
Ema ar vrea să se facă și exploratoare, pentru că

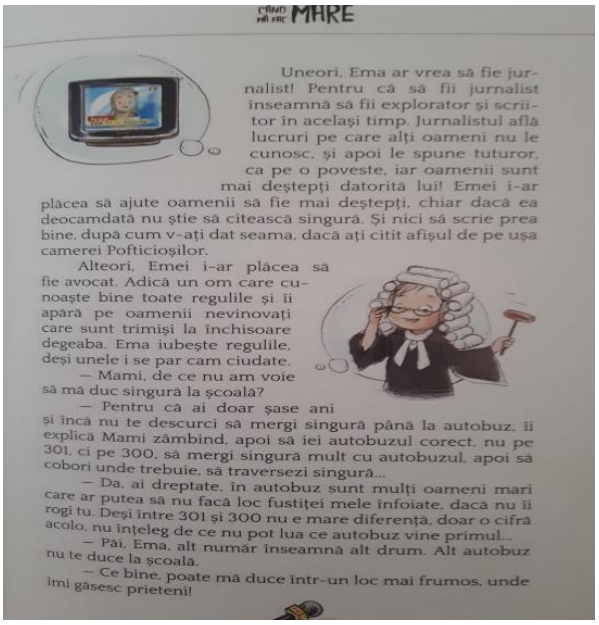
CÂND MĂ FAC MARE
Uneori, Ema ar vrea să fie jurnalist! Pentru că să fii jurnalist înseamnă să fii explorator și scriitor în același timp. Jurnalistul află lucruri pe care alți oameni nu le cunosc, și apoi le spune tuturor, ca pe o poveste, iar oamenii sunt mai deștepți datorită lui! Emei i-ar plăcea să ajute oamenii să fie mai deștepți, chiar dacă ea deocamdată nu știe să citească singură. Și nici să scrie prea bine, după cum v-ați dat seama, dacă ați citit afișul de pe ușa camerei Pofticioșilor.
Alteori, Emei i-ar plăcea să fie avocat. Adică un om care cunoaște bine toate regulile și îi apără pe oamenii nevinovați care sunt trimiși la închisoare degeaba. Ema iubește regulile, deși unele i se par cam ciudate.
— Mami, de ce nu am voie să mă duc singură la școală?
— Pentru că ai doar șase ani și încă nu te descurci să mergi singură până la autobuz, îi explică Mami zâmbind, apoi să iei autobuzul corect, nu pe 301, ci pe 300, să mergi singură mult cu autobuzul, apoi să cobori unde trebuie, să traversezi singură...
— Da, ai dreptate, în autobuz sunt mulți oameni mari care ar putea să nu facă loc fustiței mele înfoiate, dacă nu îi rogi tu. Deși între 301 și 300 nu e mare diferență, doar o cifră acolo, nu înțeleg de ce nu pot lua ce autobuz vine primul...
— Pai, Ema, alt număr înseamnă alt drum. Alt autobuz nu te duce la școală.
— Ce bine, poate mă duce într-un loc mai frumos, unde îmi găsesc prieteni!

— Ți-ar plăcea să ajungi într-un loc necunoscut, să fii singură acolo?
Ema se gândește serioasă, rontăind o șuviță de păr.
— Nu. Mai bine la școală. Măcar acolo știu unde e toaleta.
— E foarte periculos să nu respecți drumul. Dar curând, când vei fi ceva mai mare, vei putea să mergi la școală singură.
— Ce bine, Mami! O să port fuste mai slabe atunci, ca să nu am probleme în autobuz, zice Ema cu brațele încrucișate la piept și pornește spre camera ei.
După doi pași, pac, se oprește atât de rapid și se întoarce încruntată că o sperie pe Mami, care scapă din mâini prosoapele pe care tocmai le împăturise:
— Mami, dar mie nu îmi plac fustele slabe, alea sunt pentru doamne. Gata, m-am decis. Când o să cresc mare, eu vreau să fiu tot mică. Să mă duci tu la școală și la serviciu, ca eu să pot să mă îmbrac cum vreau eu și să nu se uite lumea ciudat la mine.
Mami zâmbește. Ce bine ar fi să se poată să rămâi copil toată viața!

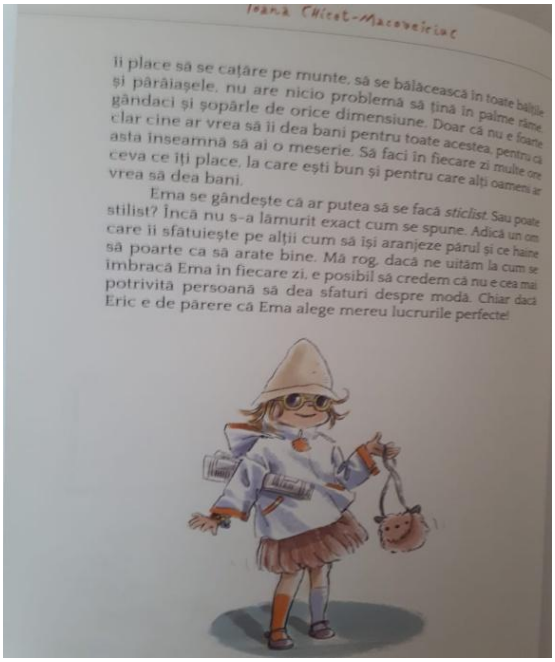
Ioana Chicet-Macoveiciuc
Îi place să se cațăre pe munte, să se bălăcească în toate bălțile și pârâiașele, nu are nicio problemă să țină în palme rățe, gândaci și șopârle de orice dimensiune. Doar că nu e foarte clar cine ar vrea să îi dea bani pentru toate acestea, pentru că asta înseamnă să ai o meserie. Să faci în fiecare zi multe ore ceva ce îți place, la care ești bun și pentru care alți oameni ar vrea să dea bani.
Ema se gândește că ar putea să se facă *sticlist*. Sau poate stilist? Încă nu s-a lămurit exact cum se spune. Adică un om care îi sfătuiește pe alții cum să își aranjeze părul și ce haine să poarte ca să arate bine. Mă rog, dacă ne uităm la cum se îmbracă Ema în fiecare zi, e posibil să credem că nu e cea mai potrivită persoană să dea sfaturi despre modă. Chiar dacă Eric e de părere că Ema alege mereu lucrurile perfecte!

Medic

Judecător

Instructor de schi

Jucător de golf

Agricultor

Artist plastic

Pompier

Pescar

Preot

Astronaut

Vânzător

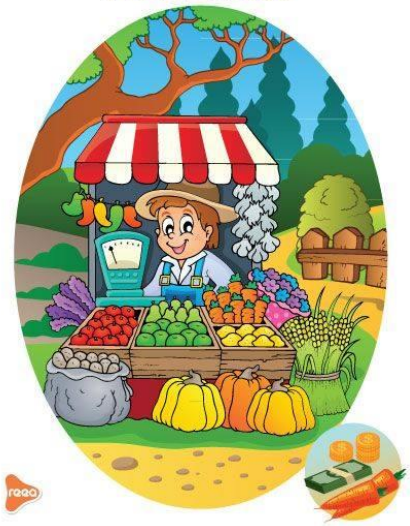

Grădinar

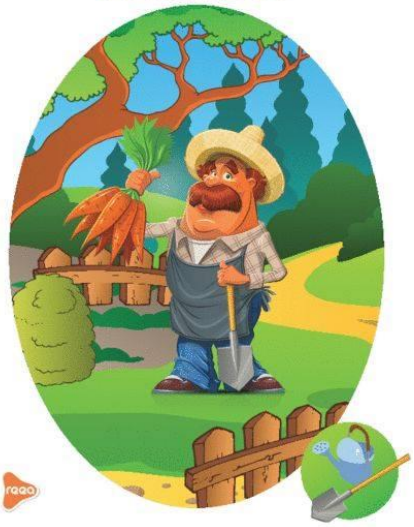

Zidar

Miner

Bucătar

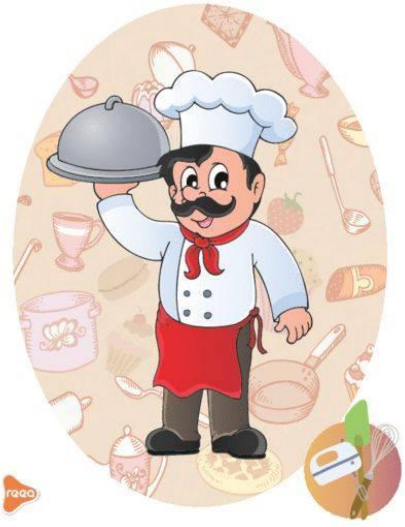

Poştaş

Coşar

Vânător

Mecanic

Invăţătoare

UNELTE UTILE CARE FACILITEAZĂ EDUCAŢIA INTERACTIVĂ ÎN MEDIUL ON-LINE

Prof. VOINEA-MITRU CARMEN
Școala Gimnazială nr.8 Sibiu

În anul 2020 am avut parte de un context cu care educația formală nu s-a mai confruntat vreodată! Activitățile educaționale care, până acum, se desfășurau în săli de curs, au fost, dintr-odată, interzise. Starea de urgență a fost instituită, iar interacțiunea umană a intrat în carantină!

Această provocare a venit ca o avalanșă și peste noi, dascăli și elevi deopotrivă, punându-ne în fața unui număr mare de întrebări și de încercări de a găsi cele mai bune soluții.

Ca dascăli am fost puși în situația de a gândi cum să adaptăm activitățile captivante și interactive pentru mediul online, de a încerca să adaptăm "ceva" ce părea inadaptabil în fața calculatorului.

Căutând soluții, am constatat că un educator apt pentru educația on-line are nevoie de trei componente:

1. **Activități** – adaptarea și susținerea acelor activități care te ajută să transferi cunoștințe și să dezvolți abilități în mediul on-line;
2. **Participanți** – managementul participanților în timpul cursurilor susținute on-line;
3. **Tehnologie** – uneltele digitale pe care le ai la dispoziție pentru actul educațional.

Cu alte cuvinte, modelul **A.P.T**. reprezintă tot ce trebuie să știi pentru a deveni **APT** ca educator ON-LINE!

În alegerea instrumentelor digitale profesorii trebuie să urmărească valențele pedagogice ale acestora (gradul de interacțiune, de comunicare și colaborare, dezvoltarea competențelor secolului al XXI lea etc.)

Principalele instrumente digitale pe care le-am folosit cu succes la clasă au fost:

1. StudyStack (www.studystack.com)

Descriere & Facilităţi : StudyStack este o unealtă care îţi permite să creezi Carduri de Învăţare personalizate, pe baza cărora platforma îţi creează diferite jocuri: rebusuri, teste, matching, integrame, spânzurătoarea, puzzle etc. Permite trimiterea exerciţiilor prin Link sau QR code.

➔ Cerinţe

- ◆ Pentru profesor : Cont StudyStack
- ◆ Pentru elevi / studenţi: Contul StudyStack este opţional, însă, dacă îşi vor face cont, vor avea parte de anumite facilităţi precum continuarea jocurilor dacă ies şi revin în platformă, păstrarea scorurilor etc.

➔ Preţ : GRATIS

2. LEARNING APPS (learningapps.org)

Descriere : LearningApps este o aplicaţie web internaţională cu interfaţă şi în limba română ce vine în sprijinul proceselor de învăţare şi predare prin module interactive.

➔ Facilităţi : Crearea de exerciţii şi activităţi competiţionale. Distribuirea acestor exerciţii prin Link sau Cod QR. Elevii / studenţii îşi pot crea conturi pe bază de invitaţie din partea profesorilor lor, iar profesorii pot administra conturile studenţilor şi pot observa rezultatele acestora.

➔ Cerinţe

- ◆ Pentru profesor : Cont LearningApps
- ◆ Pentru elevi / studenţi: Elevii/studenţii fără cont nu pot accesa decât activităţile şi exerciţiile setate ca Publice de către profesorii autori. Pe de altă parte, dacă aceştia îşi fac cont şi vor face parte dintr-o clasă, vor avea parte de anumite plusuri precum salvarea activităţii şi rezultatelor.

➔ Tutorial : https://learningapps.org/tutorial.php

➔ Preţ : GRATIS

3. MENTIMETER (mentimeter.com)

Descriere : Mentimeter este o unealtă de prezentare, coordonare şi interacţiune prin care participanţii unei întâlniri virtuale pot contribui cu uşurinţă.

➔ Facilităţi : Prezentare text şi imagini; Interacţiune de tip Întrebări şi răspunsuri, Voturi, Scale, Feedback etc.

➔ Cerinţe

Pentru coordonator : (1) Cont Mentimeter (2) Aplicaţie de meeting ce oferă posibilitatea de Share screen (ex. Zoom, Skype)

Pentru participanţi : (1) Accesarea site-ul www.menti.com (2) Introducerea codului prezentării primit de la coordonator şi (3) Participă cu răspunsuri.

➔ Preţ : GRATIS

4. GOOGLE JAMBOARD (jamboard.google.com)

Descriere : Jamboard este o aplicaţie ce face parte din suita Google. Ea permite participanţilor să interacţioneze în diferite moduri cu o tablă virtuală.

➔ Facilităţi: În această tablă virtuală fiecare participant poate desena, poate adăuga imagini şi sticky notes cu text. Fiecare Jamboard poate fi privat sau disponibil şi pentru alţii printr-un link ce poate fi distribuit. (Pentru a te asigura că ceilalţi participanţi pot interacţiona cu Jamboard-ul tău, asigură-te că au drept de editare!)

➔ Cerinţe

Pentru coordonator : (1) Cont Google, (2) Crearea unui jamboard şi (3 opţional) Aplicaţie de meeting ce oferă posibilitatea de Share screen (ex. Zoom, Skype)

Pentru participanţi : Accesarea Jamboard-ului prin link-ul primit de la coordonator

➔ Preţ : GRATIS

5. PADLET (padlet.com)

Descriere : Padlet este o platformă în care se pot crea „padlet”-uri (table virtuale) de prezentare şi interacţiune între participanţi.

➔ Facilităţi : Pe aceste padlet-uri se pot adăuga cartonaşe ce pot avea diferite tipuri de conţinut: fişiere uploadate (imagini, video, audio), link-uri, text, comentarii etc. Fiecare padlet poate fi secret, parolat, privat sau public cu drept de vizualizare sau editare. Fiecare padlet poate fi distribuit prin link, dar şi direct în Google Classroom

➔ Cerinţe

Pentru profesori: Cont Padlet

Pentru elevi / studenţi: Accesarea Padlet-ului prin link-ul primit de la coordonator.

➔ Tutoriale :

- pentru profesori: https://youtu.be/OPkq5q8nRbM
- şi pentru studenţi: https://youtu.be/delW1Jtoq_w

➔ Preţ : GRATIS

Bibliografie:

resurse de tip imagine internet, tutoriale youtube

PROFESOR ÎN PANDEMIE

Prof. MITRU IOAN-REMUS
Școala Gimnazială nr.13 Sibiu

Surpriza este surpriză! Vine fără a anunța și surprinde fie pe cel care expediază coletul sau scrisoarea, fie pe destinatar!

Anul 2020, luna Ianuarie nu prevestea vreo modificare în arhitectura lumii! Și totuși... surpriză!

Dacă altădată, înainte de vacanța de Paști, ne salutam în cancelarie sau în sala de clasă cu **Servus!** și ne doream să ne revedem cât mai curând, de data aceasta locurile frecvente de ”întâlnire” au devenit **Classroom**, **Facebook**, **Zoom** sau **Meet**.

Invizibilul a produs schimbări vizibile, inclusiv în educație.

Elevii și cadrele didactice au fost puși în situația de a renunța- speram să nu dureze! - la sala de clasă și de a utiliza alte mijloace de comunicare în procesul instructiv-educativ la nivel preuniversitar. Aplicația WhatsApp devenise extrem de solicitată, dar și solicitantă, uneori chiar obositoare; peste tot grupuri: al Școlii, al nivelului primar, al diriginților, al nivelului gimnazial, al părinților și nu cred că am epuizat toate denumirile.

Pentru o bună perioadă de timp știam unde putem să ne vedem cu elevii noștri: **Ad(serv)io** .

Dacă până atunci erau nume necunoscute pentru noi, treptat au devenit adevărați membri ai clasei, parteneri și prieteni în **serv**irea elevilor. Și aș aminti aici, în ordine alfabetică, așa cum noi, dascălii, obișnuim să facem prezența la începutul orelor, pe: **Anyflip, Calendli, Canva, Genial.ly, Google Forms, Jigsawplanet, Kahoot, Learningapps, Lino.it, Mentimeter, Mindmaps, Nearpod, Padlet, PosterMyWall, Powtoon, Prezi, QR Code Generator, Wordwall**. Dacă am omis pe cineva, îmi cer iertare!

Sus-numiții ne-au **serv**it și ne servesc în continuare, în toată această perioadă incredibilă-pentru unii, nici acum-, să comunicăm între noi dascălii, cu părinții elevilor și cu elevii.

Au urmat luni de frământări, discuții, ore de vizionare a diverselor webinarii cu privire la modalitatea de accesare și utilizare a platformelor sau aplicațiilor. A fost și este o adevărată luptă în căutarea soluțiilor optime de a veni în sprijinul elevilor și părinților.

Prin pregătirea și susținerea elevilor pentru examenele de Evaluare Națională și Bacalaureat, s-a arătat încă o dată că dascălul sau dăscălița nu au abdicat de la misiunea lor, ci sunt vizibili și servi, deși aveau în familii membri care erau vulnerabili la invizibil, ei au decis nu doar să fie vizibili, ci au ales să vină, ca adevărați soldați, să-și îndeplinească misiunea.

Au dovedit că au **S**eriozitate, **E**mpatie, **R**espect, **V**oință, **U**milință, **S**olidaritate.

Servus tuturor colegilor!

BEGEGNUNG MIT OSTEUROPA (Întâlnire cu Europa de Est)

Prof. NICOLETA-ELENA MAIER
Colegiul Național”Octavian Goga” Sibiu

”Begegnung mit Osteuropa” este denumirea Concursului Internațional organizat de Landul Renania de Nord-Westfalia, proiect al Guvernului Regional Münster în parteneriat cu Ministerul Culturii și Stiinței și Ministerul Educației, care își propune, an de an, să reunească sub aceeași cupolă participanți din Germania, precum și din celelalte state din Europa de Est.

Așa cum ni se prezintă și pe site-ul concursului, acesta “*...vă invită să explorați Renania de Nord-Westfalia și țările Europei de Est în domeniile artei, muzicii, dansului, literaturii, politicii/ economiei, istoriei, geografiei, pentru a extinde astfel cunoștințele despre modul de viață al oamenilor din aceste țări, pentru a găsi căi de prietenie și de comunitate în inima Europei...*”

Sursa:(https://www.bezreg-uenster.de/de/schuelerwettbewerb/wettbewerb/index.html)

Concursul își are punctul de plecare la fiecare început de an școlar și termen de finalizare la 31 ianuarie din anul calendaristic următor. Grupul pedagogic de lucru este centrul creator de idei al echipei de dezvoltare a proiectului competiției. Sarcina lui este să abordeze subiecte actuale și interesante și să creeze noi proiecte de competiție din acestea. Important este nu numai să cerceteze subiectul corect, ci și să elaboreze proiectul într-un mod inteligibil și adecvat vârstei școlarilor de diferite categorii. Conform principiilor acestei competiții, proiectele sunt concepute în așa fel, încât să corespundă orientărilor și programelor din Renania de Nord-Westfalia și, astfel, dascălii din sistemul de învățământ le pot integra ușor în structura lecției. Grupul de lucru pedagogic are, de asemenea, un mandat legal de îndeplinit, deoarece competiția școlară, ca proiect cultural în Renania de Nord-Westfalia, trebuie să respecte anumite cerințe legale. Conform Regulamentului concursului, toate proiectele trebuie să fie concepute, astfel încât să se raporteze la istoria și cultura germană din Europa Centrală și de Est, să promoveze reconcilierea istorică cu vecinii și să promoveze un patrimoniu cultural european comun. Îndeplinirea tuturor cerințelor și principiilor competiției a fost și va constitui și pe mai departe o reală provocare pentru echipa de dezvoltare a proiectului.

Colegiul Național ”Octavian Goga” din Sibiu a participat în ultimii ani deja de 3 ori la acest concurs. În anul școlar 2019-2020, o echipă de 12 elevi din clasele a XI-a și a XII-a au reușit performanța de a fi câștigătorii secțiunii 3.2., ”Poezia orașului”. Concursul este alcătuit pe secțiuni și subsecțiuni, prezentate într-o broșură colorată și veselă, abundând de teme interesante și ofertante, care atrage atât elevii, dar și pe cadrele didactice invitate la participare.

Această secțiune propune concurenților compunerea unei poezii în limba germană, prin care să transmită atât partea culturală, istorică a orașului natal, dar și atmosfera urbei lor; interpretarea vocal-instrumentală a poeziei pe o melodie proprie sau cover și înregistrarea audio sau video de către participanți. Totodată, elevii trebuie să prezinte orașul pe baza unui material Power point cu text și fotografii realizate în exclusivitate de către ei.

Elevii Colegiului Național ”Octavian Goga” din Sibiu au fost foarte încântați să lucreze la un astfel de proiect atât de complex, dar totodată atrăgător în diversitatea lui. În calitate de profesor coordonator am împărțit sarcinile de lucru, am ghidat, în linii mari, lasând elevii să realizeze materialele de concurs. De la compunerea poeziei, la fotografiile cu parfum medieval din centrul istoric al orașului, de la interpretarea vocal instrumentală și înregistrarea vocilor și a instrumentelor, de la filmarea videoclipului în Piața Mare a Sibiului și până la montaj și realizarea materialului Power point, totul a fost realizat de către elevii participanți la proiect. Melodia interpretată de ei a fost un cover după piesa ”It’s My Life” a lui Jon Bon Jovi.

Succesul, pot spune, a apărut deja înainte de trimiterea materialelor la concurs… oamenii care s-au oprit în Piața Mare pentru a asculta piesa interpretată de elevi, deși afară era o zi friguroasă de ianuarie, au fost dovada că, atât materialul video, cât și interpretarea piesei de către elevii noștri vor avea succes.

Faptul că noi am fost câștigătorii acelei secțiuni din concurs ne-a umplut sufletul de bucurie și ne-a dat pe mai departe încrederea că putem realiza lucruri măreațe. Vestea primită în 27 aprilie, care anunța că suntem câștigătorii unei secțiuni din prestigiosul concurs internațional a venit ca o mângâiere în tumultul vieții noastre din sistemul de învățământ românesc, măcinat și el, ca întreaga omenire, de epidemia de coronavirus.

Dorim ca acest succes al nostru să fie o piatră de temelie și pentru alți elevi talentați și dascăli minunați, un imbold spre a îndrăzni să participe și pe mai departe la concursuri internaționale și să creadă în forța lor de muncă și de creație.

Personal, am fost foartă mândră de toți elevii care au muncit cu profundă implicare și mare responsabilitate la acest proiect și pe care am avut marea onoare să-i pot îndruma și să-i prezint Europei.

Link spre videoclip: https://sibiu100.ro/educatie/193664-concursul-international-begegnung-mit-osteuropa-castigat-de-elevii-cnog-cu-poezia-orasului-sibiu/

”UN ANIMAL SALVAT, UN PRIETEN ADEVĂRAT”

Prof. BRUDA ANCA
Grădinița cu P.P “Căsuța Poveștilor” Sibiu

Donarea în scop caritabil este un important impuls al stării de spirit. Cunoașterea că îi ajuți pe ceilalți este extrem de puternică și te poate face să te simți mai fericit și mai împlinit. A avea puterea de a îmbunătăți viața altora este, pentru mulți oameni, un privilegiu și unul care vine cu propriul său sentiment de obligație. Acționând asupra acestor puternice sentimente de responsabilitate este o modalitate excelentă de a ne consolida propriile valori personale și de a simți că trăim într-un mod care este fidel cu propriile noastre convingeri etice.

Unul dintre avantajele donării și voluntariatului este acela că, le îmbunătăţeşte copiilor abilităţile sociale, aceștia devenind altruiști și învățând arta compromisului și a diplomației, deprinderi care se dobândesc greu, dar care, în același timp, sunt extrem de utile în viață.

Având în vedere toate aceste aspecte, ne-am hotărât să organizăm, la nivel de unitate, un proiect de donație.

”Un animal salvat, un prieten adevărat” este un proiect desfășurat în parteneriat cu Asociația Animal Life. În cadrul acestui proiect au fost implicate toate cadrele didactice din grădiniță, împreună cu preșcolarii și părinții acestora. Proiectul a avut ca scop implicarea societății civile în susținerea acțiunilor de donare, salvare și tratare a unor animale abandonate sau aflate în dificultate. Acest proiect își dorește să stârnească interesul, dragostea și empatia copiilor, în desfășurarea acțiunilor care constau în acte de donație, sponsorizare și dăruire.

Astfel, cadrele didactice, susținute de părinți și copii, au strâns hrană pentru câini și pisici, aceasta fiind donată adăpostului deținut de asociație. Încântarea de pe chipul copiilor a fost copleșitoare, aceștia manifestându-și dragostea pentru animale prin realizarea de desene și colaje.

”URSULEȚII” ÎN BUCĂTĂRIE”

Ed. NIȚĂ ANDREEA
Grădinița cu P.P ”Căsuța Poveștilor” Sibiu

Anul 2020 nu a fost un an ușor pentru cadrele didactice, dar nici pentru elevii, preșcolarii, studenții și părinții acestora. Presiunea și așteptările la care au fost supuse cadrele didactice a făcut posibilă dezvoltarea lor din punct de vedere informatic și găsirea de soluții, pentru a desfășura orele online într-un mod cât mai inedit, creativ și interactiv. Ca și cadru didactic, pot spune că acest an a fost unul plin de surprize și motivații, atât intrinseci, cât și extrinseci.

Împreună cu preșcolarii de la grupă, am desfășurat un proiect intitulat ”Micii bucătari”. Scopul acestui proiect a fost valorizarea tradițiilor și obiceiurilor de Crăciun, prin prepararea de cornulețe cu nucă. În acest proiect au fost implicați preșcolarii grupei mijlocii, secția germană, din cadrul Grădiniței cu program prelungit ”Căsuța Poveștilor” din Sibiu. Cu ajutorul părinților, copiii au preparat, copt, iar apoi degustat cornulețele făcute.

Activitatea s-a desfășurat în bucătărie, părinților fiindu-le trimise ingredientele necesare cu o zi înainte. Astfel că, în dimineața activității, ”Ursulețiii” au avut pregătit untul, nuca, zahărul, zahărul vanilat, esența de vanilie și făina, iar pregătirea cornulețelor s-a desfășurat pe fundal muzical. Încântarea de pe chipul copiilor și a părinților a fost una de nedescris, preparatele având un gust foarte bun în momentul degustării.

MAGISTER

ISSN: 1453-7214